

Spet zastoj

Po dromesečnih medsebojnih očitanih in pojanjanih se je z direktnim posegom tajništva vrednih vodstev strank vladne večine rešila kriza na deželi, ki jo je sprožila Krščanska demokracija kot odgovor na sporazum med Listo za Trst ter laično-socialističnim polom za upravljanje tržaške občine in pokrajine. Ker je bila KD izločena iz obeh uprav in večini, je to smatrala kot prekršitev petstranskega oziroma šeststranskega (ob »unaniti« podpiri Slovenske skupnosti) sporazuma v deželni meri. Tako kot kriza vlade v Rimu, kjer jo je sprožila PSI, se je tudi kriza na deželi končala z enostavno obnovitvijo prejšnje petstranske koalicijske vladne večine, ki jo sestavljajo: KD, SDS, L, S, in P. Opozicija pa je ostala v isti sestavi kot prej, s tem da so se v njej pojavili novi člani, ki so bili izločeni iz vladne večine. Opozicija pa je ostala v isti sestavi kot prej, s tem da so se v njej pojavili novi člani, ki so bili izločeni iz vladne večine.

Toda politični položaj v deželi, predvsem pa na Tržaškem, s tako rešitvijo še zdaleč ni razčiščen. Obnovljeni sporazumi, ki sloni na objavi laično-socialističnih strank in pogojem pristanku Liste za Trst, da bo ob proračunskih glasovanjih v tržaški občini in pokrajini KD, če bo seveda glasovala za proračuna, lahko vstopila v večino in morebiti tudi v odbor tako na občini kot na pokrajini, ima zelo trdne temelje. Lista za Trst je namreč odločilno obновиť koalicijsko KD-lačno-socialistični pol na deželi zaostrila svoje poglede na vstop Krščanske demokracije v obe večini oziroma odbora z zahtevami, da morajo KD oziroma politične sile, ki hočejo vstopiti v odbor, na državni, deželni in občinski ravni podpreti tako imenovani »paket zahtev« Liste za Trst, ki obsega predvsem dodelitev Trstu, po goriških vzoru, olajšane kontingente blaga široke potrošnje in pa avtonomijo, predvsem finančno, podobno, kot jo uživa pokrajina Trst, Bocen in Dolina Aoste. Vrnitev je, kako bo lahko Krščanska demokracija pristala na take zahteve.

Pred nami so očitno še zelo zapletena vprašanja, ki samo potrjujejo, da se z rešitvijo krize na deželi politični položaj dejansko ni spremenil in da se vsaj do skorajšnjih deželnih volitev tudi ne bo. Sicer pa to izhaja dovolj očitno tudi iz Comelličevih programskih izjav, v kateri ni nobenih količinskih pomembnejših novosti v primerjavi s programom prejšnjega odbora.

In tu prehajamo na vprašanje, ki se posebej zadeva slovensko narodnostno skupnost v deželi. Zapisali smo že, da nas Comelličeve programske izjave glede »manjšin, krajevnih jezikov in kultur«, kakor je naslovilo to poglavje, ne morejo zadovoljiti. Predlog je poslušamo zagotovila, da sta deželni odbor in večina stalno pozorna na vprašanja globalnega značaja zakona za Slovence in da se bosta zavzemala, prek parlamentarnih zastopnikov strank, da bi se parlamentarna razprava o predloženih zakonih osredotočila na dejanske potrebe slovenske narodnostne skupnosti, ki je v deželi prisotna. Vse kaže, da je grožnja vsaj nekoliko zalegla, Izraelski vojski so namreč včeraj zapustili nekatere strateške pomembne položaje v mestu, kjer je priselilo še drugih 350 francoskih padalcev, ki so se v preteklosti vselej zvesto in odgovorno opravičali podobna obla. Nihče ni mogel predvideti, da bo prišlo do pokola civilnega prebivalstva, je dejal Saron, pri čemer pa velja poudariti, da mu v Izraelu verjame celo večina ljudi. Veste dneva pa je prav gotovo ta, da so Italija, Francija in ZDA preko ameriškega posrednika Habiba »resno opozorile« Izraelsko vlado, naj brez obotavljanj umakne svoje čete iz zahodnega Bejruta. Francoski veleposlanik Paul Marc Henry je dejal, da bodo v nasprotju primeru razveljavili sporazum o posegu mednarodnih mirovnihih sil.

Vse kaže, da je grožnja vsaj nekoliko zalegla, Izraelski vojski so namreč včeraj zapustili nekatere strateške pomembne položaje v mestu, kjer je priselilo še drugih 350 francoskih padalcev, ki so se v preteklosti vselej zvesto in odgovorno opravičali podobna obla. Nihče ni mogel predvideti, da bo prišlo do pokola civilnega prebivalstva, je dejal Saron, pri čemer pa velja poudariti, da mu v Izraelu verjame celo večina ljudi. Veste dneva pa je prav gotovo ta, da so Italija, Francija in ZDA preko ameriškega posrednika Habiba »resno opozorile« Izraelsko vlado, naj brez obotavljanj umakne svoje čete iz zahodnega Bejruta. Francoski veleposlanik Paul Marc Henry je dejal, da bodo v nasprotju primeru razveljavili sporazum o posegu mednarodnih mirovnihih sil.

NAJMANJ 250.000 IZRAELCEV IZPRIČALO ODPOR DO BEGINOVE VLADE

Velika protivladna manifestacija v Tel Avivu

Italija, Francija in ZDA grozijo Beginovi vladi

Če se Šaronova vojska ne bo brž umaknila iz Bejruta, bi lahko razveljavili sporazum o posegu mednarodnih mirovnihih sil - Načrt o obojestranskem umiku Izraelcev in Sircev iz Libanona

TEL AVIV, BEJRUT — Ogorčenje nad pokolom v bejrutskih tabo-riščih Sabra in Šatila je v Tel Avivu sinoči mobiliziralo okrog 250.000 ljudi, ki so se odzvali manifestaciji v organizaciji laburistov, centristične opozicijske stranke »Sinui« in gibanja »Amir tako«. Domala vsi govorniki, ki so se zvrstili na govorniškem odru pred občinsko palačo, so zahtevali odstop ministrskega predsednika Begin in obrambnega ministra Šarona, ki ju obtožujejo, da sta posredno odgovorna za klane v Bejrutu. Ogromna množica Izraelcev vseh slojev in starosti je tako obsidila surovo in izizvalno politiko desničarske vladne koalicije. Brezno med Beginom in večjim delom izraelskega prebivalstva je čedalje bolj očitno. Opozicija pa vse glasneje zahteva ustanovitve neodvisne preiskovalne komisije, ki naj bi razčistila okoliščine bejrutskega pokola.

Ozračje, ki je v Izraelu nastalo po objavi vestih o pokolu, je v intervjuju zgovorno opisal bivši polkovnik Eli Geva, ki so ga bili odločili, ker je nasprotoval vodu izraelskih vojakov v Bejrutu. Geva je dejal, da morajo vsi, ki jim je pri srcu usoda Izraela, zaustaviti proces razkroja državnega in družbenega tkiva, ki ga je sprožila zasedba Libanona. Bivši polkovnik je tudi izjavil, da večina oficirjev nasprotuje zasedbi Bejruta, a so le malokateri pripravljeni to tudi odkrito priznati.

Obrambni minister Saron pa je medtem dopustil možnost uvedbe preiskave v zvezi s pokolom, da bi dokazal, da ni noben izraelski vojak ali oficir vpleten v zadevo. Saron je ponovil znano stališče, da so falangisti dovolili, da »očistijo« palestinska taborišča, ker so v preteklosti vselej zvesto in odgovorno opravičali podobna obla. Nihče ni mogel predvideti, da bo prišlo do pokola civilnega prebivalstva, je dejal Saron, pri čemer pa velja poudariti, da mu v Izraelu verjame celo večina ljudi.

Veste dneva pa je prav gotovo ta, da so Italija, Francija in ZDA preko ameriškega posrednika Habiba »resno opozorile« Izraelsko vlado, naj brez obotavljanj umakne svoje čete iz zahodnega Bejruta. Francoski veleposlanik Paul Marc Henry je dejal, da bodo v nasprotju primeru razveljavili sporazum o posegu mednarodnih mirovnihih sil.

Vse kaže, da je grožnja vsaj nekoliko zalegla, Izraelski vojski so namreč včeraj zapustili nekatere strateške pomembne položaje v mestu, kjer je priselilo še drugih 350 francoskih padalcev, ki so se v preteklosti vselej zvesto in odgovorno opravičali podobna obla. Nihče ni mogel predvideti, da bo prišlo do pokola civilnega prebivalstva, je dejal Saron, pri čemer pa velja poudariti, da mu v Izraelu verjame celo večina ljudi.

Francoski pripadniki mednarodnih mirovnihih sil so se že namestili v Bejrutu (Telefoto AP)

Predlog o ustanovitvi posvetovalnega organa gledališč dežel Alpe-Adria

riške pehote bataljona »San Marco«. Do prihoda 520 bersaljerjev bataljona »Governolo« in 900 ameriških marincev pa naj bi prišlo v ponedeljek zjutraj. V torek naj bi bila razporeditev mednarodnih mirovnihih sil popolna, vprašanje pa je, ali se bodo do tedaj umaknili tudi vsi Izraelci.

Ameriški State Department je sinoči sporočil, da je izdelal načrt, ki predvideva obojestranski umik Izraelcev in Sircev iz Libanona in okrepitev pristojnosti mednarodnih sil OZN. Prvi korak k uresničitvi načrta je odhod telavivske vojske iz Bejruta, kar naj bi obema državam vilo zaupanje, da bo umik eno sovpadal z umikom tudi druge.

Pozno sinoči je Jeruzalemski radio sporočil, da je obrambni minister Saron obvestil Reaganovega odposlanca Habiba, da bo izrael-

SKUPAJ Z ZAHTEVO O UMIKU IZRAELCEV IZ LIBANONA

Generalna skupščina obsodila pokol Palestincev v Bejrutu

Proti so glasovale le ZDA in Izrael - Poseg zastopnika SFRJ Goloba

NEW YORK — Generalna skupščina je včeraj skoraj soglasno obsodila »zločin« pokol palestinskih in drugih civilistov v zahodnem Bejrutu ter obenem pozvala varnostni svet, naj z vsemi razpoložljivimi sredstvi uvede preiskavo o okoliščinah in razsežnostih pokola. Proti resoluciji, ki jo je predlagala skupina neuvrščenih držav, med katerimi je tudi Jugoslavija, sta glasovala samo predstavnik ZDA in Izrael, čeprav je ameriški delegat podprl člen o uvedbi preiskave. Vsebinske resolucije se opira predvsem na vse dosedanje sklepe varnostnega sveta, ki je večkrat zahteval takojšen umik izraelske vojske iz Libanona.

Na zasedanju, ki je trajalo pet ur, ni bilo govornika, ki ne bi bil obsodil masovnega pokola palestinskih in libanonskih civilistov v Bejrutu. Palestinska osvobodilna organizacija in predstavniki arabskih držav so izraelsko vlado označili za »zidovsko« nacistično vojaško huntu in za »čistilno« za vse žide. Izraelski veleposlanik Jehuda Blum pa je izobrazil zavrnili, češ da gre le za zapor- no navado v okviru splošne težnje, da se ognjevitvo napade Izrael, težnje, ki jih še posebej podpira jejo Združeni narodi.

V obširno razpravo je posegel tudi stalni predstavnik Jugoslavije pri OZN Ignac Golob, ki je opozoril, da je že na prejšnjem zasedanju generalne skupščine, pred dvema mesecema, izvenlo svaro, da se nadaljevanje izraelske agresije privedlo do dramatičnega poslabšanja bližnjazgodnih razmer in da utegne priti do genocida, če agresije ne prepreči. Ta predvidevanja so se uresničila. Pokol palestinskih civilistov v zahodnem Bejrutu, za katerega je Izrael neposredno odgovoren, dokazuje, je se dejal Golob, da se vsaka ekspanzija in uporaba sile za uveljavitev lastne volje drugim narodom neizbežno spremeni v zločin proti človeštvu.

Ob ugotovitvi, da je pravica Palestincev do samoodločbe in neodvisnosti ena izmed prioritetenih obvez Združenih narodov, je predstavnik Jugoslavije poudaril, da je bližnjazgodno krizo moč rešiti samo z umikom Izraela iz vseh okupiranih ozemelj po letu 1967, z uresničitvijo neodpovedljivih držav do varnosti in neodvisnosti in z zahtevu, da se na učinkovit način prisili Izrael k spoštovanju sklepov OZN.

Minister Colombo na zasedanje OZN

RIM — Italijanski zunanji minister Emilio Colombo bo odpotoval danes v New York, kjer se bo udeležil zasedanja generalne skupščine OZN, ki je v glavnem po-

zbralo v Norderstedtu pri Hamburgu, od koder so zahtevali takojšnji odstop voditelja FDP Genscherja in odločitev glasovanja o »konstruktivni nezaupnici«, s katero naj bi sedanje socialdemokratsko vlado zamenjali s kabineto iz demokratičnejših in liberalcev, po izrednem kongresu FDP, ki naj bi bil 16. oktobra.

Današnjim volitvam v Hessnu pripisujejo vsi politični opazovalci izreden pomen, saj bi pričakovani popolni polom liberalcev ne le izrinil to stranko iz deželne skupščine, ampak bržkone tudi odločilno vplival (negativno) na poskus sestave alternativne vlade CDU - CSU - FDP pod vodstvom demokrata Konrada Kohla v Bonn, kar bi pripeljalo do razpusta parlamenta in predčasnih političnih volitev pred koncem leta.

OB POLITIČNI KRIZI Z ZRN

Izreden pomen volitev v Hessnu

BONN — Osem dni po odločitvi vodstva liberalne stranke, da razbije dolgoletno zavezništvo s socialdemokrati, se je včeraj, na navečer deželni volitev v Hessnu, okrog 700 »levih« liberalcev

Za zlo naj odgovarja tisti ki ga je tudi res zakrivil

Nisem kriv, če sem Slovenec. Pa tudi posebnih zaslug za to nimam.

Lahko bi bil v tem trenutku Sojetez v Afganistanu ali pa Palestince v Sidonu, morda Sved ali pa tudi Slovenec v Celju.

Na nikogar nisem naslovil kolokvane prošnje za pridobitev slovenstva. In vendar nosim vse njegove posledice.

Biti Slovenec mi zato ne predstavlja posebne vrednote. Dalo mi je določene značilnosti, kot so jezik, mišljenje, kultura, odločilo mi je bičalno točko, prijateljstvo, znanje. In morda še kaj.

Toda vse to ima tudi Anglež. Morda malo drugačno, a ima. Pa tudi Urugvajec in Irac. Pa Indijec, Hrvat, Jakuť itd.

Vsi imamo to, vsak svoje. Biti Slovenec mi zato ne povzroča niti posebnega ponosa, pa tudi ne obžalovanja. Tu sem in tak sem.

Prav zato mi delitev sveta po liniji narodnosti, vr, drava, plemen in kodo ve še česa vsega, ne seže posebno globoko v dušo. Blizji so mi ožje, zatirani, pregonjeni, kajti vsa ta zla sem občutil, in jih še občutim bližje kot kdaj koli prej.

Gnev, ki sem ga občutil ob klavskem podvigu v Satili in Sabri, kjer so ob svetlobi raket arogantnih bojnih bratcev Sarona in Beginu ugašale v grozi razprte oči palestinskih otrok, žensk, starcev, bolnikov in so poteki krvi otekali med rusevinami tega, kar je ostalo za bombami in tanki z Davidovo zvezdo, je bil zato tak, kot bi bilo vse to namenjeno te-

mu, kar sem in kjer živim. Vsak pokol, vsaka tragedija in krivica me opredeli.

Vsemu temu se je treba upreti. Smrt ne more biti usakojeno mero za nobeno vrednoto življenja. Propovednice smrti je treba pozabiti, izpostaviti, izničiti.

Toda izničiti je treba tistega, ki je za te mrakobne parade smrti res kriv. Ni mogoče ugotovljati krivcev poprek in na pamet. Ni mogoče napraviti krivde nedolžnemu. S tem ne le ne rešujemo ničesar, ampak zlo širimo.

Bejrutski pokol je naletel na upravičeno ogorčenje vsega sveta. Ni pa mogoče krivde zanj napraviti vsem, ki nosijo ime Jud, Žid, Izraelce. Pojavi antisemitizma v Italiji in ponekod drugod v Evropi, po bejrutskih dogodkih, so lahko nevaren precedens. Pred pol stoletja je Evropa spoznala tragično plat protisemitizma. Za njim smo prišli na vrsto Slovani. In industrija smrti bi se gotovo nadaljevala, če bi nacistične horde še naprej obdolavale svet.

Satila in Sabra sta pretrpeli ves svet, tudi Izraelce in židovske skupnosti v diaspori. Mnogi Žide je so v tem trenutku bližje zmrcvarjenim truplom palestinskih beguncev in bejrutskih skupnih grobišč, kot pa svojemu predsedniku Beginu in njegovemu vojsku Saronu.

Ti Izraelci in ti Žide so mi enako blizu, kot Palestinci. Ljudi pač ne morem deliti po njihovi narodnosti, ampak po tem, kakšni so kot ljudje.

Zato raznih »anti« ne maram. Nobenih.

BOJAN PAVLETIČ

Srečen konec preusmeritve italijanskega letala B 727

CATANIA — Srečno se je končala preusmeritev letala boeing 727 italijanske družbe Alitalia s 101 potniki in 8 člani posadke na krov. Približno uro po zasilnem pristanku v Catanii, ko je na letalu še primanjlovalo goriva, sta pilota onesposobilila zračnega gusarja, ki je sedel je v zaporu sililskega mesta. Potniki pa so že sinoči odpotovali v Rim, kamor je bilo letalo namenjeno.

Do preusmeritve je prišlo malo po 18. uri, ko je italijanski boeing vzletel z letališča v Alžiru, namenjen po Rim. Kakih 20 minut po vzletu je v kabino vstopil moški in z nožem v roki pristopil pilotu, da je preusmeril letalo proti Tripolisu, kjer pa so krajevne oblasti prepovedale pristaneč. Isto se je zgodilo na Maliti in pilotu ni preostalo drugega, kot da usmeri letalo proti najbližjemu italijanskemu letališču, Catanii, kjer je letalo že primanjlovalo goriva. Po pristanku so letalo obklopi policisti in karabinjerji; približno pol ure je boeing stal na vzletišču, nakar so se nenadoma odprla vrata in izstopili so vsi potniki in steverdaj; v pilotski kabini so ostali gusar, pilot, koplilot in navigator. Nadaljnje pol ure so trajala pogajanja med gusarjem in kontrolnim stolpom; prav ko se je gusar pogajal s poveljnikom karabinjerjev, ki so obklopi letalo, ga je koplilot zgrabil za roko in ga razorožil ter mu pri tem baje zlomil roko. Tako je bilo njegove

V RAZPRAVI NA 3. SEJI CK ZKJ

Kritično in konkretno o gospodarskih težavah

Polna podpora Ribičičevim izvajanjem - Osamljeni tisti, ki hočejo odlašati s stabilizacijo

BEOGRAD — Tretja seja centralnega komiteja ZKJ se je po uvodni besedi predsednika predsedstva CK ZKJ Mitje Ribičiča nadaljevala z razpravo, v katero je poseglo več kot trideset udeležencev. Če izrazimo redke izjeme lahko rečemo, da so to bili odločno kritični posegi, ki so se tokrat dosledno izogibali približnih in splošnih negativnih ocen in se jasno opredeljevali ob konkretnih ključnih pa tudi obrobni — a za globalno politiko Zveze komunistov prav tako pomembnih — problemih, ki so v sedanjem jugoslovanskem gospodarsko - političnem trenutku najbolj pereče prisotni. V ospredju je potemtakem bilo vprašanje stabilizacije gospodarstva in velikih odgovornosti, ki jih pri tem nujno morajo nositi komunisti. Vendar pa se Zveza komunistov dobro zaveda, da stabilizacijske politike ni moč izvajati brez podpore širokih množic proizvajalcev; za to podpora pa je potreben ugled, ki ga komunisti lahko

ohranijo ali pridobijo le z zglednim delom. Zgled pa zahteva jasne opredeljene cilje in nalog ter nedvoumno ravnanje v skladu z njimi.

»Pogosto slišimo govornice, češ da je samoupravljanje v krizi,« je med drugim posegel v razpravo France Popit. »Toda, to ni točno. Ne gre za krizo samoupravljanja, temveč za krizo zavesti, predvsem članov ZKJ.« Dodal je še, da je tudi v tokratni razpravi preveč ponavljanja že znanjav znanih in velkokrat povedanih stvari. »Ljudje nam zamerejo to ponavljanje, sprašujejo, zakaj ni prebota. Ni ga, ker je v ZKJ veliko oportunizma in premalo pripravljenosti za konfrontacijo s tistimi, ki niso za takšno politiko, za katero se zavzemamo. Vtis imam, da se oportunistično obnašamo povsod, začeni s predsedstvom CK ZKJ, ki se ne odloči in pokliče politično vodstvo neke republike na pogovor, ker meni, da bi to razumeli kot vikanje v notranje odnose v tej ali oni republiki. Če rečemo, da v neki republiki nekaj ni v redu — glede na splošno situacijo v Jugoslaviji — to ni vpletanje v tuje zadeve. Konec koncev smo vsi odgovorni za situacijo v Jugoslaviji, tako kot za stanje v svoji republiki, občini, krajevni skupnosti,« je dejal Popit.

Miloš Minić je predlagal, naj bi predsedstvo CK formalno delovno skupino, ki bi ugotovila nekaj osnovnih elementov, potrebnih za zavzemanje stališč. Gre za ugotavljanje obveznosti do tujine. Dejstvo je, da ne vemo za natančne številke zadolženosti, ker so se zadolževala podjetja, banke, republike in federacije.

Janko Smole je zahteval najodločnejši boj proti tistim, ki širijo govornice, da bo Jugoslavija reprogramirala dolgove. Res je, banke, ki svojih obveznosti ne morejo poravnati, treba likvidirati — to pa ne pomeni, da dolgovi ne bodo poravnani.

Jure Bilč pa je govoril o zadolženosti Jugoslavije in Hirske. Omenil je, da teje republiki manjka kar 300 milijonov dolarjev, da bi obdržala proizvodnjo na ravni, na kateri je sedaj. Treba se bo modro odločiti, ali vračati dolgove in poravnati obveznosti, ali dopustiti, da se zaradi pomanjkanja sredstev za nakup surovin in polizdelkov ustavi proizvodnja, je dejal Bilč.

Razprava je tudi pokazala, da čeprav zelo redki, vendarle še obstajajo posamezniki, ki niso dovolj trdno prepričani o neobhodnosti stabilizacijskih ukrepov. To najboljše dokazuje predlog, naj bi del bremen preložili na jutri, tako, da bi nekatere jugoslovanske dolgove v tujini vračali postopno in ne sproti. Z veliko večino je bilo tako odlašanje z odplačili zavrnjeno, saj ne sme biti odstopanja od sprejetih nalog in prav sprotno vračanje dolgov je prva med njimi. Poleg tega pa je razprava v celoti potrdila vsebino uvodne gosega Mitje Ribičiča in njegovo prednostno lestvico najpomembnejših stabilizacijskih nalog.

BOJAN PAVLETIČ

Pokol v Bologni dlje od rešitve

BOLOGNA — Prve reakcije po sklepu višjega univerzitetnega docenta, ravnatelja bolnišnice in primarijev ne zasluži v zasebnih ordinacijah več kot po 800.000 lir na mesec. To so ugotovili novoumeščeni davčni »superinspektorji« pri pregledu več kot 1.000 davčnih prijav najbolj znanih zdravnikov, od katerih jih je le 33 prijavilo vsaj za silo verodostojne dohodka.

Pokol v Bologni dlje od rešitve

BOLOGNA — Prve reakcije po sklepu višjega univerzitetnega docenta, ravnatelja bolnišnice in primarijev ne zasluži v zasebnih ordinacijah več kot po 800.000 lir na mesec. To so ugotovili novoumeščeni davčni »superinspektorji« pri pregledu več kot 1.000 davčnih prijav najbolj znanih zdravnikov, od katerih jih je le 33 prijavilo vsaj za silo verodostojne dohodka.

RIM — Ali ordinirajo najslavnejši italijanski zdravniki zares zgolj zaradi »poslanstva«? Tako bi bilo sklepati iz njihovih davčnih prijav, iz katerih izhaja, da

DVAJSET DNI PO URADNIH NAMESTITIVAH

Razburljiv in polemičen potek sej tržaških rajonskih svetov

Skupščini za Sv. Ivan in Škedenj še vedno brez predsednika
V svetu za Novo mesto »premisleki« koalicije LpT-laiki

Poleg rednih zasedanj pokrajinskega in občinskega sveta je bilo ta teden v tržaški občini na sporedu več sej rajonskih svetov, ki so imele kot glavno in tudi edino točko na dnevnem redu izvolitev predsednika in podpredsednika. Bolj kot stvarni politični programi posameznih strank pa je bil v središču pozornosti teh izvoljenih organov načrt za porazdelitev predsedniških mest, ki ga je svoj čas izdelala koalicija LpT - laični blok. Ni manjšalo torej polemik in razdorov med silami, ki trenutno upravljajo tržaško občino, ponekod pa je prišlo tudi do novih zaveznistev, pri Sv. Ivanu in v Škedenju pa zaradi nesoglasij med strankami niso še izvolili predsednika.

Na vzhodnem Krasu je bil v središču izvolitev za predsednika zastop-

bi demokristjani podprli kandidatinjo KPI Sorinjevo, ki bi bila takoj izvoljena za predsednico.

V zvezi z izvolitvijo svetovalek LpT za predsednico rajonskega sveta za Sv. Ano in Sv. Sergij je komunistična skupina v tej skupščini izdala tiskovno poročilo, v katerem med drugim kritično ocenjuje zahtevanje, KD, ki ni hotela na noben način spet kandidirati bivšega predsednika Hlacio. Komunisti pa izražajo zadovoljstvo, da bi bil za prvega podpredsednika izvoljen svetovalec KPI Perini, medtem ko je mesto drugega podpredsednika šlo zastopniku SSK Cergolu.

Martone (KPI) o deželni krizi

Današnja številka glasila KPI Unita objavlja daljši zapis člana deželne tajništva KPI Ezia Marto-

neja, ki podaja analizo poteka politične krize deželnemu svetu Furlanije-Juljske krajine. Martone povezuje seveda deželno krizo s stanjem na tržaški občini in pokrajini in v bistvu ugotavlja, da je kriza potekala mimo interesov prebivalstva in ob molku javnih predstavnikov različnih socialnih sil.

Osnovna obtožnica na račun KD, ki jo izreka Martone, je, da je KD želela v krizi izvesti samo to, če se ji upa kakšna sila, seveda razen KPI, upreti. Socialisti so po Martonejevem mnenju igrali podrejen vlog in so pristali na takšno rešitev deželne krize, ker mislijo, da je boljše iti na volitve z oblastvenih stolčkov.

Tudi LpT po mnenju komunističnega predstavnika nima drugih možnosti kot da se veže z nekaterimi predstavniki KD. Skratka, kriza je bila samo sredstvo merjenja moči, ki ni imelo velike veze z resničnimi vprašanji Trsta in dežele.

ZAKLJUČENO ZBOROVANJE KROŽKA »G. TONIOLO«

Senator Luigi Granelli poudaril vlogo Trsta v smislu mednarodne odprtosti

Krajevna KD mora razumeti položaj in znati najti konkretne odgovore na pereča vprašanja

nik Slovenske skupnosti inž. Milan Sosić, ki je v vseh treh glasovanjih prejel se en glas več kot ga premore SSK in komunisti. Za podpredsednika je ista večina izvolila predstavnika KPI Foscinija. V tej zvezi je tržaška federacija KPI izdala tiskovno poročilo, ki pravi, da je hotela komunistična skupina z izvolitvijo Foscinija zadostiti tudi potrebam italijanskega prebivalstva, ki povnoštevno prebiva zlasti na Občinah.

Novi predsednik rajonskega sveta za Novo mesto in Novo münico je član liberalne stranke De Robbio, ki je prejel glasove LpT, laikov in tudi demokristjanov. Med glasovanjem je prišlo do polemik med listarji in svetovalci PRI Eliso Bua, ki bi morala biti po znanem sporazumu izvoljena za predsednico, kar pa očitno ni bilo po godu vsem svetovalcem LpT. Predstavnik PLI je bil izvoljen šele v tretjem glasovanju in sicer tudi z glasovi demokristjanov, medtem ko je svetovalec PRI že napovedala protest pri lastni stranki ter tudi eventualen odstop iz nje.

Na Greti pa je bil za predsednika rajonskega sveta izvoljen socialni listar, pri Sv. Ivanu pa so na zahtevo listarjev in laično - socialističnega pola odložili izvolitev predsednika, podobno kot pred dnevi v Škedenju. Pri Sv. Ivanu so se baje zavezniki občinske koalicije v zadnjem trenutku dobesečno zbal, da

Včeraj se je v prostorih tržaškega sejmšča zaključilo zborovanje, ki ga je priredil krožek »Giuseppe Toniolo«, na temo »Politični predlogi za Trst in obsejna območja v luči krščanskih vrednot«.

Razstava, ki je sledila poročilu iz prvega dne, je zajela številna vprašanja; od splošnega položaja Trsta pa do gospodarskih vprašanj in problemov univerze. Brez dvoma pa je bil najpomembnejši zaključek, ki ga je podal senator Luigi Granelli. Slednji je v svojem posegu v bistvu kritično razstavil stališča, ki temeljijo v nostalgiji, viti-mizmu in zaprtosti. Tem stališčem je Granelli zoprtstavil vizijo Trsta, ki gleda v prihodnost in ki išče svojo vlogo v povezavi z ostalo italijansko stvarnostjo in v kontekstu novih mednarodnih odnosov.

Govornik je najprej poudaril, da je treba o vlogi Trsta razmišljati velikopotezno, odklanjati je treba nostalgično gledanje v preteklost in se obrniti v gradnjo bodočnosti. Položaj Trsta, je nadaljeval Granelli, se je spremenil, vendar se je spremenila vsa Italija. Slednja je po vojni plačala visok davek, vendar se ni izolirala, ampak je iskala in našla svoje mednarodno mesto in vlogo. Tu je govornik spregovoril o De Gasperiju, ki je znal vzeti nase določena bremena iz preteklosti in hkrati delal za to, da se določena stanja zgodovine obrne in se prične hoditi po novi poti. Granelli je tudi omenil osimske sporazume in poudaril, da so pomenili začetek nove-

ga obdobja za Trst, a tudi za Italijo in zahodni svet. KD je pri tem plačala določen davek, vendar ga je plačala v luči nove perspektive.

Povojne odločitve Italije, je nadaljeval govornik, so terjale določene davke, vendar so odprle Italiji možnost, da se je gospodarsko razvila in to v širokem mednarodnem kontekstu. Sedanja kriza je seveda vezana na širšo svetovno krizo, kot je tudi napredek vezan na mednarodni položaj Italije. Trst je del Italije in s tem del Evrope. Rešitev za krizo je treba torej iskati v mednarodnih odnosih, vendar je treba pri tem spreminjati odnose tudi v sami državi; izvoz sam ne reši nekega gospodarstva. Pri tem je Granelli mislil seveda tudi na Trst, ki se mora spremeniti v sebi, v svoji miselnosti, in tu ponovno poudaril pomen osimskih sporazumov in pomen sodelovanja z Jugoslavijo. Avstrijo in drugimi državami ob sredozemlju, ter z državami vzhodnega bloka. Glede sporazumov je govornik razširil Belicevo tezo, da ne sme biti lokacija industrijske proste cone kamen splošne za neko vlogo, ki gre dlje od tehničnih problemov. Vizija je v tem, da so osimski sporazumi pokazali na vlogo, da se stalnih, mirnih in odprtih mej ne pojmuje le juridično, ampak da se z novimi možnostmi kooperacije med obsejnimi državama stalno potrjuje odprtost in stabilnost samih mej. V tej luči, ki kaže k odpiranju, k sodelovanju in k iskanju globljih mednarodnih stikov, je možno videti razvoj Trsta. Gambassini, ki je posegel v razpravo, je Granelli odgovoril, da je KD odprta dialogu z vsemi, vendar, in tu se je govornik nanašal na »paket za Trst«, ki ga LpT ponuja, niso sprejemljivi enostavni recepti. Italija mora računati na Trst, niso pomagati, vendar Trst ne sme težiti k zapiranju vase, ampak mora jasno vedeti in čutiti, da je del Italije in da je s tem vključen tudi v širšo mednarodno stvarnost, se posebej, ker je mesto ob meji.

Senator Granelli je močno poudaril tudi spravo v mestu, ki pa ne sme pomeniti prevlade ali getizacije in v tem smislu je poudaril tudi pomen dialoga z opozicijo in dejal, da je KPI vreden in sestavni del italijanske demokracije. Svoj govor je Granelli zaključil z nekakšnim pozivom stranki, naj se uveljavlja kot sila, ki zna razumeti položaj, a zna tudi najti stvarne odgovore na pereča vprašanja.

Nove proge avtobusov ACT

Vodstvo Konzorcijalnega podjetja za prevoze (ACT) obvešča, da ne bodo od jutri dalje mestni avtobusi vozili po UL Mazzini, kjer opravljajo nujna dela. Avtobusi linij 5, 10, 11, 23 in A bodo tako vozili na mesto po UL Mazzini po novi poti (Trg Tommaso, Borzini Trg in Korzo Italia).

Sestanek sindikatov treh dežel v Celovcu

Sindikati dežele Furlanije - Juljske krajine, Slovenije in avstrijske Koroške so se sestali pred dne-

Našli ostanke 72-letne ženske, ki je izgnila maja

V neki gori sredi gostega gozda, ki obkroža bivšo psihiatrično bolnico, so včeraj našli ostanke 72-letne Rosarie Tarlao vd. Sarti, ki je izginila iz Kompenzija že 29. maja. Našli so jo člani nekega speleološkega kluba, na katerega so se obrnili njeni sorodniki.

V življenjski nevarnosti mopedist s Cola

Na nevrokirurškem oddelku so včeraj malo pred 10. uro sprejeli s pridržano prognozo 71-letnega Antona Raubarja s Cola 59, ki je bil žrtve hudometne nesreče, do katere je prišlo na cesti za Re-pentabor. Raubar je z mopedom

vozil proti Opčinam, ko ga je v višini restavracije Kras opazil z avtom Giammaria Orsini iz UL Tolmezzo 8, ki je vozil v isti smeri. Trčenje sicer ni bilo hudo, sune-k pa je vrgel Raubarja na asfalt, kjer je utrpel lobanjski zlom. Karabinerji iz Nabrežine, ki so uveljavili preiskavo in zaplenili obe vozili se nagibajo k domnevi, da je nesrečo povzročila luknja na cestišču, kateri se je Raubar hotel izogniti.

S ponarejenimi dolarji naravnost v zapor

Policija je v petek aretirala dva mlada avstrijska državljana, ki sta skušala prekučevati ponarejene dolarje. 29-letni Alfred Schuster in 28-letna Ivona Scheithauer sta padla v past v UL S. Caterina, ko sta imela pri sebi še okrog 10 mi-

ODLOČITEV NA SESTANKU S PRIZADETIMI NA DEŽELI

HITRA CESTA NE BO ZAVRLA PROIZVODNJE V OBRATU CMI

Nadvoz hitre ceste bo stekel 50 metrov od obrata

Odsek hitre ceste, ki bo povezoval Novo pristanišče s Padričami, ne bo občutno prizadel proizvodne dejavnosti obrata CMI v tržaški industrijski coni. Tako je bilo odločeno na petkovem sestanku na deželi, ki so se ga poleg deželnega odbornika za promet in prevoze Rinaldinja, tržaškega občinskega odbornika za javna dela Jagodica, glavnega direktorja obrata CMI Gaudenzija Udeležili tudi sindikalni predstavniki.

Prvotni načrt o hitri cesti povezujeval med Novim pristaniščem in Padričami je namreč predvideval, da bi stekel del cestnega omrežja (prvi odsek) na nadvozu približno kakih 20 metrov od prostorov tovarne CMI. To dejstvo je upravičeno zaskrbelo tako sindikalne predstavnike kot samo vodstvo podjetja, saj bi tako planirana cesta bistveno otežila delo v obratu in tudi skrajšala njegovo proizvodno dejavnost. Da bi se izognili tem »nevšečnostim«, ki bi ponovno prizadele tržaško gospodarstvo, so na sestanku na deželi našli kompromisno rešitev. Podjetje Grassetto iz Padove, ki ima v zakupu dela prvega odseka hitre ceste bo izdelalo varianto

k prvotnemu načrtu. Po tej varianti naj bi zamenjali doslej predvidena dva nosilna stebra nadvoza, ki naj bi stala v neposredni bližini objekta, z enim samim, s čimer bi podaljšali razdaljo hitre ceste od obrata od dosedanjih 20 metrov na 50 metrov.

Na sestanku so se udeležili domenihi tudi, da bodo poskrbeli za čimbolj hitro izvedbo dela za postavitev nosilca, da bi tako tem manj ovirali proizvodnjo v obratu.

Še ena obsodba pokola v Bejrutu

Odbor za obrambo vrednot odprniškega gibanja in demokratičnih institucij se je sestel včeraj na sedežu tržaške pokrajine, kjer je obsojil nedavni pokol v palestinskih taboriščih Sabra in Chatila v Bejrutu.

Odbor je v imenu tržaškega prebivalstva obsojil vse, ki so posredno ali neposredno odgovorni za pokol, ki pomeni izziv vsemu človeštvu.

Odbor zato apelira k temu, da bi bil palestinski narod omogočen gibanje v smislu samoodločbe in naj se ta obstoj omogoči z aktivnim sodelovanjem OZN. Pri tem naj pride tudi do sožitja med palestinsko domovino in izraelsko državo.

Sinoči odprta razstava v Repnu

Deziderij Švara v Kraški galeriji

»Kraška galerija« v skladu Kraške hiše v Repnu je sinoči odprla svoja vrata za novo razstavo sezono. Svoja najnovejša dela je v tej razstavi naš priznani slovenski tržaški umetnik Deziderij Švara. Švara se tokrat prvič predstavlja v tej galeriji s samostojno razstavo, sicer pa je v njej razstavljal že pred dvajsetimi leti kot član takratne skupine »U«.

Ob prisotnosti velikega števila ljubiteljev likovne umetnosti, prisotnih je bilo tudi več slikarjev mlajše in srednje zamejske generacije, je razstavo v imenu zdruge »Naš Kras« odprl njen predsednik Egon Kraus, o umetniku in njegovi najnovejši ustvarjalnosti pa je spregovoril umetniški kritik prof. Milko Rener iz Gorice.

Slike, vseh je okrog dvajset, je prof. Rener takole označil: »Nekaj let sem, se Švara v motivnem pogledu umika v svojsko za-tišje morja. V skrajno poenostavljenih barvnih ploščah in prav-talci, operaterji, solniki in vsi drugi zainteresirani dejavniki.

● Zaradi tlakovanja Trga republike in UL Mazzini bo od jutri dalje dovoljeno po UL Mazzini voziti samo javnim prevozom in sicer v smeri od Trga Golodni proti Nabrežju. Ob povratni vožnji bodo avtobusi vozili po Korzu Italia in smeri od Borzega trga proti Trgu Golodni.

Pisma uredništvu

KAJ BI DAL, ČE BI OBSIJAL...

Spoštovano uredništvo, Z zanimanjem in tudi z užitek sem prebral, kar ste napisali v petek na tržaški strani pod naslovom »Kaj bi dal, če bi obstajal županov nasmešek me, namesto...«. Razumel sem, da gre za odgovor v obliki parafraze na Lokarjevo izjavo iz tržaškem občinskem svetu, saj ste v poročilu s seje tudi zapisali, da mu boste odgovorili. Priznam pa, iz Vašega odgovora nisem mogel dovolj razbrati, kaj je točno rekel Lokar na Vaš račun, na račun SKGZ in odbornika Jagodica, čeprav ste nekatere stavke navedli, vendar ne v direktni obliki. Ker si je težko predstavljati, da bi se mogel izvoljeni slovenski predstavnik, kateremu ste med zadnjimi volilno kampanjo omogočili, da je v Primorskem dnevniku poveljal, kar je mislil in želel in mu povrhu objavili tudi fotografijo in ga podpisal kot glavnega kandidata SSK, tako spoznavam, da Vas prosi, da bi navedli vsaj najbolj izstopajoče stavke iz njegovega govora.

S spoštovanjem

Vaš redni bralac
Ker smo dobili še nekaj podobnih pismem in telefonskih predlogov v

tem smislu, bomo v naslednjem citirali nekaj stavkov iz Lokarjevega pisma v programski razpravi v tržaškem občinskem svetu. Vsega, kar je povedal ne moremo objaviti, saj je njegov napad na PD, SKGZ in Jagodica obsegal kar tri goste tipkane strani od skupnih osem.

«... Mislim na prisotnost v odboru kolege, prijatelja in sorojaka arh. Daria Jagodica. Naj bo jasno, da nimam nič proti njegovi in njegove stranke politični izbiri, da vstopi v odbor. Vsekakor se odloča kot misli in je za svoje izbire odgovoren. Nanašam pa se na poučne okoliščine pred tem. Mislim, da ne razkrivam nobene skrivnosti, če za trenutek pojasnim Jagodičev položaj v slovenskem krogu: on je eden najvišjih članov tiste SKGZ (Slovenske kulturno - gospodarske zveze), ki jo včasih označujejo v »svulgo« kot tako imenovano »titovsko« skupino med Slovenci in naj se ne razume kot žaljiv ali zloben kar pravim. Komu pa so povedali že drugi v tej dvorani? (Op. ur. »Ti drugi« bi bili fašistični svetovalec Giacometti na prejšnji seji).

Dalje: »Toda ni to bistvo problema. Bistvo dobimo, če upoštevamo, da SKGZ publicira v Trstu dnevnik Primorski dnevnik, zaradi česar čitajo ne toliko bran, zavoli znančevni težav, v italijanskem delu Trsta, in vendar je ta organ, že tri ali štiri leta, vsaj odkar je Cecovini župan, če ne prej, vodil, kot jo lahko označim, ostro publicistično in politično kampanjo proti njemu in njegovim. Prav škoda je, da ta organ ni bolj razsvetljen na italijanski strani, kajti sicer bi to, kar pravim, postalo še bolj očitno. Naj dam eno samo primerjavo: strupeni protislovni (antislavski) strup Voce libere je bil malenkost (pod prečrtano besedo v tipkopisu je brati čisto) proti strelcem neizkrljivega Primorskega proti Cecovini in njegovim. Voce libere je na primer objavila v celoti tudi pisma tistih, ki ne mislijo na njen način, moja na primer, čeprav jim je dodala malo simpatičen repik »por domo sua«.

Bila je nekoliko manj korektna praksa, od tiste, ki bi jo lahko pričakoval od časnika - pravkar svobode besede, a je vendarle sprejemljiva praksa, če pomislimo, da ima nekdo lahko določeno prednost, če »laga na domačem terenu«.

Vse drugače je s Primorskimi. Objavljajo mi eno samo pismo in bosta: Druga so zaustavili rekoč, da bi to razprave (Lokarjeve) vzne-

PREDSTAVITEV NOVE SEZONE GLEDALIŠČA VERDI

Osem oper in en balet

S 1. oktobrom novi stalni dirigent Daniel Oren - Med scenografi Lojze Spacal, med pevci Ivan Sancin, med dirigenti Baldo Podić in Oskar Danon

Osem opernih del in en balet sestavlja repertoar tržaškega opernega gledališča Verdi za sezono 1982/83, ki so jo predsednik Cesare, ravnatelj de Ferra in umetniški vodja de Banfield predstavili včeraj med množično obiskano tiskovno konferenco v časnikarskem krožku. Sezono se bo začela 19. oktobra z Rossinijevimi »Semiramide« pod vodstvom novega stalnega dirigenta Verdijevega orkestra Daniela Ore-na. Naslednja dela v repertoarju so: »Il Campiello« Ermanna Wolf Ferrarja, »Maria Stuarda« Gaetana Donizettija, »Triptih« Antonia Illersberga, »Dinorah« Giacomo Mayerberga, »Knez Igor« Aleksandra Borodina, Španski državni balet Antoina Gadesa, »Turandot« Giacoma Puccinija in »La Traviata« Giuseppe Verdija.

Vsako delo bo na sporedu devetkrat za devet različnih abonmajev.

Repertoar je, kot je povedal umetniški vodja Raffaello de Banfield, rezultat možnosti in želja občinstva, ki si poleg novosti želi tudi popularnih del, pri čemer pa se je umetniško vodstvo tudi tokrat držalo načela, da je treba vsakokratno izvedbo del, pa naj gre tu za tako imenovana dela prvojnega zrna, v tej težnji si je vodstvo poleg novega stalnega dirigenta Daniela Ore-na zagotovilo prisotnost tudi drugih uveljavljenih dirigentov kot so mladi Madžar Janos Acas, Paolo Olmi, Jugoslovanci Baldo Podić in Oskar Danon ter Tržačan Daniele Zanetovich, ki bo dirigiral »Triptih« Antonia Illersberga. Prav tako bomo v teku sezone lahko poslušali vrsto imenitnih vokalnih solistov, kot so na primer Lella Cuberli in Lucia Valentini Terrani v »Semiramidi« Daniela Ore-na, Rosanna Dodić v »Il Campiello«, Mara Zampieri, Stefanie Tocayca in Antonio Savastano v »Knezi Stuardi« (ta opera bo v Trstu prvič izvedena), Rita Lantieri in mladi Ivan Sancin v »Triptihu«, Luciana Serra, Kari Nurme-la v »Dinorah« (to delo v tem stoletju v Evropi še ni bilo izvajano), Radmila Bakocić, Wolfgang Lenz in Georgij Slesnjev v »Knezu Igorju«, Galina Savova, Marion Ver-nette Moore v »Turandot« ter Eugenia Moldoveanu, Lajos Miller in drugi v »La Traviata«.

Med režiserji je poleg Pier Luigi Pizzija, Vese Bertinetti, Filippa Crivellija, Luise Crismani, Alberta Fassinija in Daria Della Corteja tudi jugoslovanski režiser Mladan Sabljčič (za Kneza Igorja), med scenografi pa je tudi naš tržaški slovenski umetnik Lojze Spacal, ki bo oskrbel scena in kostume za Illersbergovo »Triptih«.

Tiskovna konferenca je bila obem-prilnost za prikaz težkega položaja v katerem se nahaja gledališče Verdi bodisi zato, ker še vedno ni prišlo do načrtovane reforme italijanskih opernih gledališč in ker še ni bil sprejet prehodni zakon za njihovo financiranje. Finančna nakazila prihajajo z veliko zamudo, zaradi česar mora gledal-

šče plačevati visoke pasivne obresti na posojila. Zaradi finančne stiske je moralo gledališče s 30. junijem letos zapreti svoj oddelek za izdelavo scen, kar pomeni ne le izgubo delovnih mest in finančno izgubo, pač pa tudi izgubo prestiža, saj so v Trstu izdelane scene veljale za zelo kvalitetne. (Sceno za opero »Lacme« je Verdi na primer prodal čikaški operi v ZDA). Med pozitivne note pa je ravnatelj de Ferra vstrelil prihod novega stalnega dirigenta Daniela Ore-na kar naj bi tudi pomenilo začetek pre-nove orkestra (podobno kot je bilo pred desetimi leti urejeno za Verdijevo zbor, ki je danes razveseljiva stvarnost).

Kljub vsem težavam je gledališče Verdi prvo v državi, ki je predstavilo repertoar za novo sezono.

Naj ob tem omenimo še za večino prisotnega občinstva na tiskovni konferenci, močje presenetljivo izjavo ravnatelja de Ferra, ki je, govorč o stiskah gledališča Verdi, omenil da je bil na povabilo slovenskih prijateljev v Ljubljani na otvoritvenem koncertu v veliki dvorani Cankarjevega doma, za katerega je dejal, da ga lahko Slovenec zavidna ne samo Italija, pač pa tudi Evropa. (jk)

Na deželnem natečaju v Vidmu

Lep uspeh mlade pianistke sole GM

Mlada pianistka Beatrice Zonta, gojenka šole naše Glasbene matice iz razreda prof. Aleksandra Rojca, se je odlično uveljavila v zelo ostri konkurenci na 11. državnem natečaju mladih pianistov v Vidmu. Osvojila je tretjo nagrado. Zasluzila si jo je z izvedbo 11. troglasnega invecija J. S. Bacha, s Sonato G-duru 179 Alessandra Scarlattija in z Rondó brillante op. 62 Carla M. Webra.

Beatrice Zonta je svoje znanje že prej potrdila tudi na izpitu na tržaškem konservatoriju Tartini čez nižjo šolo, ki ga je opravila z najvišjo oceno.

● Na deželi so včeraj predstavili knjižico z naslovom »Zaščiteni cone«, ki jo je izdala deželna komisija italijanskega planskega kluba CAI, Planska zveza Slovenije in Planska zveza Koroške. Knjižica je pravcati vodnik, ki opozarja planince na zaščiteni področja Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in avstrijske Koroške.

V Rimu je nenadoma preminila naša draga

PINA GLAVIČ vd. MERLINI

Spomnili se je bomo s sv. mašo, ki bo v sredo, 29. t.m., ob 17. uri v cerkvi sv. Jakoba v Trstu

Žalostno vest sporočajo: sestra Marija, nečaki in nečakinje ter drugo sorodstvo

Trst, 26. septembra 1982

Po kratki bolezni je dne 17. t.m. umrl moj ljubljini in dobri mož

ALEKSANDER SAŠA SCHWARZ

bančni prokurist v pokoj

Žalostno vest sporoča po pogrebu vsem, ki so ga imeli radi

Globoko žalujoča SILVA in sorodstvo

Trst, 26. septembra 1982

(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

ZAHVALA

Ob tolikih izrazih sočustvovanja, ki smo jih bili deležni ob izgubi naše predrage

GIZELE STANIŠA roj. TERČON

se vsem prisrčno zahvaljujemo. Posebna zahvala g. župniku, so-rodnikom, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin in jo spremenili na zadnji poti.

ŽALUJOČI SVOJCI

Nabrežina, 26. septembra 1982

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

OLGE DANEV

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, na katerikoli način počastili njen spomin in jo spremenili na zadnji poti.

ŽALUJOČI SVOJCI

Kontovel, 26. septembra 1982

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin našega dragega

VIKTORJA TENČEJA

Posebna zahvala župniku iz Nabrežine, vaškim organizacijam iz Krži, darovalcem cvetja ter vsem, ki so ga spre-mili na zadnji poti.

SVOJCI

Križ, Trst, 26. septembra 1982

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

ANGELE DELEZ por. ŽERJAV

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin. Posebna zahvala g. Aleksandru Raseniju.

SVOJCI

Trebnje, 26. septembra 1982

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage

ŠTEFANJE FERLUGA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam bili, na katerikoli način, ob strani v tem težkem trenutku.

ŽALUJOČA DRUŽINA

Trst, 26. septembra 1982

MALA ČRNA KRONIKA

Našli ostanke 72-letne ženske, ki je izgnila maja

V neki gori sredi gostega gozda, ki obkroža bivšo psihiatrično bolnico, so včeraj našli ostanke 72-letne Rosarie Tarlao vd. Sarti, ki je izginila iz Kompenzija že 29. maja. Našli so jo člani nekega speleološkega kluba, na katerega so se obrnili njeni sorodniki.

V življenjski nevarnosti mopedist s Cola

Na nevrokirurškem oddelku so včeraj malo pred 10. uro

Kakšne (prenizke) odškodnine ponujajo našim razlaščenecem

Zaradi izgradnje hitre ceste na Tržaškem bode, kot je znano, razlasiť ogromno zemlje tam, kjer živimo Slovenci. S tem bode še enkrat hudo prizadeti kmetijski dejavnost v naši pokrajini in obenem zmanjšati celoviti gospodarski potencial naše narodnostne skupnosti.

Kmečka zveza ima pri tej zadevi kot predstavnika interesov velike večine tržaških kmetov dvojno vlogo: po eni strani si v tesnem sodelovanju z drugimi manjšinskimi organizacijami prizadeva, da bi naša narodnostna skupnost utrpela čim manjšo škodo in da bi v zameno za izgubo svojega teritorija dobila primerne socialne in gospodarske protivednosti; po drugi strani pa ima nalogo štiti interese posameznikov kot takih.

Ko govorimo o interesih posameznika, imamo v mislih pravico, ki jo le-ta ima, da prejme ustrezno odškodnino za razlaščenost zemljo.

Sedanje zakonske določbe pa nikakor niso bile sprejete v prid interesov razlaščenecem: odškodnine so še vnaprej določene na podlagi neke tako imenovane »agrarne vrednosti« odpujenega zemljišča, kar pomeni, da zakonodajalec sploh ne priznava tržne vrednosti razlaščenega zemljišča.

Odškodnine za posamezne kulture, ki cvetijo v tržaški pokrajini, so bile določene v vrstah po sebnosti pokrajinske komisije in so za leto 1982 sledeče:

pašnik	1.200 lir za kv. meter
gozd	1.400 lir za kv. meter
travniki	2.000 lir za kv. meter
njiva	3.000 lir za kv. meter
vinogradi	4.800 lir za kv. meter
vrta	7.500 lir za kv. meter

Kakor je jasno razvidno iz gornjih števil, je odškodnina za zemljišče toliko višja (to je v danem primeru seveda evfemizem sprito navedenih vsot) kolikor je kultura bogatejša, zlahkejša.

V primeru, da se prizadeti lastnik ne upre ponujeni odškodnini (ki se določa na osnovi ugotovitve stanja zemljišča), ampak jo sprejme, ima možnost, da se mu odškodnina poviša za 50 odstotkov (primer: odškodnina za travnik znaša 2.000 lir za kv. meter, če lastnik soglaša, se mu zviša na 3.000 lir, to je 2.000 plus 50 od sto).

Na Proseku in Kontovelu počastijo danes žrtve nacifašističnega besa

Na Proseku in Kontovelu bodo danes svečano počastili spomin padlih domacinov v NOB in umrlih v nacističnih taboriščih. Svečanost prireja krajevni odbor Zdrženja partizanov Prosek - Kontovel, ki bo ob tej priložnosti tudi poslal 35. obletnici odkritja spomenika padlim na Kontovelu in 10. letnici odkritja spomenika padlim na Proseku.

Kontovelci so postavili spomenik padlim domacinom takoj po vojni, že leta 1947, in sicer na hribu na kontovelskem pokopališču. Spomenik je iz preprostega belega kraskega kamna in spominja na Triglav, simbol OF. Podoben simbol izraža tudi spomenik padlim na Proseku, la da je ta spomenik, postavljen pri Pilju, na levi strani ceste, ki pelje s Proseka proti Križu, izklesan.

Današnja svečanost bo razdeljena v tri dele. Najprej se bodo domačini zbrali ob kontovelskem spomeniku, kjer bo potekal kratek spominski program, nato se bodo podali še k spomeniku na Proseku. Na svečanosti ob spomenikih bodo sodelovali domača godba na pihala, pevski zbor »Vasilij Mirk«, harmonikarska skupina krajevnega oddelka Glasbene matice in člani amaterskega odra »Jaka Štoka«; sprejgatorila bosta predstavnika VZPI-ANPI.

Ob 18. uri bodo v Soševci hiši na Proseku podelili najboljši zaslužni članom krajevnega odbora sekcije VZPI-ANPI priznanja »Gari baldinske zvezde« svojem padlim borcem pa bodo podelili častne članke izkaznice pokrajinskega odbora VZPI-ANPI.

Glasbeni tečaj za mlade Godbenega društva Prosek

Godbeno društvo Prosek je v zadnjih letih močno osvežilo in pomladilo svoje vrste, za kar se ima v prvi vrsti močno zahvaliti uspešnim glasbenim tečajem, ki jih je priredilo za domačo mladino, katerih na so se udeležili tudi mladi iz obšolskih vasi. Proseška odoba na pihala bo tudi letos nadaljevala po.

Čestitke

Včeraj je praznovala rojstni dan LAURA STOKOVIC por. RASENI. Vse najboljše ji želi mož Aleksander, čestitkam se pridružujejo tudi tati Danilo, tašča Milka ter nona Tereza.

Danes praznuje rojstni dan SILVIJA GIZ. Vse najboljše ji želi mama Dora.

Ob rojstvu male KARIN iskreno čestitajo tati in Bruni Križančič praded Srecko ter Lucijan, Cvetka, Damijan in Katja.

Pri Banih praznujeta zlato poroko ROMANO in ALBINA MALALAN-VIDAL. Iskreno jima čestitaka krožek Zveze žene Italije.

Jutri praznuje rojstni dan BORIS-MIRKO BANDI iz Doline. Obilo sreče in zdravja mu želijo mama, oče, sestra, žena in hčerki.

Danes praznuje 9 let naš dragi DAVID TAVCAR. Da bi bil še vedno tako priden in ubogljiv, mu želita nono in nona.

Družino Irme in Bruna Križmančiča je osrečilo rojstvo prvorojenke

KARIN

Staršem čestitajo, mal' Karin pa želijo vse dobro v življenju

nogometisti in odborniki SD Primorec

Z BLEJSKEGA SEMINARJA V PRIREDBI MO SKGZ

Mlade sile se ne zadovoljujejo s preizkušenimi oblikami dela

Konec prejšnjega tedna je bil na Bledu seminar slovenskih mladincev, ki delujejo v raznih kroških in mladinskih odsekih v sklopu SKGZ. Priredil ga je mladinski odbor SKGZ kot zaključek in dopolnilo štirim permanentnim seminarjem, ki so v lanskem sezoni potekali na Tržaškem. Na Bledu se je za tri dni zbralo preko 40 mladincev in mladink iz Italije, poleg njih so bili prisotni predstavniki republiške konference ZSMS iz Ljubljane in delegacije štirih obmejnih občinskih konferenc ZSMS iz Kopra, Sežane, Nove Gorice in Tolmina, s katerimi je mladinski odbor v zadnjih sezonah vzpostavil tesno sodelovanje. Poleg mladih iz Slovenije je bil na Bledu prisoten predstavnik Zveze slovenske mladine na Koroskem.

Program seminarja je bil zastavljen kot nadaljevanje omenjenih permanentnih seminarjev, ki so potekali med letom. Zaradi tega je bil tematsko osredotočen na proučevanje polpretekle zgodovine slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. To pa ni preprečilo, da bi na seminarju obravnavali tudi druge argumente. Tako so se prvi dan predstavniki ZSMS seznanili s šolskimi in tržaškimi mladinci s potekom priprav za svoj kongres. Pri tem je bil poudarek na dejstvu, da so mladi aktivni del jugoslovanske družbe in da se morajo zato soočiti z vsemi njenimi najbolj perečimi vprašanji, ki lahko posredno ali neposredno pogojujejo mlade.

Prvi dan seminarja je bila na programu tudi diskusija o stanju mladinskega delovanja pri nas v zamejstvu. Predsednik mladinskega odbora Boris Siega je uvodoma podal nekaj misli o stanju organiziranosti slovenske mladine v Italiji, o najbolj opaznih problemih in težavah v vsakodnevnem delovanju ter o iskanju rešitev za izboljšanje tega stanja. Razprava, ki je sledila, resnici na ljubo ni bila preveč živahna: iz večine posegov je izhajala ugotovitev, da tudi slovenska mladina doživlja splošno krizo vrednot in angažiranosti, da se ne zadovoljuje s preskusemi in da se zastareli oblikami delovanja in da se velik del mladine ne prepozna v obstoječi mladinski strukturi. Treba bi bilo najti nove prijeme, drugačne oblike delovanja in združevanja. Vendar ne tu najne potrebuje mladi se nimajo jasnih odgovorov. Na Bledu začeto razpravo bi bilo zato koristno povzeti in jo razširiti na čimvečji krog mladih.

Preostali del seminarja je bil namenjen izrazito zgodovinskim vprašanjem, ki pa sodijo v polpretekle obdobja in kot taka pogojujejo sedanjost. Namen proučevanja zgodovinskih dogodkov v zamejstvu, od izbruhov druge svetovne vojne dalje, je bil namreč v tem, da se mladim omogoči boljše poznavanje dogodkov, ki jih je doživljala starejša generacija, medtem ko so mlajši skoraj popolnoma neznan. Zgodovinska obravnava je zajela tri obdobja: leta 1941/45, o katerih je govoril Milan Pahor, obdobje 1945/54 z ugodnim referatom Pavla Stranjanca in najnovejšo obdobje, ki gre od polovice petdesetih pa do sedemdesetih let, o katerem je govoril Aldo Rupel. Predavatelj (čeprav ta izraz ni najbolj primeren, saj ni šlo za predavanja v klasičnem pomenu besede) so skušali mladim posredovati nekaj pomembnejših informacij o dogajanju v teh letih.

V delu po skupinah in skupnih diskusijah, ki so sledile, pa so tudi mladi skušali podati svoje gledanje na dogodke iz preteklosti. Prisotni so na splošno pokazali precejšnje zanimanje za obravnavane teme, čeprav je nekoliko preveč specifičnih.

Na tržaškem konservatoriju G. Tartini je uspešno diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ (razred dr. G. Demšarja) Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

Na tržaškem konservatoriju je diplomirala iz klavirja ROSANDA KRALJ Iskreno ji čestita Glasbena matica

listična obravnava nekaterih vprašanj in pomanjkanje kritičnega orodja za diskusijo pri večini udeležencev pogojevalo bolj široko razpravo. Vsekakor so bila predavanja skupno z brusurami in časopisnim materialom in bibliografijo, ki so jo pripravili predavatelji, prva dobra priložnost za mnoge tudi edina, če pomislimo na kronično okostelostenost naše šolske strukture) za začetek spoznavanja tistega polpreteklega dogajanja, iz katerega neposredno izhajajo elementi in problemi, ki označujejo našo sedanost.

M. M.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

Glasbena matica - Trst obvešča, da bo prva pevka vaje mešanega mladinskega zbora v tork. 28. t.m., ob 19.30 na Glasbeni matici.

KD Rečca zveza obvešča, da bo prva vaja za mešani pevski zbor v tork. 28. t.m., v društvenih prostorih v Salezu. Vabljeni tudi novi prostvi.

KD Lonjer - Katinara in SD Adria priredita v soboto, 2. in v nedeljo, 3. oktobra, v društveni gostilni v Lonjerju »Tradicionalni praznik grozdičev«.

SKD Tabor vabi dosedanje in nove folkloriste na srečanje, ki bo v prostornem domu na Opčinah v soboto, 2. oktobra, ob 15. uri. Pomenili se bomo o letošnjem programu. Vpisovanje do sobote, 2. oktobra, tel. 211161.

Godbeno društvo Prosek prireja glasbeni tečaj za mladi. Vpisovanja jutri, v tork. 28. in v sredo, 29. septembra od 17. do 19. ure v Soševci hiši na Proseku.

ZVEZA SLOVENSKEH KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da se bo v oktobru nadaljevala

ZBOROVODSKA ŠOLA Prosimo vse lanske obiskovalce, da potrdijo vpis. Vabimo pa tudi vse, ki bi se radi usposobili kot zborovodje, da se zgledajo na sedežu v Ul. sv. Frančiška 20/11. (vsak dan od 8.30 do 12.30 ter od 16. do 19. ure). Tel. 767303, do vključno 1. oktobra 1982

Razna obvestila Slovenska zamejska šolska organizacija, vodstvo veja volčevcev in večerje Trst, vabi danes, 26. t.m., vse svoje najmlajše člane na šolsko srečanje z goriskimi volčevci in večerjami.

V Gorico odpotujemo z vlakom s tržaške železniške postaje ob 7.10 in se vrnemo ob 17.45.

Sindikati slovenske sole - tajništvo Trst obvešča člane, da je sedež od pr. vsako sredo od 16. do 18. ure.

KRUT sprejema prijave za tečaj vabo, ki bo na stadionu 1. maj vsak tork. v četrtek, od 17. do 18. ure, vključno do 30. t.m., na sedežu v Ul. Montecchi 6.

Izleti SPDT priredi v nedeljo, 3. oktobra, tradicionalni avtobusni izlet v neznano. Izlet je primeren za vse, hoje sicer ne bo dosti, ker je predvidena skupna družabnost s planinci pobratenega društva PD Integral. Vpisovanje na sedežu ZSSDI vključno do srede, 29. t.m.

Združenje UNION Podlonjer - Sv. Ivan priredi enodnevni izlet v Dobrovo (Goriška bda) 24. oktobra t.j. Informacije in vpisovanje vsak tork. v četrtek od 17. do 19. ure v Ul. Valdirivo 30, telefon 64459.

POTOVALNI URAD »AURORA« vabi na naslednje izlete:

2. in 3. oktobra - v Bovec in k izviro Soče. Cena 50.000 lir.

9. in 10. oktobra - na Plitvička jezera. Cena 68.000 lir.

16. in 17. oktobra - na Stajerško (Celje, Rogaska Slatina, Dobrna, Velenje). Cena 56.000 lir.

Informacije in vpisovanje pri potovalnem uradu »AURORA«, Ul. Cicerone 4., telefon 60.261.

LEKARNE V OKOLICI Boljune, tel. 226.124 Razavica tel. 226.165, Opčine: tel. 211.001. Prosek: tel. 225.141, Božje polje /gornji: tel. 225.596, Nabrežina tel. 200.121. Sestani tel. 209.197, Zavlj

DRAVSTVENA DEŽELNA SLUŽBA Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732.627, prejemniki od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68.441

LOTERIJA BARI 33 50 63 87 88 CAGLIARI 60 89 37 58 87 FIRENCE 36 13 69 32 31 GENOVA 64 59 52 70 27 MILAN 90 45 35 87 57 NEAPEL 44 70 52 36 11 PALERMO 72 39 60 32 20 RIM 60 57 45 67 80 TURIN 88 28 42 67 5 BENETKE 69 14 23 39 80

ENALOTTO XXX 2XX 2XX 2XX 2XX KVOTE 12 - 16.698.000 lir 11 - 427.300 lir 10 - 37.200 lir

LEKARNE V OKOLICI Boljune, tel. 226.124 Razavica tel. 226.165, Opčine: tel. 211.001. Prosek: tel. 225.141, Božje polje /gornji: tel. 225.596, Nabrežina tel. 200.121. Sestani tel. 209.197, Zavlj

DRAVSTVENA DEŽELNA SLUŽBA Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732.627, prejemniki od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68.441

LOTERIJA BARI 33 50 63 87 88 CAGLIARI 60 89 37 58 87 FIRENCE 36 13 69 32 31 GENOVA 64 59 52 70 27 MILAN 90 45 35 87 57 NEAPEL 44 70 52 36 11 PALERMO 72 39 60 32 20 RIM 60 57 45 67 80 TURIN 88 28 42 67 5 BENETKE 69 14 23 39 80

ENALOTTO XXX 2XX 2XX 2XX 2XX KVOTE 12 - 16.698.000 lir 11 - 427.300 lir 10 - 37.200 lir

LEKARNE V OKOLICI Boljune, tel. 226.124 Razavica tel. 226.165, Opčine: tel. 211.001. Prosek: tel. 225.141, Božje polje /gornji: tel. 225.596, Nabrežina tel. 200.121. Sestani tel. 209.197, Zavlj

DRAVSTVENA DEŽELNA SLUŽBA Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732.627, prejemniki od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68.441

LOTERIJA BARI 33 50 63 87 88 CAGLIARI 60 89 37 58 87 FIRENCE 36 13 69 32 31 GENOVA 64 59 52 70 27 MILAN 90 45 35 87 57 NEAPEL 44 70 52 36 11 PALERMO 72 39 60 32 20 RIM 60 57 45 67 80 TURIN 88 28 42 67 5 BENETKE 69 14 23 39 80

ENALOTTO XXX 2XX 2XX 2XX 2XX KVOTE 12 - 16.698.000 lir 11 - 427.300 lir 10 - 37.200 lir

LEKARNE V OKOLICI Boljune, tel. 226.124 Razavica tel. 226.165, Opčine: tel. 211.001. Prosek: tel. 225.141, Božje polje /gornji: tel. 225.596, Nabrežina tel. 200.121. Sestani tel. 209.197, Zavlj

DRAVSTVENA DEŽELNA SLUŽBA Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732.627, prejemniki od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68.441

LOTERIJA BARI 33 50 63 87 88 CAGLIARI 60 89 37 58 87 FIRENCE 36 13 69 32 31 GENOVA 64 59 52 70 27 MILAN 90 45 35 87 57 NEAPEL 44 70 52 36 11 PALERMO 72 39 60 32 20 RIM 60 57 45 67 80 TURIN 88 28 42 67 5 BENETKE 69 14 23 39 80

ENALOTTO XXX 2XX 2XX 2XX 2XX KVOTE 12 - 16.698.000 lir 11 - 427.300 lir 10 - 37.200 lir

LEKARNE V OKOLICI Boljune, tel. 226.124 Razavica tel. 226.165, Opčine: tel. 211.001. Prosek: tel. 225.141, Božje polje /gornji: tel. 225.596, Nabrežina tel. 200.121. Sestani tel. 209.197, Zavlj

DRAVSTVENA DEŽELNA SLUŽBA Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732.627, prejemniki od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68.441

LOTERIJA BARI 33 50 63 87 88 CAGLIARI 60 89 37 58 87 FIRENCE 36 13 69 32 31 GENOVA 64 59 52 70 27 MILAN 90 45 35 87 57 NEAPEL 44 70 52 36 11 PALERMO 72 39 60 32 20 RIM 60 57 45 67 80 TURIN 88 28 42 67 5 BENETKE 69 14 23 39 80

ENALOTTO XXX 2XX 2XX 2XX 2XX KVOTE 12 - 16.698.000 lir 11 - 427.300 lir 10 - 37.200 lir

LEKARNE V OKOLICI Boljune, tel. 226.124 Razavica tel. 226.165, Opčine: tel. 211.001. Prosek: tel. 225.141, Božje polje /gornji: tel. 225.596, Nabrežina tel. 200.121. Sestani tel. 209.197, Zavlj

DRAVSTVENA DEŽELNA SLUŽBA Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732.627, prejemniki od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68.441

LOTERIJA BARI 33 50 63 87 88 CAGLIARI 60 89 37 58 87 FIRENCE 36 13 69 32 31 GENOVA 64 59 52 70 27 MILAN 90 45 35 87 57 NEAPEL 44 70 52 36 11 PALERMO 72 39 60 32 20 RIM 60 57 45 67 80 TURIN 88 28 42 67 5 BENETKE 69 14 23 39 80

ENALOTTO XXX 2XX 2XX 2XX 2XX KVOTE 12 - 16.698.000 lir 11 - 427.300 lir 10 - 37.200 lir

LEKARNE V OKOLICI Boljune, tel. 226.124 Razavica tel. 226.165, Opčine: tel. 211.001. Prosek: tel. 225.141, Božje polje /gornji: tel. 225.596, Nabrežina tel. 200.121. Sestani tel. 209.197, Zavlj

DRAVSTVENA DEŽELNA SLUŽBA Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732.627, prejemniki od 14. do 21. ure in praznična od

IZJAVA ŽUPANA NA PETKOVI SEI

Vprašanje takse na izvoze iz dvorišč sploh ne pride več v občinski svet

Občina bo aplicirala predpise izpred dvajsetih let - Počastili so generala Dalla Chiesa - Stanarine v občinskih hišah so nizke in zelo stare - Nesreča na ovinku na Oslavju je prebudila občinske funkcionarje

Počitnice so minile, v tem času se je nabralo veliko problemov, zaradi tega je bilo tudi razumljivo, da so na petkovi sei občinskega sveta številni svetovalci sprejeli rili z velikim številom interpelacij. Liberalci Fornasir je hotel vedeti zakaj občina vnovi zelo mahne vsote od uporabnikov stanovanj in trgovin, kateri je lastnik, in žel dobiti seznam stanovalcev in višino najemnine, ki jo ti plačuje. Pridrili so se mu se drugi svetovalci in župan je dejal, da bodo s tem seznanili občinski svet, povedal pa je tudi da so prejšnji odbori pustili najemnine nedotaknjene polnih dvajset let.

Precej polemika je bila razprava o avtobusih pokrajinskega podjetja, ki jih parkirajo v Ulici Angiolina. Župan je napovedal skrajšati sestanek z zastopniki podjetja kjer naj bi vprašanje razstili. Komunisti Lambertini so predstavljal ker je občinska uprava pustila "umreti" davčne komisije, ki jih je imenoval občinski svet. Komunisti Chiarini so hoteli vedeti kako je z namenom prodaje trgovin v nekdanji hiši Lemassi pred stolnico, kajti zdi se da neki za kon prepušča prodajo teh trgovin, občina pa, ki tega zakona ni poznala, je znova nekaj denarja od teh, ki želijo kupiti trgovine. Socialisti Waltritsch je opozoril na prometno nesrečo na ovinku cesti na Oslavju in dejal, da je tega kriva trava, ki zaseda cestice. Župan je dejal, da ga niso sploh seznanili z interpelacijo istega svetovalca izpred meseca in pol, in da bodo noskrbeli za očistitve ceste. Waltritsch je zahteval tudi, da župan skliče tekmo oktobra konzulta za slovenska vrnanja in skupno s svetovalci Pie montijev hoteli vedeti zakaj ni občinska uprava porabila lani in pred lanskim več sto milijonov lir, ki jih je morala vrniti državni blagajni. Pirelova in Tuzzi sta govo-

nila o šolskih vprašanjih. Brunello pa je hotel vedeti zakaj se ni občina povezala s pokrajino in deželo v zvezi z v proračunski razpravi izraženo zahtevo, da bi skupno z Jugoslovani pogledali kaj se da napraviti za podaljšanje avtoceste iz Vrtojbe proti Razdrtemu.

Še prej se je župan spomnil umrjenega generala Dalla Chiesa in njegovim izjavam so sledila še ona obeh Fornasir (PLI in KD), Gentile, Felepe, Chiariona, Waltritscha.

Uvodoma je župan Scarano prebral resolucijo o nedavnih pokolih v Bejrutu (o tej poročamo posebej), zatem pa so svetovalci sprejeli še vrsto drugih sklepov in potrdili iste, ki jih je na zadnjih sejah sprejel ožji odbor. Med temi tudi konvencijo s številno občino gornje oskrbe nekega starčka v domu Culot v Ločniku ter najemno pogodbo s pokrajino za šolsko stavbo v Ulici Rismond, kjer je slovenski trgovski zavod Ivan Cankar.

Pustili smo za zaključek vprašanje izvozov z dvorišč in hiš. Kot smo pred dnevi poročali je pokrajinski nadzorni odbor zavrnil sklep občinskega sveta o uvedbi te takse, ki naj bi navrgla 80 milijonov lir letno. Pokrajinski nadzorni odbor je sklep začasno zavrnil zato, ker se ni občinski odbor prej poznal za namenje rajonskih svetov. Na vprašanje nekaterih svetovalcev je župan dejal, da sploh ne bodo zaprosili za mnenje rajonskih svetov in da ne bo sklep ponovno vzel v razpravo v občinski svet. To je sploh ne bo romal nazaj v nadzorni odbor. Zakaj? Občinski svet v Gorici je sprejel tozadevni urilnik že sredi šestdesetih let. Prilnik o pobiranju te takse je torej veljaven že od takrat, čeprav ga niso nikdar izvedli. Aplicirati je treba le državne predpise o finančni te takse, ki so bili sodobni. Juridicno ima župan prav. Ni na župan povedal kako bo s konami.

V TRŽIČU IN OBČINSKEM SVETU V GORICI

Soglasna obsodba pokolov v Bejrutu

Zahteva po priznanju palestinske osvobodilne organizacije

Na petkovi razpravi občinskega sveta v Gorici so svetovalci soglasno sprejeli izjavo, ki jo je župan Scarano prebral na začetku seje o zadnjih dogodkih v Bejrutu. Izjavo so pred sejo, ki se je pričela z enoumno zamudo, uskladjali načelniki svetovalskih skupin.

Občinski svet v Gorici, tako je rečeno v izjavi, najodločneje obsodbi pokol nedolžnih Palestincev, od katerega je prišlo pred nekaj dnevi v Bejrutu; obsodbi tiste, ki na katerikoli način podpirajo sovražništvo, ki privede do takih pokolov; obsodbi kot neodgovorno delo izraelske vlade, ki ni spoštovala mednarodnih sporazumov in ki je prav zaradi tega dala povod za nasilje. Katerega rezultati padejo na ves izraelski narod in so podlaga za nov val antisemitizma; izraza solidarnost židovskim demokratičnim silam, ki se tako v Izraelu kot v drugih državah borijo za to, da bi prišlo do sprememb v vodstvu te države in do sprememb v njeni zunanji politiki. Občinski svet v Gorici se nadalje zavzema za to, da bi bilo z mednarodnimi sporazumi določeno, da imajo tako Palestinci kot Izraelci pravico do svoje države. S tem v zvezi apelira goriški občinski svet na italijansko vlado, naj prizna demokratične organizacije Palestincev. Občinski svet v Gorici je tudi zaskrbljen nad vsem, kar se dogaja v svetu, tako v Afganistanu kot na Poljskem in v deželah Srednje in Južne Amerike; vse to kal svetovni mir. V Gorici bodo ustanovili tudi posebni odbor, ki bo imel nalogo prirediti manifestacijo za mir in človeške pravice.

Ker so načelniki skupin resolucijo sprejeli soglasno, v občinskem svetu razprave ni bilo. V Tržiču je bila v petek zvečer ljudska manifestacija s pohodom po glavnih ulicah in s shodom na Trgu republike. Bili so prisotni zastopniki občin tržiškega okoliša, tovarni, demokratičnih strank in organizacij. Na glavnem trgu so sprejeli podžupan Tržiča Padovan, predsednik ANPI Mario Fantini, Sasso in tajnik evropske sindikalne federacije CGIL, CISL, UIL Luciano Pini. Obsodili so pokole v Bejrutu in od italijanske vlade zahtevali priznanje Organizacije za osvoboditev Palestine.

Peovski zbor Vox Julia iz Ronk prireja, v sodelovanju z Javnim večnamenskim kulturnim središčem tečaj za zborovodje, ki bo od 18. do 25. oktobra v Palazzoetto Veneto v Tržiču. Tečaj bo vodil znani glasbeni pedagog in zborovodja Samuel Vidas iz Sofije. Poleg aktivnih slušateljev, bodo tečaju lahko sledili tudi "poslušalci".

Podrobnejša pojasnila nudijo v tajništvo zbora in po telefonu 0481-778605.

PRI ZBORU VOX JULIA

Tečaj za zborovodje

Šolo na Livadi bodo poimenovali po D. Župančiču v nedeljo, 10. oktobra

Svečanost poimenovanja slovenske šole na Livadi v Ulici del Brolo po pesniku Otonu Župančiču bo čez petnajst dni, v nedeljo, 10. oktobra, ob 11. uri dopoldne. Na sporedu svečanosti imajo priložnostne govore ter akademijo učencev te šole. Odprli bodo Župančičev spomenik. V šolski stavbi bodo pripravljene razstave del učencev, o zgodovini slovenske osnovne šole v Gorici ter o delih Otona Župančiča. Odbor je pripravil tudi spominsko brošuro, v kateri bo precej zanimivih podatkov o pesniku ter o slovenski šoli v Gorici na splošno.

Umrla je 42-letna Angela Cotič s Poljan

Prerano je usoda iztrgala iz kroga najdražjih Angelo Cotič por. Devetta s Poljan. Neozdravljiva bolezen jo je spravila v prerani grob, ko je komaj dočakala 42 let. Po rodu z Vrha, se je kot otrok skupaj z družino preselila v Rudulj. Pred 21 leti pa jo je življenjska pot pripeljala spet na Kras. Poročila se je z Mirkom Devetto s Poljan in v tej prijetni kraški vasi stala sredi doma. Angela je aktivno sodelovala, tako kakor mnoge žene s Poljan, v ženskem odseku KD Jezero.

Prav zato jo bodo pogrešali, poleg hudo prizadetih svojcev, prav sočustvi na Poljanah. Moži Miroto in sinovoma Klavdiju in Aleksandru izrekamo naše sožalje.

DANES PRIČNE VELJATI ZIMSKI URNIK VLAKOV

S prehodom od legalne k sončni uri je danes ponoči stopil spet v veljavo zimski urnik vlakov. Novi urnik vlakov je v veljavi od 2. ure danes, v bistvu pa ostaja vzorni red vlakov nespremenjen. Najpomembnejše spremembe so na progi Gorica - Nova Gorica, kjer bodo zaradi sončne ure prihodni in odhodni eno uro prej kot doslej, ter pri nekaterih večernih vlakih na progi Videm - Trst, ki bodo odšli v zvezi red, medtem ko so jih v poletnem času nadomestili z avtobusi. Zimski urnik vlakov, ki prihajajo in odhajajo z goriške postaje je sledeč:

PRIHODI IZ TRSTA: L 6.05, D 6.53, L 7.12, D 8.01, L 10.40, D 13.02, L 14.10, D 14.40, L 15.25, L 17.51, D 18.24 (+), L 18.58, D 20.04, L 20.54, D 21.33, L 23.59.

ODHODI PROTI TRSTU: L 0.08, L 5.35 (+), L 6.18, D 7.15 (+), L 7.49, D 8.18, D 9.26, L 10.43, B 11.20 (+), D 13.45, L 14.27, D 16.00, L 21.35, D 22.08.

PRIHODI IZ VIDMA: L 0.02, L 5.34 (+), L 6.16, D 7.14 (+), L 7.47, D 8.16, D 9.24, L 10.41, B 11.19 (+), D 13.43, L 14.23, D 15.59, L 16.54, L 18.25, E 19.09, L 19.50, L 21.31, D 22.07.

ODHODI PROTI VIDMU: L 0.04, L 6.06, D 6.54, L 7.16, D 8.04, L 10.45, D 13.06, L 14.12, D 14.41, L 15.27, D 16.56 (X), L 17.56, D 18.26 (+), L 19.00, D 20.05, L 20.55, D 21.34.

PRIHODI IZ NOVE GORICE: L 9.57 in L 19.30.

Tečaj splošne telesne vzgoje v telovadnici Kulturnega doma

Tečajniki v prejšnji sezoni

Sportno združenje Dom v Gorici, včlanjeno v Zvezo slovenskih športnih društev obvešča, da prireja tudi letos, kot že deset let zaporedi, v času rednega šolskega pouka, tečaj splošne telesne vzgoje.

Da so naši otroci, zlasti tisti iz mesta, nadvse potrebni strokovno vodene telesne vzgoje, ugotavlja mo že dolga leta, saj je skoro 75 odst. šolobolnih otrok z raznimi deformacijami, od ploskih nog do deviacij hrbtenice.

V šoli jih peljemo in gremo po nje. Doma pa sedijo po ves popoldan, od takrat ko pišejo naloge in se uče glasbe, do takrat ko se igrajo z lego kockami in gledajo televizijske risanke.

Te se kje zamujajo ne da po pravili, je to pri otrocih! Vadbajo kakor doslej dvakrat tedensko. Predšolski otroci od 3. do 6. leta starosti bodo vadili ob ponedeljku, 3. oktobra, dalje vsak ponedeljek in četrtek, od 15. do 16. ure, pod vodstvom izprašanih vateljev Elizabete Marušič in Nadje Grusovin. Šolski otroci od 1. do

5. razreda osnovne šole bodo prav tako vadili vsak ponedeljek in četrtek od 15. do 16. ure pod vodstvom izprašane vateljevice Manuele Leban.

Vadba bo v sodobni telovadnici Kulturnega doma v Ulici Brass. Vpisovanje je že v teku. Možen je tudi vpis po telefonu na št. 33029 med uradnimi urami. Zamudnike bodo vpisali pri rednih urah splošne telesne vzgoje. Vpisnina za novince znaša 5.000 lir, učnina pa 4000 lir mesečno. Prinesite k vpisu (samo za novince) sliko in zdravstveno spričevalo.

30. SEPTEMBRA V VERDIJU

Koncert tržškega orkestra s pianistko D. Tomšič

Priznana pianistka Dubravka Tomšič bo gost koncerta, ki ga v četrtek, 30. septembra, priredi v Verdijskem gledališču goriška pokrajinska uprava. Igral bo simfonični orkester tržškega Verdija, vodil ga bo Massimo de Bernart, solistka

bo Dubravka Tomšič. Na sporedu so dela Čajkovskega in Rahmaninova. Koncert bo ob 20.30. Vstopnice predprodajo v turistični pisarni Appiani na Korzu Italia.

Razna obvestila

Občinska knjižnica v Doberdobi bo zaprta od 27. septembra do 1. oktobra.

Gledališča

Primorsko dramsko gledališče bo v torek, 28. 9., gostovalo v Kopru, v sredo, četrtek in petek pa bo pripravilo tri predstave Držicevega Skopuha za domače občinstvo. Predstave bodo vsakokrat ob 20. uri v gledališki dvorani v Solkanu.

Kino

Gorica
CORSO 16.00-22.00 «La notte di S. Lorenzo». Barvni film.
VERDI 16.00-22.00 «Domani si balla». M. Nicchetti in M. Melato.
VITTORIA 15.00-22.00 «Ecco, noi, per esempio». Barvni film.

Tržič
EXCELSIOR 14.00-22.00 «L'ultima sfida di Bruce Lees».
PRINCIPE 16.00-22.00 «Sturmtruppen».

Nova Gorica

in okolica
SOCA 10.00 «Kraljevič in berča». Angleski film. 16.00-18.00-20.00 «Norosti v Kampu». Ameriški film.
SVOBODA 16.00 «Kraljevič in berča». Angleski film. 18.00-20.00 «Lovec na morske pse». Ameriški film.
DESKLE 17.00 «Zajček Duško dolgo-uh». Ameriška risanka. 19.30 «Jezdec na dolge proge». Ameriški film.

DEZURNA LEKARNA
V Štandreu, tel. 85136.

Prispevki

Kulturno društvo «Kras» Dol-Poljane se zahvaljuje Jožici Peric za denarni prispevek.

Včeraj-danes

Iz goriškega matičnega urada
ROJSTVA: Mauro Sfiugio, Luca Zorut, Federico Golob, Elisa Pacor, Enrico Capozzolo, Alice Donda, Paola Pizzamiglio, Martina Salata, Francesca Lomedico, Giusy Scarpin, Marta Orzan, Ivo Budihna in Elisa Colaut.

SMRTI: 71-letna upokojenka Milka Persolja, 47-letni upokojenec Antonio Druhouka, 74-letni upokojenec Ugo Malfatti, 58-letna gospodinja Lina Di Tommaso vd. Veronesi, 72-letna upokojenka Ester Cubel vd. Cigoli, 73-letna upokojenka Anna Giardrossi vd. Stoppani, 65-letna gospodinja Evelina Lancig por. Russian, 49-letni delavec Ernesto Varlez, 71-letni upokojenec Giustino Rijavec.

OKOLIČI: upokojenec Attilio Apoloni in upokojenka Giuseppina Perina, trgovski potnik Vittorio Vidoni in lekarnarka Francesca Fornasir, finančni strožnik Antonio Tedesco in brezposelnica Teresa Leotta, delavci Luigi Amarante in kmetica Angelina Scolareto, zdravnik Vittorio Belli in študentka Lorenza Zamboni.

POROKE: agronom Claudio Fabbro in uslužbenka Luisa Bregiant, zapriščeni stražnik Luigi Giardoni in učiteljica Marioluia Iuretti, zdravnik Nicola Cappiello in učiteljica Rosa Nunziata Meli, uslužbenec Mauro Russian in uslužbenka Patrizia Zitteri, uslužbenec Ivan Plesničar in učiteljica glasbe Erika Zavadlav, urar Alessio Cukjati in uslužbenka Rosanna Napolitano, delavec Maurizio Pillon in natakarija Marcella Scarlata, uslužbenec Rudi Carlo Contebonin in prodajalka Loreta Fanti.

ZAHVALA

ANGELE COTIČ por. DEVETTA

»toplo zahvalujemo dr. Spacalu, cerkvenemu zboru, zboru KD Kras, g. župniku, 4. razredu osnovne šole, Angelinim soletnikom, vaščanom, darovalcem cvetja in vsem, ki so nam v hudem trenutku pomagali ali na katerikoli način počastili njen spomin.

Mož Miro, sinova Klavdiju in Aleksander in vsi sorodniki

Poljane, 26. septembra 1982

ZVEZA SLOVENSKEH KULTURNIH DRUŠTEV

priredi v nedeljo, 3. oktobra, ob 18. uri v veliki dvorani Kulturnega doma, UL. Brass, celovečerni nastop

FOLKLORNE SKUPINE
BRANKO CVETKOVIČ IZ BEOGRADA

Vabljeni

FRATTIMA

BAZAR
SPORT

športna konfekcija
in športni artikli

pokali, plakete
medalje, urarstvo in
radiodifužija

TRŽIČ — UL. C. BATTISTI 10

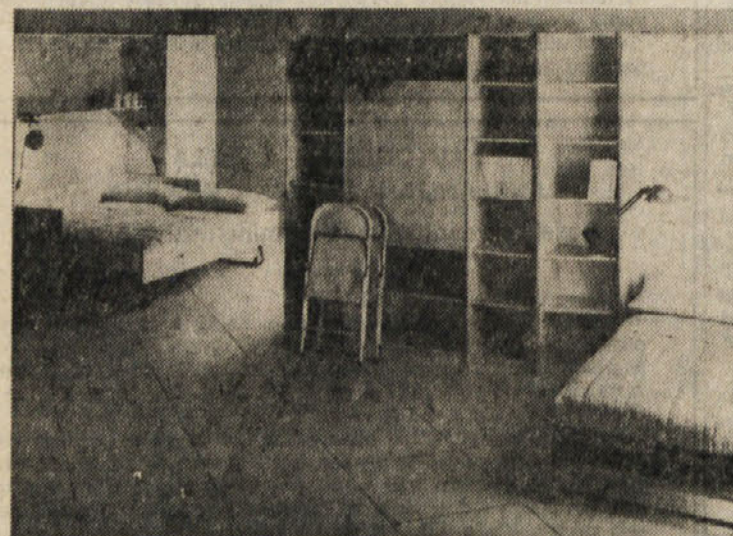
TEL. 43-160

KIT

SEST RAZLOGOV, DA IZBERES

PROGRAM POHISTVA, KI GA LAHKO MONTIRAS SAM

K 5 MONTA

1. ker, če rabiš KIT takoj, ga tudi takoj odneseš
2. ker se da KIT z lahko in veseljem montirati, zadostuje ti ključ za vijake
3. ker KIT stane manj... ga montiraš ti
4. ker je KIT pameten način opremljanja hiše, kjer je premalo prostora, reši najtežje probleme
5. ker je KIT nekaj osebnega — nisi ga sam izbral... si ga sam naredil
6. ker je pohištvo KIT, ko si ga montiral prav tako, kot vse ostalo, celo boljše

V prodaji v Gorici pri

OLIVIERI

UL. CIPRIANI 78 — TEL. 83-780

SHOW ROOM — C.so Italia 58 — tel. 5611

TURISTIČNA AGENCIJA
GOTOUR

Nameravate na daljše potovanje, zanimava vas krajina izlet ob koncu tedna, oddih ob morju? Vse to vam lahko uredimo po zmernih cenah in v vaše popolno zadovoljstvo.

Preden se odločite, nas obiščite!

GOTOUR - GORICA
Korzo Italia 205
Tel. 33-019

Dežurne bencinske črpalke

V Gorici: IP v Ul. Crispi, Esso v Ul. Lungo Isonzo, Total v Ul. Aquileia, Agip v Tržaški in Chevron v Mihaelovi ulici; v Tržiču: Agip v Ul. IV. Novembre, Total v Ul. Boito, IP v Ul. Matteotti in Mach v Ul. Cosulich; v Krmini: Agip v Drevoredu Venezia Giulia.

● Lekarne v Gorici poslujejo zdaj po zimskem urniku, od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

DEZURNA LEKARNA V TRŽIČU
Centrale, Trg republike, tel. 72341.

naša zemlja

Stališče Kmečke zveze o deželnem razvojnem načrtu za leta 1983/85

Kmečka zveza iz Trsta po podrobni analizi splošnega programskega poročila za dobo 1983-85 deželnega razvojnega načrta, smatra za potrebno še posebej poudariti pomen, ki ga ima kmetijstvo v naši pokrajini ne samo iz gospodarskega, socialnega in ekološkega vidika temveč tudi iz etničnega vidika, saj pripada velika večina tržaških kmetov slovenski narodnostni skupnosti. Treba je zato še posebej paziti, da pri obravnavanju splošne gospodarske problematike in novih razvojnih procesov ne prezremo naloge, ki jo kmetijstvo ima in mora imeti za družbeni, kulturni in gospodarski obstoj in razvoj naše skupnosti.

Očitno se je struktura našega teritorija v zadnji povojni dobi zelo spremenila, tako glede na lastniško stanje kot glede na stanje obdelanih površin. Pri tem ugotavljamo še zlasti propadanje kmetijske dejavnosti, ki je po našem mnenju ne gre pripisati le naravnemu gospodarskemu razvoju, oziroma prehodu iz agrarne v industrijsko družbo, zaradi česar so se druge dejavnosti okrepile na račun kmetijstva. Prepričani smo, da je to v veliki meri rezultat raznarodovalne in asimilacijske politike.

Kmetijstvo je bilo in lahko bomo še, v naši pokrajini dvakrat zastopano in sicer gospodarsko in socialno - politično.

Skraina omejenost kmetijskih površin, ne idealni naravni pogoji (ne ravno velika rodovitnost zemlje, pomanjkanje vode za namakanje, razdrobljenost posestev in podobno) postavljajo krajevno kmetijstvo na dno lestvice v gospodarstvu naše pokrajine, ki je osnovano predvsem na luških in trgovskih dejavnostih.

Pasiven, — če že nečemo reči odločno negativen odnos tržaških oblastvenih krogov, so izraz izključnega zanimanja za probleme urbane družbe in strogega mestnega središča ter dejavnosti, ki se v njem razvija in polne brezbriznosti za podeželje, na kar ne moremo prikriti, da je dolgo in do nedavno vplivala tudi narodnostna pripadnost prebivalstva podeželja in torej kmetov.

rodeželje in kmetijske površine so bile torej le predmet negativnih posegov javnih ustanov, od rezultatov, gradbenih spekulacij do brezvestnega vdiranja v kmetijske površine, nikoli pa niso bile deležne vsaj v kmetijsko - gospodarskem smislu niti ene koristne iniciative javnih uprav.

Deželni upravi pa gre gotovo največja odgovornost za stanje v katerem se danes na žalost nahaja naše kmetijstvo, ker ni znala in večkrat tudi ni hotela dejansko in programsko pristopiti k reševanju tržaške kmetijske problematike. Naša ocena za delo, ki ga je Dežela opravila v korist kmetijstva na podlagi različnih vloženih in razpoložljivih finančnih sredstev ne more biti kot negativna še zlasti če se pri tem nanašamo na skromna finančna sredstva, ki jih je namenila tržaški pokrajini. Nismo prepričani, če je zadosten, izraz "negativna" pri ocenjevanju dela Dežele v korist našega kmetijstva, in to če samo upoštevamo, da je bolj zainteresirana za vinkulativno in pasivno izražanje urbanističnih norm deželne urbanističnega načrta in kraških rezervatov kot pa za pomoč našim zadrugam ali za boljši pristop do problemov vseh naših kmetov, ki bi se moralo bolj u-

činkovito izražati predvsem prek njenih periferičnih tehničnih služb in uradov.

Neučinkovitost in prepočasnost deželne administracije pri reševanju problemov kmetijstva je po našem mnenju odvisna v glavnem od njene okostenele centralistične strukture, zaradi česar je treba nujno preiti k nadaljnji dejanski decentralizaciji kompetenc na srednje in nižje krajevne avtonomije. Menimo, da če osrednja vloga kmetijstva, ki jo primarni sektor mora imeti v družbenem in gospodarskem razvoju sodobne družbe in zaščita slovenske narodnostne skupnosti, ki sta v naši pokrajini neločljiva problema, nista le načela demokratičnega formalizma potem je naloga vseh oblasti in demokratičnih sil presoditi realne možnosti in perspek-

tive krajevnega kmetijstva, ki ga je treba utrditi na vseh področjih, ki so še na razpolago. Zahtevamo namreč, da mora tudi naše kmetijstvo biti polnopravno vključeno v gospodarske razvojne procese in možnosti socialnega napredka, ki se danes odpirajo tudi v okviru osimskega sporazuma.

Zato, da bo kmetijstvo v naši pokrajini zares odigralo vlogo družbenega, gospodarskega in etničnega činitelja je treba temu ustvariti ustrežajoče pogoje, na katero opozarjamo pristojne oblasti že vrsto let in si jih tu dovolimo še enkrat naštet:

1) področni in sektorialni načrt za razvoj kmetijstva.

EDI BUKAVEC

(nadaljevanje na III. strani)

Zaščitni znak za kraška vina

V Uradnem vestniku republike z dne 24. avgusta 1982 je bil objavljen predlog pravilnika o zaščitnem znaku za vina iz tržaške pokrajine in z goriškega Krasa.

Pravilnik predvideva, da bodo tipična kraška vina — teran, navadno črno vino in malvazija — priznana kot vina s kontroliranim poreklom (DOC).

To je pomemben korak naprej za ovrednotenje naših vin in tržaškega kmetijstva nasploh, saj bodo končno tudi naša vina, ki po kakovosti v ničemer ne zaostajajo za drugimi vini v deželi Furlaniji - Julijski krajini, postala konkurenčna za italijansko tržišče.

O zaščitnem znaku kraških vin pod imenom «Kras» bomo podrobneje še poročali.

RAZGOVOR Z DOLINSKIM OBČINSKIM ODBORNIKOM ZA KMETIJSTVO BORISOM MIHALIČEM

Obračun letošnjega Dneva kmetijstva

Dan kmetijstva, ki je v organizaciji občine Dolina potekal prejšnji teden v kulturnem središču France Prešeren v Boljuncu, je pozitivno izzvenel tudi izven meja občine. Po štirih naporih dneh zglede izpeljane pobude, ko so vtisi še sveži in utihli vrvež pravzaprav še izzveneva, smo se pogovorili s predsednikom pripravljalnega odbora Borisom Mihaličem, ki je v občinski upravi zadolžen za kmetijstvo in kulturo, in ga najprej povprašali:

Kako je sploh prišlo do zamisli, da bi Dan kmetijstva priredili v takšni obliki, kot je pravzaprav bil?

«Občina Dolina je vsa povojna leta organizirala na trgu v Boljuncu praznik grozdja, je odgovoril Mihalič, ki je sicer spočetka odgovarjal želji po tem, da bi tudi kmetje imeli svoj trenutek sproščenosti in večje pozornosti, vendar je ta praznik z leti zvođenel. Postal je celo manj kot navadna šagra. Na prazniku ni bilo kmetijskega pravzaprav ničesar, razen namiznega grozdja, ki smo ga kupili na tržnici. Pristen je bil samo kozarček domačega mošta. Zato smo začeli razmišljati, kako bi prireditev spremenili; spreminiti pa je nismo hoteli v neko zgolj folklorno manifestacijo, temveč smo želeli dati prazniku kmetijstva širši in globlji pomen. Vemo sicer, da je pri nas resničnih kmetov zelo malo, da se večina s to dejavnostjo ukvarja parttime, iz golega veselja do zemlje. No, moja misel je bila, da bi morali izkoristiti predvsem to gle-

dišče situacije, kajti tudi linija občinske uprave je ta, da podpira in se zavzema za ljudi, ki bi radi ohranili zemljo, ki nam je ostala od razlastitev. Na žalost živimo v takšnem kraju in takšnem času, ki nas pesti z razlastitvami, ob tem pa moram reči, da obstaja še veliko zemlje opuščene. Prav je, da se borimo proti razlastitvam, obenem pa moramo obdelovati vsako razpoložljivo krpno zemlje, kajti danes, ko imamo na razpolago najsodobnejše tehnične in kemične pripomočke, lahko iz zemlje iztisnemo veliko več kot pred sto leti.»

Tu bi se lahko navezali na temo o prehrani, ki je bila letos močno v ospredju.

«Da, z razgovorom o prehrani smo želeli naše ljudi poučiti, kako lahko uresničijo težnjo, ki se tudi v zahodnem svetu vse bolj uveljavlja, t.j. vračanje k pristni, naravni in torej zdravi prehrani, ki je vse bolj važna spričo vse večje potrošnosti in izumetničenosti v sodobnem življenju.»

V čem ste, kot organizatorji, dobili glavno spodbudo, da prelevite šagro v Dan kmetijstva?

«Lanski praznik kmetijstva je bil nekakšen preizkusni zajec in nas je pri ravnanju z njim vodila predvsem previdnost in skromnost. Praznik smo omejili na dolinsko območje, njegov obseg in vsebino smo uravnavali v tisto, kar imamo ali kar nam lahko nudijo naša podjetja in ustanove. Tako se je zgodilo, da se je praznik nekoliko naključno že usmerjal v obli-

Plačati treba dodatne zavarovalne prispevke

Kmečki zavarovanci, ki so redno vpisani v seznam neposrednih obdelovalcev in se poklicno ukvarjajo s kmečko dejavnostjo, plačujejo od lanskega leta dalje zavarovalne prispevke za pokojninski sklad, za zdravstveno oskrbo in za zavarovanje proti nezgodam na delu preko poštinih položnic v štirih obrokih, ki zapadejo 10. julija, 10. septembra, 10. novembra in 10. januarja naslednjega leta.

Zavod za poenotene kmečke prispevke SCAU pa je letos pomotoma odpisal na dom le tri poštne položnice, a četrto položnico z januarskim obrokom bodo dostavili v prihodnjih dneh in bo na osnovi novega zakona vsebovala tudi dodatni prispevek 17 tisoč lir za zavarovanje proti nezgodam na delu. Kmetje morajo namreč od 1.1.1982 dalje plačati 47 tisoč lir za zavarovanje INAIL (na goratih območjih le polovični znesek 23.500 lir), pri tem pa so bistveno pridobili, saj imajo v vsakem primeru pravico do solidne dnevne odškodnine, ki je doslej sploh niso prejeli, razen če ni nezgoda bila posledica dela s strojem. Pri tem naj opozorimo vse tiste, ki so morda pozabili plačati enega izmed prvih dveh obrokov, naj to storijo čimprej, ker bodo tako plačali manj pasivnih obresti.

Vendar pa to ni še vse. Predvidena je poravnava še dveh dodatnih prispevkov, ki pa nista obvezna za vse kmečke zavarovance. Po členu 12 zakona št. 537 z

dne 26.9.1981 morajo do 10. novembra kmečka podjetja plačati dodatni prispevek za zdravstveno oskrbo v višini 35 odstotkov prilagojenega agrarnega dohodka (20 odstotkov za gorata območja), vendar velja to le za kvote, ki presega prvih 100 tisoč lir. Drugi dodatni prispevek za pokojninski sklad uraja zakon z dne 26. februarja 1982 v višini 30 odstotkov (15 odstotkov za gorata območja) agrarnega dohodka. Ta prispevek ne bo mogel biti nižji od 20 tisoč lir in ne bo mogel presegati 500 tisoč lir.

Za poravnavo teh dveh dodatnih prispevkov bo SCAU dostavil zavarovancem dve neizpolnjeni položnici. Kmetovalci se lahko obrnejo na urad Patronata Kmečke zveze INAC, ki bo preračunal višino teh prispevkov na osnovi katastarskih listov, ki naj si jih zavarovanci sami priskrbijo. Obenem naj kmetje prinesejo v vpogled odrezke poštinih položnic, ki jih bodo hranili v posebnem arhivu.

BORIS SIMONETA

Brž dvigniti številko IVA

Kmečka zveza obvešča vse tiste kmetovalce, ki so v njenih uradih zaprosili za številko IVA (numero di partita IVA), da je krajevni urad IVA te številke že pred nekaj meseci izdelal. Kdor torej številke še ni dvignil, naj to stori čimprej.

Nam pa na žalost zmanjkuje prostora. Kako pa bo naslednje leto?

«Predvsem bo potrebno odpraviti letošnje pomanjkljivosti, ki sem si jih sproti beležil. Za ponovitev letošnjega uspeha bi takoj podpisali. Vsekakor pa pripravljalni odbor ne bo prekinil dela. V načrtu imam, da bi že čez kakšen mesec zasnovali program za prihodnji Dan kmetijstva. Upam, da bo do naslednjega leta zgrajen most čez Glinščico in da bomo k sedanjemu prireditvenemu prostoru priključili še površino na oni strani reke.»

In še sklepna misel?

«V veliko zadoščenje nam je, da smo uspeli v okviru kmetijskega praznika povezati tudi šport in kulturo, saj so bila pri izpeljavi praznika udeležena tako kulturna društva kot ŠD Breg — to je prvo. Druga misel: oblasti se končno zaveda, da Slovenci nismo samo folklorna zanimivost, ker vloga Indijanca v rezervatu odločno odklanjamo. Oblasti spoznavajo, da smo dejanska in tvorna resničnost, ki oblikuje stvarnost pokrajine, v kateri živimo in tudi dežele. Dan kmetijstva je obiskala marsikatera velika riba in slišali smo zelo zanimive izjave... In tretjič: ko govorimo o kmetijstvu, govorimo o zemlji, z zemljo pa je povezan naš človek. Njemu gre naše priznanje in naša skrb, kajti dokler bomo zemljo obdelovali, bomo živeli in tudi preživeli.»

BORIS PANGERC

NEKAJ KORISTNIH NAVODIL PA TUDI NASVETOV NAŠIM PRIDNIM VRTNARJEM

PREKOPAVANJE - zimska kop Endivija...za zimo

Oranje nadomešča na vrtu prekopavanje (kop). To delo opravljamo z lopato rezačo. V zapleveh tleh ima prednost vilasta rezača, ki nima platišča (lista), pač pa roglje. Njena prednost je v tem, da plevelov, kot so pirnica, regačica in slak, ne razreže in razmnoži, pač pa jih izruva, tako da lahko korenine pobere. Mnogokrat razmnožimo z lopato tudi osat in ščavje, ki ju lahko uničimo s herbicidi; osat s simazinom, proparinom ali prometynom; ščavje z asuloxom. Upoštevati moramo navodila, ki so priložena sredstvom. V malem vrtu herbicidi ne pridejo v poštev, ker plavke učinkovito uničimo ročno: kopavanje in pletev.

Pomembna je zimska kop, ki jo izvajamo dejansko v pozni jeseni. Tako damo zemlji možnost, da do pomladi prezebe in se usede. Odprta brazdnata površina laže sprejema podnebno vodo, zemlja se že pozimi napoji vlage, kar zelo ugodno vpliva na pomladansko kalitev semen in poletni razvoj zelenjadnic. Prekopano zemljo pustimo čez zimo neizravnano, ker preprečimo s tem tudi drobno erozijo, ki nastane pri udarcih debelih kapelj na tla (zbita tla po plohab). Brazde naj ne bodo prevelike.

Spomladi, takoj ko je mogoče, zravnamo in prerahljamo jeseni prekopano svet. Včasih lahko opravimo to že februarja, ponavadi pa še marca. Za zdravljanje in rahljanje ne uporabljamo železnih, ali lesenih grabelj, temveč rahljač oziroma grebljico. To je vrtnarsko orodje, ki ima tri ali pet zakrivljenih rogljev, s katerimi vlečemo skozi zemljo. Orodje posnema vprežne okopalnice (placet) in grebače. Znani so Wolfovi kultivatorji, njim podobne izdeluje v Sloveniji «Gorenje», Muta ob Dravi. Vlečemo jih za seboj, da ne stopamo po že obdelani zemlji. Z roglji potegnemo iz zemlje tudi pirnico, slak in regačico; na površini se v soncu posuše.

Z jesenskimi prekopavanjem smo dejansko razdelili zemljo na dva sloja in v njej začasno prekinili kapilarni tok vode. Padavine torej ostanejo v zemlji. Pozimi se grude usedejo in izpodrežani kapilarni tok ponovno oživi. Voda spet izhlapeva brez koristi v ozračje.

To moramo preprečiti tako, da zmanjšamo hlapilno površino in uničimo kapilare. To dosežemo, če takoj, ko je mogoče (februar, marec), izravnamo obdelani svet in njegovo površino plitvo prerahljamo. Pozimi nabrana podnebna voda ostane tako v tleh. Poleti bo koristna.

Jeseni prekopani svet je spomladi takoj pripravljen za prve setve. Zemljišče je treba le razdeliti na grede ali lebe (1,20 m), potegniti jarčke (grednjarkar) in sejati.

Če bi zemljo prekopavali šele spomladi, zgodnja setev ne bi bila mogoča. Nekatere zelenjadnice zahtevajo za ugoden razvoj ne le rano setev, pač pa tudi usedenost zemljo: korenček, grah, bob, čebula, peteršilj, solata, novozelandska špinata, koper. Zgodaj sadimo čebulček, šalotko, česen, drobnjak. Šele dovolj rano spomladi pripravljena zemlja omogoča pravočasno uporabo plastenika oziroma tunela.

Jeseni, ko so grede prazne, pri-

delki pospravljeni, začnemo z zimsko kopjo, hkrati pa tudi z gnojenjem. Gnoj se prek zime razkroja, njegove hranilne snovi se sproščajo in v tleh enakomerno porazdelijo. Za razdelitev skrbijo edafske živalce in talna voda. Isto velja tudi za rudninska gnojila. Ker je pozimi vlage dovolj, gredo gnojila laže v raztop. Spomladi lahko zmanjša vode, zlasti za gnojila, ki se teže topijo (fosfati, apneni dušik), potem je njihov učinek komaj zaznaven.

Previdnejši smo z nitratskimi gnojili, ki se izpirajo v podtalnico. Thomasov fosfat (žlindra) je izrazito jesensko gnojilo. Premočno jesensko apnenje pospeši izpiranje celotnih kalijevih soli. Kloridne kalijeve soli pa omogočajo izpiranje apna. Kalcijski klorid je najbolj topljiva oblika apna. Zaradi antagonizma med apnom in kalijem uporabljamo obe gnojili hkrati, vendar nikoli v premočnih odmerkih.

Iz knjige:
«Moj vrt moje veselje»
France Vardjan

Ker nam je za to, da bi iz zemlje dobili čimveč, se sprašujemo, kaj naj bi na vrtu gojili v tem letnem času. Potrošnja površine raste, za jesen in za zimo bi pri nas prišle v poštev nekatere solatice (radič, motovilec itd.), a najbolj endivija, ki dopolnjuje solato v jesenskih in zimskih mesecih. Sejemo jo med 15. junijem in 20. julijem, presajamo pa od 20. julija do 5. avgusta. Sejemo jo za grahom (odlično), za zgodnjim krompirjem (prav dobro), za čebulo (dobro), za solato (slabo). Pride-lamo jo septembra, oktobra in novembra.

Endivija najbolje uspeva v zemlji, ki je bogata na prstenini (humusu), ljubi tople in zavetne lege ter vlažno ozračje. Če nismo gnojili predhodniki, je treba njej, in sicer z dobro uležanim gnojem; če tega ni, natrosimo na vsakih 100 kv. m 3 kg amonijevega nitrata, 4 superfosfata in 5 kg 40-odst. kalijeve soli. Endivija je za kalij posebno hvaležna, za klor pa občutljiva, zato pa trosimo kalijevo sol

dovolj zgodaj, da se klor zgubi v zemljo in ji ne škoduje.

Endivijo redno okopavamo in v suši zalivamo. Belimo le odrasle rastline. V ta namen jih povežemo z rafijo, in sicer toliko rastlin, kolikor jih predvidoma rabimo. Rosnih in mokrih rastlin ne vezemo. Povezane glave lahko malo osipamo.

Poznamo več vrst endivije: zelena eskarjolka, rumena eskarjolka, dečkova glava (bubikopf), pariška mahovka. Prva je najbolj sorta za prezimovanje, druga za beljenje in jesensko potrošnjo, tretja je odlična jesenska endivija, mahovka pa je zelo finopernata. Za vzimovanje rastline izrujemo s koreninami. Preden jih damo v pesek, jih pustimo nekaj dni veneti, da se čez zimo bolje ohranijo. Spravljamo jih v suhem vremenu in ko niso rosne. Vzimimo jih v gnojnikih, na gredah zimnicah ali v kleti. Na 1.000 kv. m pridelamo od 12 do 20 stotov, glave pa tehtajo od 30 do 50 kg.

Kmečka zveza

NUDI ČLANOM SINDIKALNO IN STROKOVNO POMOČ ZA:

- davčne, pravne, urbanistične probleme
- prošnje za kmečke prispevke
- vodenje knjig IVA in prijave dohodkov
- urejanje zapuščin in lastništva
- dvolastništvo
- dovoljenja za osmice in prodajo domačih pridelkov
- kmetijske zadrage

PATRONAT KZ INAC UREJUJE BREZPLAČNO VSAKOMUR PROŠNJE ZA:

- invalidske in starostne pokojnine
- uveljavljanje jugoslovanske pokojninske dobe
- povrnitev nezgodnih in zdravstvenih stroškov
- vpis in izbris s seznamov kmetov, obrtnikov in trgovcev
- vse zadeve s področja socialnega varstva in skrbstva.

Kako naj shranimo krompir

Letos je dobra letina krompirja. Marsikateri kmetovalec je zato zaskrbljen, kako naj shrani krompir posebno še zato, ker so gomolji podvrženi gnitju. Da nam krompir pozneje ne segni, moramo paziti že pred vskladiščenjem. Preden pridelek znesemo v kaščo ali v kako drugo mesto za prezimovanje ga moramo dobro posušiti. Osnovni preventivni ukrep, da gomolje ohranimo zdrave skozi zimo, je ta, da pred vskladiščenjem odstranimo vse poškodovane in nagnite gomolje. Znano je, namreč, da se bolezen, posebno gniloba, prenaša iz bolnih na zdrave gomolje. Še marsikje je navada, da kmetje spravljajo krompir v temne in vlažne kleti, ali celo v podzemne luknje. Če to že lahko dopuščamo za konsumni krompir, ne smemo dovoliti ta način shranjevanja semenskega krompirja. Semenski krompir moramo shraniti v suhih in zračnih prostorih. Vлага in pomanjkanje zraka povzroča

ta plesen in prezgodnjo kaljenje. V toplih dneh ne bi smela biti temperatura prostora, kjer hranimo krompir, višja od 8 stopinj C. V zimskem času pa ne nižja od 2 stop. C. Idealna temperatura shrambe bi bila od 4 do 6 stop. C. Nič se ni treba bati, če kali gomoljev pozelenijo, ko gre za semenski krompir. Treba pa je ob tej priliki poudariti, da zelene kali gomoljev in zeleni gomolji vsebujejo zelo nevaren strup — solain in da s takimi gomolji ne smemo krmiti živine. Živnozdravniki so ugotovili, da marsikateri prašič pogine, ker so ga zastrupili s krompirjem, ki je več časa ležal na svetlem prostoru, ali so ga nabrali po njivah nekaj tednov po odvozu pridelka iz njive.

Krompir namenjen za prehrano shranimo skozi zimo najbolje v lesenih zabojih. Večje količine lahko vskladiščimo ne preveč na debelo, tudi v drugih prostorih, le da stene dobro obložimo s plastjo

slame. Danes dobimo v trgovinah pripravate (praške), s katerimi posipamo vskladiščen krompir.

Semenski krompir je najbolj vskladiščiti na policah, ali še bolje, v lesenih zabojih (platoji), ki merijo 60x40x10 cm. Ti zaboji morajo imeti na vseh štirih vogalih po 10 cm visoke podstavke, tako da lahko položimo po več zabojev drugega na drugem. Na policah ali v zabojih naj bodo očesa (kali)

Prispevki za nakup ali popravilo hiše

Te dni je stopil v veljavo nov deželni zakon, ki predvideva — poleg drugih posegov na področju gradbeništva — tudi nekatere olajšave za izgradnjo oziroma popravilo hiše ali stanovanja.

Dežela nudi proslcem dve obliki prispevkov:

1. na vsak izposojeni milijon lir prispeva 90.000 lir za odplačevanje obresti;

2. anticipira največ 10.000.000 lir letno za dobo štirih let, ki jih bo proslilec začel vračati peto leto po prejemu posojila, in to v tridesetih 6-mesečnih obrokih.

Posebni pogoji so predvideni za neposredne obdelovalce zemlje.

Proslilec morajo v prošnji navesti poleg drugega svoj letni dohodek, katastarske podatke o hiši ali stanovanju in davčno številko; prošnji morajo še predložiti potrdilo o državljanstvu in stalnem bivališču ter opis del in navedbo predvidenih stroškov.

Prošnjo je treba predložiti pokrajinskemu ravnatelju za javna dela v Ul. sv. Franciška 37.

Za nadaljnje informacije in pomoč pri sestavi prošnje vam je na razpolago Kmečka zveza Ul. Cicerone 8/B.

obrnjena navzgor. Med posameznimi vrstami zabojev naj bo vsaj 40 cm prostora, da je možen dostop do zabojev in pregled gomoljev v zabojih. Dokler je krompir v shrambi, moramo večkrat pregledati zaboje in odstranjevati iz njih gnile gomolje in tiste, ki poginjajo nitaste poganjke. Nitasti poganjki so znak bolezni «degeneracije».

Mesec dni pred saditvijo naj bo shamba čimbolj razsvetljena. Toplota naj ne bo pod 10 in ne nad 15 stop. C. Na ta način pripravljen semenski krompir nam bo dal pridelek 15 do 20 dni prej kakor seme, ki ga nismo «silili».

«Šelen» ima mnogo fosforja

V zimskem času bi lahko doma imeli tudi zeleno, ali «šelen», kot mu pravimo na Primorskem. Gomolj zelene vsebuje mnogo hranilnih snovi, predvsem pa fosforja.

Zeleno priporočajo za okrevajoče in izčrpane ljudi. Ugodno vpliva tudi na prebavo in ledvice. Sejemo jo od februarja do maja meseca. Do marca jo sejemo pod steklo, ker nam v nasprotnem primeru lahko zmrzne, pozneje pa jo sejemo na prosto. Za setev zelene potrebujemo najbolj vrtno zemljo, da bomo tako dobili v najkrajšem času najbolj razvite rastlinice. Ko imajo rastlinice od 6 do 8 listov jih lahko presadimo. Zeleno presadimo v dobro prekopano in dobro pognojeno zemljo v razdalji po 40 cm od rastline. Pri presajanju moramo paziti, da jo sadimo pri vrhu, tako da vrat rastlinice ne pride pod zemljo.

Zelena potrebuje vedno precej vode in jo tako po setvi kot tudi po presaditvi pogostoma zalivamo. Zlasti ji ne sme primanjkovati vode v poletnih mesecih, ko se rastlina krepí. Poleg zalivanja potrebuje zelena tudi umetna gnojila, zlasti dušičasta in superfosfate. Če hočemo, da bomo imeli zdrave in debele gomolje, moramo seveda odstranjevati plevel in pogostoma rahljati zemljo. Zeleno moramo pospraviti pred prvim mrazom, ker je za mraz precej občutljiva. Pridelek, ki ga nismo porabili do pozne jeseni, izkopljemo in dobro očistimo zemlje ter spravimo v dobro klet.

Dva recepta s «šelenom»

JUHA IZ «ŠELENA»

(2 debeli ali 3 manjše zelene, 2 korena, presno maslo, 1/8 l riža ali ječmenčka, parmezan.)

Zeleno in korenje operi ter ostrži ter nastrži na repnem strgalniku. V kozici prepraži v 2 žlicah presnega masla drobno zrezano čebulo, zeleno, peteršilj in 1 ali 2 žlici moke. Potem prideni še zeleno s korenjem, premešaj, pri-lij 2 in pol litra vode, osoli in razmešaj. Ko juha zavre, zaku-haj vanjo 1/8 l riža ali ječmenčka. Ko je kuhana in preden daš na mizo, prida-j nekaj žlic nastr-ganega parmezana.

NADEVAN «ŠELEN»

(Potrebuješ zeleno, telečje ali svinjsko meso, žemljo, jajce, za-belo in presno maslo.)

Kakih 5 ali več velikih zelen olup in izdolbi. Zmelji 1/4 kg mesa, primešaj eno pretlačeno sar-delo, namočeno in ožeto žemljo, 1 jajce in drobno sesekljano sre-dico zelene. S tem nadevaj izdol-bene zelene, pokrij s pokrovciki, ki si jih prej odrezala od zelene, pritrdi z zoborebcecm, zloži jih v kozico, polij s presnim maslom in praži. Ko si jih že nekaj časa pražila, jih zalij z juho ali z vo-do. Če imaš, prideni nekaj žlic pečenkinoga soka. Na mizo jih daš s krompirjevim pirejem in z gobami v solati.

Narava - vremenski prerok

ZNAMENJA LEPEGA VREMENA: dim se dviga naravnost pod nebo, plamen veselo žvižga navzgor, rosa je obilna in dolgo ostane; sončni vzhod ali zahod je brezoblačen; gorski vrhovi so čisti; luna je svetlobela; na nebu se pasejo «ovčice» (kodravi oblaki); zvečer se bliska, a ne grmi; ptički veselo pojo; zvezde so velike in redke; lastovice letajo visoko; škrlanec se dviga; mušice rajajo še po sončnem zahodu; petelini zjutraj zelo pojo; pajki predejo, ali so na preži; po drevju so nove pajčevine; čebele se pozno vračajo domov.

ZNAMENJA SLABEGA VREMENA: dim se vlega po tleh; jasno jutro je brez rose; sonce vzhaja megleno ali s kolobarjem; sonce zahaja v samok («drugi dan cmoka»); luna ima kolobar; gorski vrhovi imajo kape; daljnji hribi se vidijo zelo jasno; kamenje in zidovje je mokro; sol je vlažna; vreme je zelo soparno; na nebu je mnogo drobnih zvezd; lastovice letajo pri tleh; pajki so se skrili; petelini dopoldne zelo pojo.

Kaj pravijo naši stari kmečki pregovori

Nevihite v oktobru povedo, da zima mokra bo.

Oktober da grozd dober.

Vreme vinotoka, daje za april poroka.

Kadar so hlebci na nebu, dež cvete.

Če nerado pada listje z drevesa, pomladi je goseni veliko in mrčesa.

Če so oktobra dnevi jasni, se zima ne zakasni.

Kakor je Urška začela, tako bo zima izpela.

Če zgodaj selijo se ptiči, hudo zimo čutijo o božiči.

Če bliska od Kopra, bo suknja mokra; če se bliska na Krasi, bo buria v vasi.

Dobro orodje delo skrajša.

Vinograd noče molitve, hoče motike.

Vince je fantovska kri za stare ljudi.

Snaga ne sega samo do praga.

Če pajek mrežo pospravlja, se na dež pripravlja.

Predelava grozdja in alkoholno vrenje

Čim se bližamo trgatvi, postaja grozdje dan za dnem sladkejši, kislost pa, pojava; torej se ne dozorelega grozdja ne bomo trga-li. Zgodnjo trgatve lahko utemeljimo samó, če je grozdje močno napadeno po grozdni plesni — bo-trytisu. Ker gojimo pri nas trte različnih sort, katerih grozdje ima različno dobo zrelosti, se trgatev skoraj nikoli ne ujema z zrelostjo grozdja. Res pa je, da je popolna zrelost grozdja glavni pogoj za pridobivanje dobre vina, toda ne smemo pretiravati! Dobro vemó, da sladkor v jagodi ne narašča nenehno, v gotovem trenutku kopičenje sladkorja celo preneha za kakšen dan in se zaradi procesa celičnega dihanja jagode celo zmanjša.

Torej, preden se odločimo za trgatev, prepričajmo se z refraktometrom vsake tri, štiri dni, koliko sladkorja vsebuje grozdni sok.

Za hitro določevanje sladkorja v grozdju je ročni refraktometer nenadomestljiv pripomoček, ki bi ga moral imeti vsak napreden vinogradnik. Je enostaven, majhen in izredno priročen. Dela po načelu loma svetlobe. Velika prednost refraktometra je v tem, da ni občutljiv za motne delce soka. Zato soka ni potrebno prej filtrirati. Prav tako ni potrebno posebej kontrolirati temperature soka, ker se temperatura nanesene kapljice soka takoj izenači s temperaturo refraktometra. Za to je važna temperatura refraktometra. Običajno so refraktometri umerjeni za delovanje pri 20°C. Če je temperatura sredine, v kateri je refraktometer, iznad 20°C ali izpod nje, je potreben popravek za vsako toplotno stopnjo za 0,2°, in sicer tako, da iznad 20° prištejemo in izpod 20°C odštejemo 0,2°.

Z refraktometrom lahko najhitreje določimo okoli 300 analiz dnevno in uporaba mošta je v ta namen zelo majhna.

PREDELAVA GROZDJA, ROBKANJE IN PECLJANJE GROZDJA

Z robkanjem oziroma pecljanjem ločimo grozdne jagode od pecljevine in tako preprečimo, da se razne škodljive snovi ne izlužijo in iztisnejo iz pecljevine in pridejo v mošt.

V ta namen se poslužujemo robkalnega mlina, ki istočasno tudi drozga, to je, zmehča grozdne jagode, da potem preša lahko istisne grozdni sok; obenem pa dosepejo v grozdni sok tudi kvasnice, ki so bile na jagodni kožici.

Temperatura v kipelni kleti — imenovana tudi proizvodna klet — ne sme biti nižja od 18°C. Ista temperatura, to je 18°C, mora biti tudi v založni kleti vse dotlej, dokler vrenje popolnoma ne preneha. Pri temperaturi izpod 18°C vrenje ni popolno in je nevarno, da se spomladi ponovi, kar je za vino zelo škodljivo.

UPORABLJANJE KALIJEVEGA METABISULFITA

Vsakokrat, kadar grozdje ni popolnoma zdravo, je neobhodno potrebno, da se poslužimo kalijevega metabisulfita. Žveplov dioksid, ki se iz metabisulfita razvija, nam nudi sledeče koristi:

pospešuje vrenje mošta, loči koristne glivice od škodljivih mikroorganizmov, ki povzročajo bolezni bodočega vina;

ako mošt burno vré, na primer pri visoki temperaturi mošta samega, žveplov dioksid nekako uravnava vrenje;

barvne snovi, ki jih vsebujejo mehovnice — jagodne kožice, se v prisotnosti žveplovega dioksida lažje topijo;

žveplov dioksid preprečuje bolezni vina, kot je na primer vlečljivost, dalje cik (skisanje), in kas (na zraku vino menja barvo to je, porjavi ali počrni);

pospešuje hitro čiščenje vina, ker se vsebuječe snovi vsedejo na dno soka;

preprečuje lahko oksidacijo bodočega vina, ki bi zadobilo okus po marsali;

neprijeten duh po ogljikovem

žveplencu se z poznejšimi pretoki popolnoma izloči;

vedeti moramo, da kaljev metabisulfita razvije le polovico, to je 50% žveplovega dioksida.

KOLIKO KALIJEVEGA METABISULFITA UPORABLJAMO

Ko enkrat napolnimo čeber — kad mo 10-15 gramov; za bolno grozdje 20-30 gramov, ako pa je grozdje premrzlo, ne dodajamo več kot 10 gramov kalijevega metabisulfita na hektoliter drozge!

KAKO UPORABLJAMO KALIJEV METABISULFIT

Ko enkrat napolnimo čeber — kar do polovice, stresemo vso količino kalijevega metabisulfita, ki smo ga odtehtali za vsebino dotičnega čebra.

Ni toliko važno, če v začetku mošt izgubi na barvi. Ko se bo enkrat žveplov dioksid, ki se razvije iz kalijevega metabisulfita, popolnoma izločil v obliki plina, bo postala barva še bolj briljantna, kot bi bila, ako mi metabisulfita sploh ne bi dodali.

VRENJE MOŠTA

Vrenje mošta v prisotnosti tropin ne sme trajati predolgo, da ne dobimo pretrpkih vin. Za pridobivanje belih vin odtočimo takoj, ko se dvigne klobuk. Za pridobivanje črnih vin lahko pustimo vreti mošt na tropinah tudi štiri do pet dni. Vrenje na tropinah lahko podaljšamo — primer belih vin — samo, če imamo v kleti prenizko temperaturo!

POTISKANJE KLOBUKA

Pri vrenju se jagodne kožice — klobuk dvignejo na površino, tedaj je nevarno, da porjavijo in se začno razkrajati barvila. Zato jih moramo potapljati v drozgo. Tudi cik se lahko pojavi. Škodljiv vpliv zraka je tem večji, čim dalj časa se izlužuje barvilo in čim manj se razvija ogljikovega dioksida. Zaradi tega moramo klobuk stalno potiskati v tekočino, da pospešimo izluženje barvila in preprečimo pojav porjavitve, cika itd.

Klobuk mešamo s posebno leseno pripravo najmanj dvakrat na dan vse, dokler mošta ne odtočimo. Če pa imamo posebno črpalko, jo pritrđimo na pilikino od-

prtino kadi in prelivamo vino — mošt na klobuk!

ODTOK MOŠTA S TROPIN

Dokler je trop popolnoma na površini, nimamo pri odtoku mošta nikakršnih težav. Pri črnem vinu, kjer traja vrenje dalj časa, se npr. trop rad vsede na dno kadi. Zato bomo z notranje strani ob čepini odprtini namestili rešetko iz trtic, ki brani, da se čepina odprtina ne zamaši.

Sod, v katerega natakamo mošt, ne smemo napolniti do vrha, ampak le 9/10 njegove vsebine. Tako napolnjen sod zapremo s kipelno veho, ki omogoča, da ogljikov dioksid lahko uhaja iz sode, ne da bi imel pristop v sod zrak in škodljive glivice — droboživke. Kipelna voha nam praktično tudi pokaže, kako mošt vre.

Ako nimamo pri rokah kipelnih vek, si lahko pomagamo z gumijasto cev in kozarcem vode; v sili pride tudi prav vrečica napolnjena s peskom, ki jo postavimo na veho.

Prešanje tropin — Samo prvi prešanelec lahko delno dodamo samotočni; vina ostalih prešanj sa-

motočni ne dodajamo, ker nam postane vino bolj trpko in neuglajeno.

Poskus s kozarcem — Po končanem suhem vrenju vzamemo iz vsakega sode po kozarec vina, ga postavimo na sod in opazujemo. Zdravo vino ne menja barve, je čisto, prozorno, pa četudi stoji več dni v kozarcu na sodu. Če pa menja barvo, takoj prosite strokovnjaka za potreben nasvet!

NEKAJ KORISTNIH NASVETOV GLEDÉ TRGATVE IN VRENJA MOŠTOV

Če imamo ob trgatvi slabo in hladno vreme in je grozdje premrzlo, je priporočljivo držati grozdje pred pecljanjem nekaj časa v čeburu v katerem smo ga pripekljali iz vinograda.

V takem primeru uporabljamo kaljev metabisulfit že ob trgatvi, in sicer ga vzamemo 10 gramov na stot potrganega grozdja.

Če smo ob trgatvi zaradi nizke

IVAN BAŠA

(Nadaljevanje na IV. strani)

Naši vinogradniki o letošnji trgatvi

Najprej toča, za njo huda suša, potem pa lep, sončen september. Kako so te vremenske spremembe vplivale na zarod v vinogradih, kako je kaj s trgatvijo, kakšna bo vinska letina? To smo upraskali osem naših pridnih trtoječev od Boršta pa do Slivnega nad Nabrežino. Vprašanja smo jih zastavili kar po telefonu, to pa že v sredo in četrtek: večinoma se je trgatve torej že pričela in se danes zaključuje, vendar je podoba, kakršna izhaja iz odgovorov intervjuvanih, vseeno zanimiva in zgovorna. Prepustimo besedo vinogradnikom.

ANTON BRIŠČEK (Brišče): No, kolikor lahko vidim, je grozdje kar v redu. Zrelo je tako kot že dalj časa ne pomnim za ta mesec. Nekaj grozdja mi je sicer pobrala suša, kar ga je ostalo, je bilo pred dežjem uvelo, potem pa se je le popravilo; ko bi seveda bila moč večja, tedaj bi jagode bile še debelejšje. Ko sem prejšnjo soboto pokušal jagode, je bila stopnja sladkorja res prava. Pretežno gojim grganjo pa refošk oziroma teran.

IVO KRALJ (Slivno): Mislim, da letina kljub vsemu ne bo slaba. Toča mi je oklestila kakih 18 do 20 odstotkov grozdja, za njo je nastopila suša, ki pa je prizadela trte zlasti tam, kjer je zemlje manj; tako na primer ni bilo hudega pod vasjo, kjer so vinogradi pod vplivom morske klime. Grozdje imam v glavnem lepo, gojim pretežno istrsko malvazijo in nekaj refoška, drugače pa še malo glere.

RUDI KOSUTA (Križ): Trte so mi obrodile zdravo grozdje; zaroda ni sicer bilo veliko, jagode so pa prav lepe. Zadnji dež je bil prav dobrodošel, saj je grozdje posvežil in upati je, da ostane vreme še naprej naklonjeno. Pod Sv. Primožem je klestila toča, vendar ni povzročila velike škode; ta je bila v samih paštnih neenakomerno opazna, odvisno je bilo pač od vetra. Večinoma pridelujem gleró, istrsko malvazijo in pa posebno vrsto grganje (garganega), ki ima z razliko od naše grganje redkejši in podolgovate jagode, rahle in uporne proti boleznim.

LINO CAHARIJA (Nabrežina): Še nekam dobro kaže. Prizadela me je sicer toča, toda pozneje se je grozdje popravilo in lahko sem zadovoljen. To velja v bistvu tudi za moje vrstnike, za nekega malega, najnujnejšega, že potrgali. Največ gojim vitovske grganje, ki se v teh krajih še prav posebno dobro obnese, pa še nekaj refoška, ki mi bolje uspeva od merlota, mi-

mogrede pa še gleró, ki jo uporabljam za čiščenje grganje, tako da postane prozornejša.

LJUBI PETAROS (Boršt): Nekaj grozdja smo že pobrali, drugo pride na vrsto te dni. Zadnji dežek je bil kot naročen, saj mi je ohladil grozdje. Toče tu ni bilo, stisnila pa nas je suša, zaradi česar letina količinsko ne bo kdo ve kakšna. Kakovost pa vsekakor! Prvenstveno gojim malvazijo, grganjo, rebulo, savinjon in tokaj pa še refošk, merlot in frankinjo.

EMIL SEDMAK (Križ): Pridelek bo večji od lanskega, pa tudi kakovost bo boljša, saj sta bila avgust in september sončna, a zadnji dež je jagode le še napihnil. Juljska toča mi je uničila 10 do 15 odstotkov grozdja. Pridelujem v glavnem vitovsko grganjo, staro domačo gleró pa še ronško malvazijo, sicer pa se zadnje čase uvajajo nove sorte, tako zlasti istrska malvazija.

BENEDIKT ŽERJAL (Boršt): Bilo smo že potrgali. Ko ga lepo pospravimo začnemo s črnim. Zaroda smo imeli dosti, mnogo pa ga je potem vzela suša, zlasti velja to za mlade trte, pri katerih je ponekod škoda bila več kot 50-odstotna. Stare trte niso toliko trpele, ker so seveda bolj trpežne. Kakovost letine vsekakor ne bo slaba. Gojimo malvazijo, savinjon, rebulo in gleró pa še merlot in refošk.

DUŠAN RADOVIČ (Nabrežina): Letina bo dobra, grozdja je dosti pa tudi sladko je. Konec julija mi je toča sicer pobrala okrog 20 odstotkov grozdja, toda potem so se razmere izboljšale. Tudi sušo smo seveda imeli, vendar ni kdo ve kako vplivala na nadaljnje zorenje, tembolj še, ker smo imeli prav lep september. Pridelujem malvazijo, grganjo in teran.

Stališče Kmečke zveze

(nadaljevanje s I. strani)

Ta načrt mora v skladu s sklepnim dokumentom prve pokrajinske konference na kmetijstvu na Tržaškem predvidevati:

a) zaščito vseh površin, ki so za kmetijstvo, živinorejo in gozdarstvo še razpoložljiva, da bo lahko na njih kmet lahko perspektivno gledal na bodočnost svojega dela;

b) uresničitev vseh potrebnih infrastrukturnih, ki so kmetijstvu potrebne za sodoben razvoj kot so: vodovodi, poti itd.

c) potrebna finančna sredstva za razvoj posameznih sektorjev (vrtinarstva, cvetličarstva, vinogradništva, živinoreje itd.), kot jih je v svojem načrtu za razvoj kmetijstva planirala Kraška gorska skupnost in o katerem na žalost nismo zasledili niti besedice v programskih smernicah deželnega razvojnega načrta 1983-85.

2) kmetijsko politiko osnovano na področnih in sektorskih načrtih morajo izvajati tehnični organi in službe v katerih morajo domači kmetje čutiti popolno zupanje in zaslombo. Odpraviti je treba z vso nujnostjo nemogoče razmere v Pokrajinskem nadzorništvu za kmetijstvo in gozdarstvo, kjer ni niti enega strokovnjaka, ki bi obvladal jezik ogromne večine krajevnih kmetov. Osnovni pogoj, da morajo taki uradi služiti svojemu namenu, je seveda, da razumejo kmeta, zato je vsak

Včlanite se
v
**Kmečko
zvezo**

Kmečki koledarček za oktober

Oktober je mesec, ki dela največ skrbi predvsem vinogradnikom. Če se v tem mesecu z grozdem in vinom pravilno ravna, potem je gotovo, da bomo v kleti imeli dobro in zdravo vino. Zato je priporočljivo, da se vinogradniki ravna po svojih starih in trdnih izkušnjah, hkrati pa naj ne zanemarijajo nasvetov strokovnjakov.

V VINOGRADU: trgatve je opravljena in vino je v sodih. Priporočljivo je, da takoj po trgatvi, če nam to dopušča lepo vreme, začnemo z globokim kopanjem. Delo, ki je opravljeno jeseni, nas ne bo preganjalo spomladi. Hkrati pa

tudi lahko pognojimo s hlevskim gnojem in s tistimi umetnimi gnojili, ki se počasi razkrajajo in v zemlji asimilirajo. Paziti pa moramo, da trt ne bomo obrezovali, dokler so na njih zeleni listi.

V KLETI: tu imamo v vinorodnih krajih največ dela; nadziramo kipenje mošta, zlasti črnega, dokler je še na tropinah. Tudi kipenje belega mošta v sodih moramo še nadzorovati, da se nam ne prerano ustavi, ali »zaduši«. Ponoviti gre, da je treba beli mošt čimprej spraviti v sode, da bo v njih dokipel. Za dobro in pravilno kipenje mošta mora biti v kleti toplota okrog 20 stop. C, zrak čist in brez prepriha.

NA VRTU: sejemo zimsko špi-načo, motovilec in solato rezivko ter sadimo česen in čebulček. Doraslo solato endivijo povežemo z rafijo, da se nam v sredini pobe-li. Poberemo gomolje zelene (šelina) in pripravimo gnoj za zimsko kopanje.

NA NJIVI: sejemo ozimno žito. Pred oranjem potrosimo hlevski gnoj in umetna gnojila. Na Krasu požanjemo ajdo in poberemo kr-mno peso in korenje.

V SADOVNJAKU: če nameravamo nasaditi sadna drevesca je dobro, da že v tem mesecu pripravimo jame, novembra pa posadimo drevesca. Če se sadi v jeseni, se običajno pridobi eno leto,

OBISKALI SMO POKLICNEGA KMETOVALCA JANKA ŠKRKA V SALEŽU

V cvetličarstvo je treba vlagati veliko truda, imaš pa zadoščenje

V zgornjem delu Saleža, ob poti, ki pelje na Vrh Vrhka, stoji nova in okusno urejena domačija, ki jo je postavil domačin Janko Škrk. Skrbno obdelane njive v neposredni bližini hiše takoj razodenejo, da se Janko in žena Marta poklicno ukvarjata s kmetijstvom. Na prvem mestu je vsekakor cvetličarstvo.

Pred dobrimi dvajsetimi leti se je Škrk začel sistematično ukvarjati s kmetijsko panogo. Najprej je gojil vsakega malo, od povrtnine do rož, zadnja leta pa posveča največ pozornosti cvetličarstvu. Obdelanih ima kakih 4000 kvadratnih metrov površine v bližini doma, kjer je tudi možno namakanje, saj brez vode rože ne morejo uspevati. Cvetlice goji na odprtem, od vrtnic, tulipanov in krizantem, pa do aster in spominčic. Cvetja večinoma ne čisti, prodaja ga v šopkih. Za gredice se za enkrat ni odločil zaradi visoke začetne investicije, pa tudi ker je kultiviranje čisto drugačne narave in zahteva določeno specializacijo. Že res, da v gredicah uspevajo veliko lepše vrtnice, so pa bolj delikatne in tudi trajajo manj časa. Škrk si je pred kratkim postavil neke vrste premične in odprte gredice v obliki lokov, ki imajo ogrodje in so prekrite z drobno mrežo, ki obvaruje tako pred točo kot pred slano.

Kraška klima na splošno ni slaba za gojitev cvetličarstva. Kaj škoda tu pa tam povzroči veter, v sušnih obdobjih treba pridno namakati, pogostoma pa se pojavljajo tudi razne bolezni. Zato je potrebna rotacija kultur, pa tudi seme je treba menjavati. Vsako leto na primer mora nakupiti v tujini nove čebulice tulipanov in jih plačati skoraj leto dni prej, nato pa se vse bolj rado dogaja, da marsikatera čebulica segnijo ali pa ne vzcvete. Cvetlice treba tudi škropiti proti zajedavcem in še posebno zopne so uši. Seveda je osnova vsega bogato gnojenje. Če ne daš niti nič ne dobiš, pravi Janko. Prav zato ima v hlevu štiri glave živine in hlevski gnoj je daleč najboljši za razvijanje cvetličarske dejavnosti.

Kako je pa s prodajo? Večjih problemov ni za oddajo cvetlic, saj si je ustvaril krog stalnih odjemalcev. Težave so tedaj, ko naenkrat zamre vsa proizvodnja in konkurenca je tedaj huiša. Cene niso visoke, vseeno pa je v normalnih okoliščinah cvetličarstvo še kar rentabilna panoga.

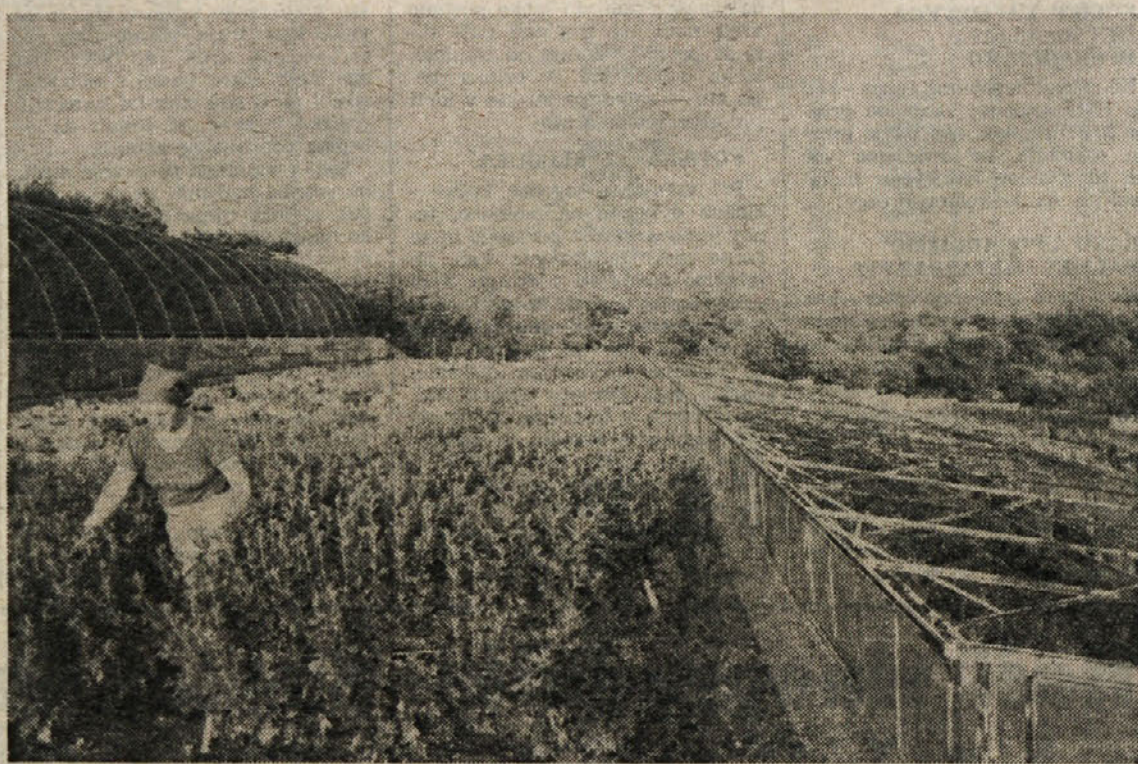
Eden največjih problemov je ta, da je voda predraga in ni nobenih olajšav za kmetijsko porabo. Brez namakanja pa si cvetličarstva na Krasu sploh ni mogoče zamisliti. Glede slabe kvalitete semena, ki prihaja iz tujine, pa razmišljajo, da bi se v preizkusni fazi poslužili semena na italijanskem tržišču. Take možnosti so v Emiliji - Romagni in v to smer bo treba zaračati. Vprašanje pa je, kako bodo te rastline uspevale na Krasu.

B. S.

Za prevoz grozdja ali vina potreben poseben model spremne listine

Tajništvo Kmečke zveze opozarja vse tiste, ki prevažajo grozdje ali vino, da morajo v ta namen uporabiti poseben model spremne listine, to je MOD. V.A. 1, nikakor pa ne tiste modele, ki so v veljavi za vse ostale prevoze.

Prodajalec grozdja za pridelavo vina mora torej izstaviti model V.A. 1, a kupcem svetujemo, naj ga kar sami zahtevajo: ko bi jih namreč v primeru kontrole zasačili brez te spremne listine, bodo podvrženi visoki denarni kazni.

Marta Škrk sredi cvetja. Levo in desno vidimo svojevrsne gredice

Klet in vinska posoda naj bosta nared, da se nam vino ne skvari

Klet in vinsko posodo ter drugo kletarsko orodje moramo pravčasno in skrbno pripraviti! Začnimo s kletjo. Klet mora imeti določene značilnosti, ki omogočajo, da se predelava grozdja, zorenje in hranjenje vina, vrši po racionalnih kriterijih moderne enološke tehnike.

Na splošno je klet malega in srednjega kletarja povsem enostavna. Opremljena mora biti s prešo za stiskanje tropin, s črpalko za pretakanje, s pripravo za filtriranje ter vse potrebno za polnjenje sodov; seveda ne sme manjkati robkalni mlin. V kleti moramo držati zadostno količino sodov, kadi, brent in drugega potrebne orodja.

Katere značilnosti mora imeti klet? Tlak mora biti nepropusten, napravljen iz betona, ki se mora iz vseh strani počasi stekati v zbiralno jamico.

Stene morajo biti dobro očiščene in prebeljene z apnenim beležem, še bolje bi bilo, da bi v višini dveh metrov prevlekli stene z materialom, ki se lahko snaži, kot je na primer dukotone ali bel lak in podobna sredstva.

Klet mora biti opremljena z osvetlilavo. Po možnosti naj bo klet obrnjena proti severu, dve tretjini vkopana in imeti mora možnost ogrevanja. Poskrbeti je treba za dobro zračenje kleti, da tako preprečimo zastoj vlage in ogljenčeve kisline. Klet ne sme biti prevlažna, ker se tedaj na stenah nabira plesen, tako tudi na sodih in drugi opremi in orodju. Za odpravljanje plesni je najbolje, da klet večkrat prebelimo z apnenim beležem (500 gr na 10 litrov vode), ki mu dodamo 3-4 odstotke bakrovega sulfata - vitriola.

Da se izognemo raznim nevarnostim pri vinu, kot so bolezni in napake, je treba imeti klet snažno, v njej ne sme biti mesta za pajčevino, prah in material, ki rad gnije. Ker nesnaga in razne drobnosti slabo vplivajo na vino, se priporoča, da klet ne samo zračimo in čistimo, ampak od časa do časa (5 do 6 krat v tednu) tudi razkužimo — zažveplamo. Zlasti je to potrebno pred pretakanjem, pred trgatvijo in drugimi opravili, ki so v zvezi z vinom v kleti. V ta namen vzamemo kako primerno

posodo, jo napolnimo z žerjavico in nasujemo prostornini kleti potrebno količino žvepla ter zažgemo. Na 100 kub. m kletnega prostora vzamemo kilogram do kilogram in pol žvepla. Še prej okna in vrata dobro zapremo, drugi dan po žveplanju klet dobro prezračimo in tako je pripravljena za razna opravila v njej! Med žveplanjem kleti ne smemo v njej držati kletarskega orodja iz kovine, ker bi se oksidiralo v dotiku z žveplovodikom, ki se razvija iz žvepla.

Vinska posoda. Pri nas so večinoma v rabi sodi okrogle oblike; zelo so tudi prikladni sodi eliptičnega prereza. Večje kleti se danes že poslužujejo posode, to je sodov raznih oblik, ki so napravljeni iz betona, kovine in celo plastičnega materiala. Da večje sode lahko očistimo, imajo ti v dnu vdolnava vrata, ki omogočajo uspešnejše čiščenje. Najboljši so sodi napravljeni iz slavonskega hrasta; v njih vino dobro dozoreva. Sodi se izdelujejo tudi iz kostanja in akacije, dalje javorja in tudi iz češnje.

Novi sodi — ovinjenje. Navadno se vinska posoda izdeluje iz neizluženega lesa in se šele potem, ko je gotova, znotraj izluži. Temu pravimo, da sode ovinimo. Najbolje ovinimo sode, če jih izpiramo z vodno paro. Večji kletarski obrati uporabljajo zato nalašč pripravljen parni kotel z nizkim pritiskom, takozvani parilnik za sode.

Za domačo uporabo moremo za novo manjšo posodo v sili uporabiti tudi kotel za žganjekuho in sploh vsako pripravo, ki more proizvajati paro. To uvajamo skozi pilikino odprtino v sod, ki leži na posebni podlagi — lojtrih s pilikino odprtino navzdol.

Para gre pod pritiskom skozi luknjice lesa globoko v les in raztaplja omenjene lesne snovi. Ohlajena para se pri tem v sodu spremeni v vodo, ki odteka skozi piliko in odvaja razstopljene lesne snovi. Zaradi tega teče v začetku iz sode popolnoma črna voda, pozneje čedalje svetlejša, nazadnje pa čista in topla. Pri tem se sod skozi in skozi pregreje. Predolgo in pod močnim pritiskom ne smemo sode izparivati, sicer nastane v sodu izbuhanje, nekaki mehurji v dogah, kjer se rada vgne-

zdi plesen itd. Tako izparjene sode še večkrat izperemo z dvodostotno raztopino sode v vodi in potem še s čisto vodo.

Naš mali kletar pa si pomaga z vrelo vodo — kropom, v kateri raztopimo natrijevega karbonata (sode): za sod vsebine 3 hl vzamemo 30 litrov kropla, v katerem raztopimo 90 dkg natrijevega karbonata. Sod začepimo in ga nekaj časa valjamo na podstavki, zdaj na eno, zdaj na drugo stran. Nato tekočino izlijemo, vedno, ko se dno ogreje in vsekakor, preden se ohladi, sicer bi šle raztopljene snovi nazaj v les, pri čemer bi se na notranji površini sode napravila rjava prevleka, ki bi se pozneje v vinu raztopila. Tako razkužitev ali zakuhavanje s sodo moramo čestokrat ponavljati, v sod končno naliti čisto vodo in to ponavljati vsakih 7 dni tako dolgo, dokler ne ostane voda čista, tudi okusa in duha.

Namesto sode lahko tudi vzamemo kuhinjsko sol: pol kilograma na 10 litrov vode. Postopek pa je enak prejšnjemu. V obmorskih krajih izlužujejo sode s samo morskimi vodo, ki naj stoji v njih 7 dni. Nato sode izpiramo z vodo toliko časa, dokler se ta ne izteka popolnoma čista.

Tako očiščeni vinski posodi je priporočljivo premazati notranjost z vinsko kislino, ki jo vzamemo 2-3 kg na 10 litrov vode. Ako sode ne moremo odpreti, vbrizgamo raztopino vinske kisline s primerno brizgalko. Po tem opravilu sod dobro izperemo s čisto vodo, ga odcedimo in zažveplamo, kar preprečuje, da bi se na vlažnih dogah naselila plesen.

Rabljena vinska posoda. Ako smo držali v sodih zdravo vino, zadostuje, da pri čiščenju sod dobro izperemo s čisto vodo, ga odcedimo, osušimo in nato zažveplamo. Če pa smo imeli sode dolgo časa prazne, da so se razsušili, jih napolnimo s tekočo vodo in dolivamo toliko časa, dokler se vnovič ne namočijo.

Prilogo pripravila
ALEKSANDER SIRK
DRAGO GAŠPERLIN

Predelava grozdja

(Nadaljevanje s III. strani)

temperature primorani uporabljati kalijev metabisulfit, ga pri drozganju ne bomo več dodajali, kajti zaradi nizke temperature bi kiselno vrenje prenehalo.

Torej, če imamo mrzlo grozdje, je neobhodno potrebno, da klet segrejemo s pečico do najmanj 18°C. Le tako bomo dosegli, da bo vrenje popolno. Vina, ki sladijo ali so sploh sladka, se nam bodo spomladi brez nadaljnjega pokvarila!

KAJ STORITI V PRIMERU, DA SE VRENJE USTAVI, VRŠI PREPOČASI ALI PREMOČNO

Vrenje mošta lahko preneha ali ponehne vedno, kadar je v kleti premrzlo ali pretoplo.

Dodajanje kalijevega metabisulfitu pregorkemu grozdju že avtomatično preprečuje burno vrenje.

Ako je grozdje premrzlo, klet prej dobro segrejemo, da tako preprečimo prepočasno vrenje.

Kadar mošt premočno vré ali celo ponehne, je priporočljivo, da ga prezračimo; temperatura zraka naj bo 18°C. Zračenje opravimo z večkratnim mešanjem — potiskanjem klobuka — ali pa s prelivanjem, ki ga opravimo drugi dan po začetku alkoholnega vrenja.

V tako polne sode vlijemo raztopino kalijevega metabisulfitu — 100 gr na hl vsebine. Čez nekaj dni raztopino iztočimo, sod dobro izpiramo, dokler ne odteka čista voda, ga odcedimo in ko je enkrat osušen, ga primerno zažveplamo z žveplovimi kockami ali žveplom v prahu. Ako uporabljamo žveplo v kockah, moramo paziti, da goreče žveplo ne kaplja na dno posode; potreben je zato podstavek.

Pokvarjeni sodi (ker so vsebovali bolna vina). Take sode dobro izperemo z jedko sodo — natrijevim hidroksidom (navadna soda ni primerna), ki ga potrebujemo 1/2 kg na 10 litrov vroče vode. Za izpiranje sode vsebine 3 hl nam zadostuje 30 litrov te raztopine. Vzamemo torej 1 in 1/2 kg natrijevega hidroksida (soda kavstika). Ko smo enkrat sod očistili s to raztopino, ga dobro izperemo s čisto vodo in to delamo tako dolgo, dokler se ne izteka popolnoma čista voda brez vsakega vonja. Ko se sod enkrat osuši, ga moramo še premazati z vinsko kislino (2-3 kg na 10 litrov), nakar sod dobro izperemo s čisto vodo, ga odcedimo in ko je skoraj osušen ga še zažveplamo z žveplovimi kockami ali z žveplom v prahu v pečici za dimljenje. S tem preprečimo, da se na dogah ne nabira plesen.

Za zdravljenje takih sodov lahko tudi vzamemo SANATON v količini 150-175 gramov na hl vode.

Seveda tudi na vinski kamen ne smemo pozabiti, ki ga čist in zdrav sod ne sme vsebovati. Iz malega sode odstranjujemo vinski kamen z vročo vodo — kropom in jekleno verigo; če pa ima sod vrata, jih snamemo in se za odstranjevanje vinskega kamna poslužimo struglje in tople vode.

Tudi zunanost sode moramo hvaliti čisto, da tako preprečimo sirjenje plesni in gnitje lesa samega. Zunanost sode bomo oprali z vodo, v kateri raztopimo 5 odstotkov metabisulfitu (pol kg na 10 litrov vode); pustimo, da se osuši, nakar ga še zdrgnemo z v dobrem oljčnem olju namočenim krpo, ki jo pa moramo naprej dobro otresti. Obroče prepletkamo z minijem, da jih rja ne razjedat!

I. B.

ZAVESE IN GARDINE STENE IZ BLAGA

Oksenske zavese bi lahko imenovali nadaljevanje stene. Vendar niso le to. So tudi zaščita pred radovednimi pogledi, sredstva za oblikovanje prostora, optična predelitev in obramba pred sončnimi žarki.

GARDINE so največkrat prozorne, iz bombažnega blaga ali umetne svile, gladke ali vzorčaste.

ZAVESE so iz neprozornega, enobarvnega ali vzorčastega blaga in visijo na obeh straneh oken v obliki ozkega šala ali bolj bogato nabrane in prirejene tako, da jih potegnemo. Za dobro dekoracijo okna ali okenskih vrat je deloma važna izbira materiala kot osnovnega blaga, barve in vzorca, deloma pa dekoracijska oblika, ki smo jo izbrali in ki jo moramo prilagoditi prostoru. Oba elementa morata učinkovati enotno, če hočemo, da bo prostor prijeten.

Dekoracija okenskih ploskev je sestavni del notranje arhitekture in se mora zato vključiti v celotni koncept. Osnovna pravila za dekoracijo izhajajo iz spoznanja, da preboja zidu, kar je okno, ne poudarjamo posebej, ampak ga moramo vključiti v učinek stene in na ta način tudi v učinek prostora. To dosežemo z velikopotezno nameščenimi stenski zavese, ki segajo od stropa do tal. Seveda pa so tudi izjeme teh pravil. Običajno pa se ravnamo po pravilih. Splošno velja:

- tkanine vplivajo le, če so bogato nabrane. Najprimerneje je, da je širina blaga trikratna širina stene;
- močne barve zavese skrajšajo prostor, lahke in pastelne barve pa prostor podaljšajo;
- veliki vzorci so primerni za velike prostore, drobne vzorce izberemo za manjše prostore;

— ozki «šali», ki jih obešamo ob straneh okna, lahko segajo v okna le če hočemo okno optično zožiti.

Z dekoracijo oken z gardinami in zavesami lahko tudi izboljšamo prostorska sorazmerja.

Nekaj praktičnih primerov:

- **STENA Z VEČ OKNI**
Malih oken ne dekoriramo posamezno, ampak z gardinami in zavesami opremo celotno ploskev. Zaveso po možnosti nabere-mo na zunanji strani ploskve, v sredini pa samo takrat, če hočemo, da bi prostor učinkoval višje.
- **OKNO IN OKENSKA VRATA**
Praviloma jih dekoriramo skupno; ne okna in vrat posebej in jih pravesiti z različnimi dolžinami. Najbolje je od stropa do tal čez celo stensko ploskev.
- **VISOKA OKNA**
Ob kratkih gardinah in zavesah se nam zdi prostor nižji, horizontalni vpliv je večji. Do tal segajoče zavese lahko poševno nameš-čene zavese optično izravnavajo.
- **VOGALNO OKNO**
Dekoriramo po možnosti skupno; če segajo okna daleč v kot, moramo zavese nabrati ob straneh in ne v kotu, ker bi ga s tem preveč poudarili.

● **OKNO S CVETLICAMI**
Gardine namestimo do okenske police, za-ve-se pa pred cveticami po možnosti dol-ge do tal.

● **PROSTORI, KI SE STIKAJO**
Dekoriramo jih v enakem stilu, ni pa potreb-no v enaki barvi, saj s pravilno izbiro barv dosežemo lepe kontrastne efekte.

● **OKNA IN OMARE**
Omar po možnosti ne postavimo tako, da bi segale do okenske stene — dekoracija naj seže od stropa do tal, po vsej širini stene.

● **OKNA V POŠEVNIH STENAH**
Okna v poševnih strešnih stenah lahko de-koriramo samo z napetimi gardinami. Za-ve-se potegnemo ob stenski ploskvi in jih v pregibu stene prosto spustimo.

● **STREŠNA OKNA**
Pri strešnih oknih uporabljamo samo gar-dine, zavese pa le takrat, če hočemo pro-stor optično razširiti.

● **KUHINJSKA OKNA**
Pri teh namestimo kratke viseče ali napete gardine po velikosti okna. Glede na raz-gled namestimo kratke zavese, pri oknih z roletami lahko zavese tudi opustimo.

AVTOPREVOZI
IN PRODAJA GRADBENEGA MATERIALA

STARC RICCARDO

Preskrbljen prevoz

TRST — FERNETICI
300 m od meje zraven avtoodpada R M F

TEL.: 040/829-235

BREMA UL. MAZZINI 16

Vam predstavlja opremo za kopalnice v naravnem kristalu. Moderne barve: «champagne», rdeča, bela, kromirana in temno plava

BREMA — vabilo v realnost ugodnih cen v Trstu

Realizacija:

ZIT

OGLASNI ODDELEK

polieri moquette

bogata izbira preko 600 razstavljenih preprog oddelek zidnih tapet

Takojšnja dobava

URADNI DOBAVITELJ KULTURNEGA DOMA V GORICI

TRST
Ul. del Bonomo 5-A (vogal Dreher)
Telefon 569285

ČOK SILVANO

Pripravljen beton — pesek — gramoz
Prodaja na debelo:
gradbeni material — železo — opeke
izolacijski material

TRST — Bazoviška cesta — telefon: 55443 - 54680

KOVINSKE ZASTEKLITVE DOLINA

- premična in klasična vrata
- verande
- okna
- brezplačni predračuni

TRST — Dolina 271 — tel. 228769

fede le

RAZSVETLJAVA
Lastnik Ennio Fedele

SEDEZ - Ul. Mazzini 14 - tel. 68912

SHOW ROOM - Ul. del Teatro 1 - tel. 36835 34121 TRST

ZEROWATT
Elektrogospodinski stroji

Balcor
(Lastnik S. VICINI)

5 LET garancije na vseh delih

TRST
Ul. S. Maurizio 2
1. nad.
Tel. 796612

Lumi d'Arte

Se do 15. oktobra v Salita di Greta 8/A Trst - telefon 42-24-91

POPOLNA RAZPRODAJA
zaradi obnove trgovine

POPUSTI OD 50% DO 70%

Najnovejši in ekskluzivni senčniki in okrasni predmeti (Obv. občini dne 14. 8.)

PODJETJE FEDERICO MARSICH S.N.C.

TRST
Ul. dell'Industria 38
Tel. 79-33-09

- gradbeni material
- cement
- ploščice
- opeke za pregradne stene
- cementni bloki
- cementne cevi
- estropi iz cementa

cena = prihranek
kakovost = prihranek
jamstvo = prihranek

arredamenti punto 2

ul. giulia 38

POHIŠTVO REAR

RAZSTAVA — Narodna ulica 51
TRGOVINA — Proseška 3

OPCINE — Tel. 212-255

Il Giardino

ANTIKVARIAT

TRST
ULICA MAZZINI 12
Telefon: 040-68242

casa del materasso

di OSMO

gommapiuma®

Gommapiuma: ne le splošno ime, pač pa registrirana znamka vzmetnic PIRELLI iz lateksove pene.

casa del materasso

di OSMO

Lateksova pena je naraven proizvod, ki se s pomočjo zapletenega postopka pridobiva iz lateksa gumijevcev. Zato se vzmetnica iz gommapiume, optimalna za vsakogar, lahko izkaže kot zredno koristna v posebnih primerih (alergije itd.).

casa del materasso

di OSMO

Vzmetnica iz gommapiume PIRELLI: trudnemu telesu naravno ležišče.

V PRODAJI IZKLJUČNO V TRSTU
pri specializiranem centru

casa del materasso

di OSMO

v Ul. Italo Svevo 6
nasproti ladjedelnice Sv. Marka
rezerviran parkirni prostor

CASA DEL MATERASSO
zvest čuvaj našega «dobrega spanja»

casa del materasso

di OSMO

S Plautovim «Hvalisavim vojakom» začetek nove gledališke sezone SSG

Dve slovenski noviteti: Matjaž Kmecl «Mutasti bratje» in Alojz Rebula «Hribi, pokrijte nas»

Kot smo v dnevniku že poročali, je Slovensko stalno gledališče v Trstu v sredo, 22. t.m., predstavilo svoj repertoar za sezono 1982-83. Glavni značilnosti repertoarja sta dve slovenski noviteti Matjaža Kmecla «Mutasti bratje» in Alojza Rebulu «Hribi, pokrijte nas», ki sta v obliki novega slovenskega gledališkega avtorstva, v duhu vloze povezovalca med slovenskimi kulturama, ki je konstanta v delovanju SSG. V naslednjem podajamo kratke vsebinske obnove del v repertoarju.

Titus Maccius Plautus: HVALISAVI VOJAK

Plautus, najznamenitejši latinjski komediograf, je nase gledališče predstavil svojo obliko oblikovno v sezoni 1968-69 z zlatno uprizoritvijo Amfitrua. Takratni veliki uspeh nam je narekoval, da se k njemu povrnemo z delom, ki se ni bilo uprizorjeno na slovenskih odrih. Sicer pa ti s Plautom niso bili preveč gostoljubni, saj smo doslej na njih lahko videli samo tri njegova dela.

Plautus je posrečeno cepil svoj italijanski temperament na snov in motiviko, ki je v glavnem črpal pri novotrajnih komediografih, katerih gledališče je zapustilo kraljestvo bogov in neumrljivih junakov, prevzelo vsakdanjo nošo in slo med ljudi, da jih zabava.

Hvalisavi vojak je ena izmed najbolj znanih Plautovih komedij. Naslovna vloga je dobila v njej klasično upodobitev omejenca in nadutega, ki z užitek poslušalca pretirano izmišljotino o svojih podvigih, vojnih in ljubezenskih, zakaj nikakor se ne more upreti prepričanju, da je za znebe prava poguba. «Strašna nesreča je biti lep», pravi in si tako splete usodno zanko. Prevod je oskrbel Alojz Rebula, režiser Miha Koruša pa bo skozi Plautovo besedilo spregovoril o svojem odnosu do gledališča in odnosa do javnosti.

Matjaž Kmecl: MUTASTI BRATJE

Matjaž Kmecl

Poljudna igra, katere podnaslov je že opredelil vsebino: nevzvišen prikaz dogodkov ob nekem pogrebu na Koroškem. Ta avtorjeva Koroška pa se skozi zgodbo razgrne na vse zamestljivo. Obravnavano problematiko živo občutimo na svoji koži, urevamo nas in prepreče, formalno poimenujemo osebe in kraje s koroškimi imeni pa nam omogoči objektivno presojo svojega stanja.

Priljubljen je Matjaž Kmecl: sprejel iz bleščeč temeljne domoljubnosti: na veliki slovenski koroški kmetiji, kjer se po starem izročilu ostajajo — sredi nemškega morja — slovenski, imajo tri mušete sinove, ki pa prelopo pojejo, kadar se ga naprejo, in tako postanejo velika turistična zanimivost. V njihovo sestro se za gleda sin domaćega hlapca, regeal, cinčen in izvaljen, njihovo hišo običajno smrt. Dvotični, ki sledijo, omogočajo osvetliti številnih vprašani narodnostne skupnosti za mejo, njihovih človeških razsežnosti, zgodovinskih in miselnih deformacij, kakor tudi širše razmišljanje o usodi malnega naroda na plohi. Matjaž Kmecl je dober poznavalec stanja v zamestju, ne samo na Koroškem, in igra v precejšnji meri gloni na realnih anekdotah. Prežeta pa je s svetovirno fantastiko, ki je za gledališko uprizoritev vabljiva, ker omogoča korak naprej v iskanju slovenskega gledališkega izraza, uklenjenega med stilizirano poetičnost na eni in naturalizem na drugi strani. Krstna izvedba. Delo bo režiral Jože Babič.

August Strindberg: SMRTNI PLES

Smrti ples nadaduje vrsto tihih dram iz družinskega okolja, tako aktualnih po svoji konfliktni vsebini, ki so doživljene na našem odru vselej nadvse tople sprejem. Zgodba izmed njih je bila Albeeve Kdo se boji Virginije Woolf?, kateri je bilo Strindbergovo delo brez dvoma eden od temeljev. Vodilni motiv Smrtnega plesa je ljubezensko mučenje v petindvajset let trajajočem zakonu, ki ni rodil otrok, temveč samo dva smrtna sovražnika, ki si ves ta čas stojita nasproti: Edgaria, topniškega častnika, in Alce, nekdanjo igralko. Ta je do svojega moza ljubezniva s posebno hudobnostjo, mož pa jo obvlada z močjo, ki je njegova slabost. Pekel se razvija, ko jo Alce nekdanji prijatelj Kurt in ženski demon — zakaj po Strindbergu je vir vsega zla v njej — združita v nezdružljivo silovitost. To tragično igrvo nevsakdanjih dimenzij vsakdanjega življenja bo

režijsko vodil zagrebški gost Georgij Paro.

Piero Chiara: DELITEV

Chiara, ki je v zadnjem času v Trstu in Gorici deležen posebnih pozornosti zaradi svojega romana Vedro Singapore?, je po vsej verjetnosti ta hip najuspešnejši italijanski pisec. Njegova dela — med katerimi so v prvi vrsti romani, najdemo na tudi biografije in kritične izdaje klasičkov — izhajajo s presenetljivo rednostjo in v visokih nakladah, večina pa jih kaj kmalu doseže filmsko upodobitev. Tako je bilo tudi z romanom Delitev (La spartizione), ki pa je obenem doživel tudi dramatično in uprizoritev na odru Stalnega gledališča v Torinu, med drugimi pa tudi slovenski prevod (izšel pri založbi Lipa v Kopru).

V Delitev se Chiara vrača v svoj priljubljeni kraj in čas: v podeželsko mesto v Severni Italiji sredi tridesetih let. V obdobju gospodujočega fašizma osveta usodo štirih obroblih ljudi, moškega in treh žensk, samskih sester, katerih pota se v brezperspektivnosti skoraj vsakega vzdušja križajo in združijo. Duhovita komedija, polna ironije, jedkih bodic in šle po življenju, ki kipi pod svetlolnsko maso družbenih konvencij. Režija Mario Uršič.

Alojz Rebula: HRIBI, POKRIJTE NAS

Farsa Hribi, pokrijte nas — znamenita sintagma je iz preroka Ozeja (10. 8) prešla v Apokalipso (6. 16) — povzema slovenski na rodni mit o kralju Matjažu. Povzema ga v varianti, ki je izpričana na primorskih tleh: Matjaž napove vojno nebu a spopad se konča z njegovim pogrebenjem pod skladi Namosa. Po svoji komični veličastnosti ta mit spominja na starogrški mit o Prometeju, uporniku proti Zeusu. Tu di ključna misel farse meri predvsem v to, čemur je grški genij videl največji človekov greh in kar je imenoval hybris — obojst, ki žene človeka preko njegovih usojenih mer in ga zato na koncu upropasti.

Matjaž te farse ni dobrohotneje iz slovenske ljudske tradicije, ampak izvalice usode, ki se spopade z nemogočim. Besedilo je poetično, medtem ko modernizirani prometeizem, in sicer v svoji dvojni protislovni fazi, efektivni in tragični. Avtor je hotel izraziti to ne z možganskim akrobatičnim, ampak z dramsko-poetičnim sredstvi. Farsa se torej vključuje v tisti gledališki trend, ki mu prvenstveno ni do eksperimenta, ampak do sporočila. To sporočilo išče svoj izraz v dveh ključih: v komedijsko-grotesknem in v tragično apokaliptičnem.

Samo po sebi se razume, da je bil ta mit avtorju samo izhodišče za vpogled v tesnobo človeka atomske dobe.

Alojz Rebula

Italo Calvino: MARCOVALDO

Calvino sodi med tiste pisatelje, ki so opazno zaorali v sodobno italijansko književnost, saj je eden njenih najpomembnejših oblikovalcev. Marsikdo pa morda ne ve, da je tudi avtor vrste izjemno uspešnih pripovedi za mladino, ki govorijo predvsem o življenju ali o letnih časih v velikem industrijskem mestu. Pisatelj jih je objavil pod naslovom Le stagioni in città, uspeh pri mladih bralcih pa jim je zagotovila posrečena spojitve vsakdanje problematike današnjih mest in pravljicne resničnosti. Njihova dramatična jeza na italijanskih odrih doslej lepo uspeh, potrebe naših otrok pa nam narekujejo še drugačno, dopolnilno branje.

Andrej Inkret: EROS TANATOS

Izbor sodobne slovenske ljubezenske poetike je kritik in publicist Andrej Inkret ubral na motiv ljubezni in smrti, pa je zato

seglj po naslov h Gradniku, ki je prav ob tem motivu ustvaril eno izmed svojih znamenitih pesmi. Izbor ni urejen kronološko ali po katerem od drugih antologijskih principov, temveč sledi želji, da bi, mimo kolikor mogoče zaokrožene podobne slovenske ljubezenske poetike zadnjih treh desetletij, prav v vzporedanju ljubezni in smrti, v njunem prepletanju in napetosti, ki iz tega rase, zažvela pred gledalčevimi očmi resnična dramska pripoved.

Platon: SOKRATOV ZAGOVOR

Veliki grški filozof, «ki je filozofijo živel in ne pisal», je bil leta 399 pred našim štetjem postavljen pred sodišče, čes da ne veruje v državne bogove. Njegov učenec Platon je v Apologiji rekonstruiral tri govore, s katerimi je Sokrates iz obtožbenega postotnika, ki je imenoval Resnice obtožuje svoje tožitelje in poučuje sodnike. Dramatično pričevanje o velikem etičnem geniju, namenjeno višjim srednjim solam in družtvom

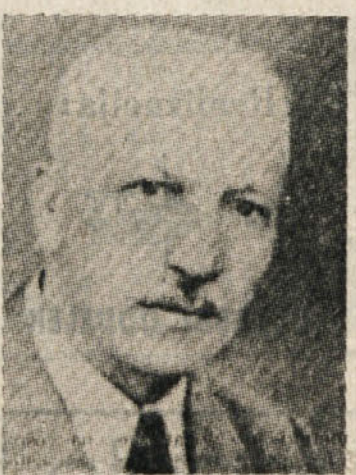
OB JUBILEJNEM LETU SLOVENSKEGA GLASBENEGA ŠOLSTVA

Pred dvajsetimi leti je umrl tržaški slovenski skladatelj Vasilij Mirk

V jubilejnim letu slovenskega glasbenega šolstva, ob 100-letnici ustanovitve šole Glasbene matice v Ljubljani, je prav, da se spomnimo tudi slovenskega tržaškega skladatelja Vasilija Mirka, ki nas je zapustil pred dvajsetimi leti (umrl je 6. junija 1962) kajti njegovo ime je tesno povezano s prvim obdobjem delovanja šole tržaške Glasbene matice, pa tudi po končani drugi svetovni vojni sprejemcu Mirka kot sodelavca prvotne Glasbene matice v Trstu.

Vasilij Mirk je Svetovčan. Rodil se je 14. junija 1884 v družini očeta sodarja. Še mlad deček je že v osnovni šoli pokazal talent za glasbo, a ču mu ne bi po izgubi staršev pomagal njegov boter Josip Košir, bi se ga verjetno danes ne spominjali kot slovenskega skladatelja. S Koširjevo pomočjo so mladega Vasilija sprejeli v šofijski internat, ki ga je ustanovil škof Jurij Dobrila. Kot gimnazijški dijak je v internatu sodeloval v pevskem zboru, katerega je včasih tudi vodil. Seznanil se je tedaj z osnovnimi glasbenimi nauki, a je kmalu napisal tudi prve priložitnostne pesmi, kar mu je bilo v največje veselje. V sedmem razredu gimnazije si je sam kupil učno knjigo o harmoniji. Ustanovil je tudi mali godalni ansambel, ki ga je sestavljali dvanajst dijakov.

Po maturi je bila mladeničeva želja, da bi študiral glasbo, vendar takratno življenje ni dopuščalo, da bi si slovenski intelektualci vzeli glasbo za svoj življenjski poklic. Kakor vse slovenske skladatelje, ki so se rodili v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja, velja tudi za Mirka dvojnost krstnega in umetniškega poklica. Tako je bil pri. Anton Lajovic pravnik, Emil Adamič učitelj, Vasilij Mirk pa se je oddalil za profesorski poklic. Vpisal se je na filozofsko fakulteto na najkise učenice, kasneje pa je študiral in dokončal študije v Gradcu. Kot visokosolec se je posvečal tudi glasbi. Tako na Dunaju kakor v Gradcu, je Mirk redno sodeloval kot pevovodja zborov akademskih društev. Tabor in Triglav ter je organiziral tudi koncerte v korist dijaškega podpornega društva. Tedaj je napisal svoja prva dela za klavir, samospoje in uverturo ter znanu pesem «Na trg». Svojem tržaškemu rojakom se je predstavil Mirk kot skladatelj s skladbo

Vasilij Mirk

«Spomladi v gozdu», ki sta jo po njegovim vodstvom l. 1907 izvajala v Trstu orkester in ženski zbor Sentjakobske delavske čitalnice.

Po diplomu l. 1909 se je Mirk vrnil v Trst, kjer je dobil službo profesorja pri slovenski Trgovski šoli Vsestransko se je tudi glasbeno udeleževal. V šoli Glasbene matice, ki je bila tedaj ustanovljena, je poučeval klavir. Vredil je pevski zbor akademskega društva Balkan in se je nekaj časa udeleževal tudi kot dirigent orkestra pri prireditvah v Narodnem domu, dokler ni jeseni l. 1910 prevzel vodstvo orkestra Mirko Polič. Vpisal se je tudi na tržaški konservatorij, kjer je študiral kompozicijo pri prof. Illersbergu. Plod njegovih nadaljnjih glasbenih študij je bila «Simfonična suita» kot prva slovenska orkestralna skladba te vrste.

Mirk je postal redni sodelavec slovenske glasbene revije Novi akordi, ki jo je na Dunaju izdal dr. Gajmir Kerk. V Novih akordih je Mirk objavil trinajst svojih skladb: tri samospoje, tri zborne in sedem klavirskih del — Glasbene utrine.

Med prvo svetovno vojno srečamo Mirka pri dalmatinskem pešpolku in v ta čas spadajo njegove priredbe bosanskih, dalmatinskih in srbskih narodnih pesmi, ki so bile kasneje objavljene v reviji «Zbor» in redakciji Zorke Prelova.

Tudi v prvih letih po vojni se je Mirk v Trstu vsestransko glasbeno udeleževal. Starejši Tržičani se ga še spominjajo kot nedolžnega, ki je bil v Trstu, kjer je bil predsednik «Društva glasbenih pedagogov».

Ob redni službi, poleg vodstva pevskih zborov, je Mirk vedno našel prostoro za komponiranje. Skladatelj sam je med svoja najpomembnejša dela prišteval skladbe za orkester ter kantate za zbor in orkester. Že od mladih let ga je posebno privlačevala instrumentalna glasba. Ker pa je bila občutno večja potreba po zborovskih delih, tudi v Mirkovem opusu prevladujejo zborovske skladbe.

Najpomembnejše med temi so bile izvajane na koncertu zborov Slovenske Filharmonije l. 1952 pod taktirko Rada Simonitića. V sporednih zborovskih koncertov zelo pogosto srečujemo njegove pesmi

Violinist Črtomir Šiškoč je minulo sredo in četrtek v velikem uspehom koncertiral v baziliki sv. Silvestra v okviru «Glasbenega septembra 1982»

vovodjo Sentjakobskega pevskega zbora, učitelja v šoli Glasbene matice in nekaj časa tudi učitelja v glasbenem zavodu Artura Vrama. V šoli Glasbene matice so bili Mirkovi učenci Ubald Vrabec, Ena Gombač, Stanko Malčič, Božena Širok in še vrsta drugih. Njegovo delo na glasbenem področju so cenili tudi italijanski glasbeni krogi, kar dokazujejo pohvalni članki v tržaški glasbeni reviji «Arte». Ko je fašistični režim ukinil slovenske šole je Mirk nekaj časa služboval kot uradnik pri Jadranski banki, kasneje pa pri tržaški podružnici Ljubljanske kreditne banke.

Tudi v povojnih letih se je Mirk z uspehom udeleževal kot glasbeni ustvarjalec. Poleg vrste samospojev in številnih zborov je napisal nekaj klavirskih skladb (Rapsodija, Elegija, Romanca), violinsko sonato, godalni trio, godalni kvartet. Njegove zborne skladbe objavljajo reviji Zbori in Pevci. V tem času je nastala kantata «Golgota», ki odraža trpljenje primorskih Slovencev.

Nevzdržne razmere so tudi Mirka prisilile, da je moral emigrirati v Jugoslavijo. Leta 1928 se je preselil v Maribor, ki mu je postal drugi dom. Poleg službe na tamkajšnji Trgovski akademiji je Mirk tudi v Mariboru razvil glasbeno dejavnost, kot zborovodja in učitelj glasbe v tamkajšnji šoli Glasbene matice, kjer je poučeval harmonijo in glasbeno zgodovino, pa se kot organizator. S pevskim zborom Glasbene matice je pripravil številne kvalitetne koncerte. Bil je dolgoletni predsednik Ispavčeve pevke šupe, ki je propagirala napredno in smotno delo na področju zborovskega petja. Vodil je tudi dijaški pevski zbor Trgovske akademije.

Poleg službe in raznolike glasbene dejavnosti je Mirk našel še vedno nekaj prostega časa za ustvarjalno delo. Poleg manjših skladb je napisal v Mariboru nekaj večjih vokalno-instrumentalnih del: «Ubežni kraji», «Pesem naših mornarjev», «Svita o Anici» in sceno glasbo za pravljico igra «Rajmaja».

Prislo je leto 1941 in zopet emigracija. Mirk se je pred nemškimi okupatorji umaknil aprila v Ljubljano, kjer je dobil honorarno delo na Trgovski akademiji. V težkih dneh okupacije je nastala skladba «Zalni obred», ki jo je skladatelj posvetil žrtvam za svobodo.

Po osvoboditvi se je Mirk zopet z vso vno pomiril dela na glasbenem področju — poleg svoje redne službe profesorja na Srednji ekonomski šoli v Ljubljani. L. 1949 srečamo Mirka med glasbenimi sodelavci novoustanovljene radijske postaje v Kopru, a dve leti kasneje je bil imenovan za rednega profesorja harmonije in kontrapunkta na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani. V tem svojstvu je bil več let predsednik «Društva glasbenih pedagogov».

Ob redni službi, poleg vodstva pevskih zborov, je Mirk vedno našel prostoro uro za komponiranje. Skladatelj sam je med svoja najpomembnejša dela prišteval skladbe za orkester ter kantate za zbor in orkester. Že od mladih let ga je posebno privlačevala instrumentalna glasba. Ker pa je bila občutno večja potreba po zborovskih delih, tudi v Mirkovem opusu prevladujejo zborovske skladbe.

Najpomembnejše med temi so bile izvajane na koncertu zborov Slovenske Filharmonije l. 1952 pod taktirko Rada Simonitića. V sporednih zborovskih koncertov zelo pogosto srečujemo njegove pesmi

Ljubljanska opera SNG na gostovanju v ČSSR

Nastopila bo v Pragi, Brnu, Pieštanih in Bratislavi
s Puritanci, Othello in Erom z onega sveta

Ljubljanska opera SNG začneja svojo novo sezono z enim največjih in najpomembnejših gostovanj — s turnejo po Češkoslovaškem. Na pot bo odpotoval kar 265-članski ansambel, ki bo v Brnu, Pieštanih, Bratislavi in Pragi uprizoril Bellinijevo Puritance, v češki prestolnici pa še Verdijevega Othella in Gotovčevega Era z onega sveta. Ljubljanska opera je bila nazadnje v Pragi leta 1966, v Bratislavi pa je bila z dvema predstavama (Kozina Ekvincija in Verdi Falstaff) pred štirimi leti. Bržkone je odveč poudarjati, kako intenzivno se Ljubljanci pripravljajo za gostovanje, kako se zavedajo pomembnosti nastopanja pred zahtevnimi češkimi občinstvom in tveganja, ki spremljajo vsako večje operno gostovanje. Zadostuje že bolezen ali slabo razpoloženje solista, pa pade poustvarjalni nivo celotne predstave...

Če smo zapisali, da gre na pot tako obsežen ansambel, smo dolžni pojasniti. Ljubljanski operni ansambel bo namreč dopolnila v dobrih meri mariborska Opera SNG (velik del orkestra in domala celoten operni zbor), nekaj pa bo članov Goble milice iz Ljubljane. Celoten ansambel bo potekal s seboj v zboru 75 članov, prav toliko pa tudi v orkestru. S takim sodelovanjem med obema slovenskima opernima hišama pa smemo pričakovati raven, kot je v «normalnih» predstavah nedosegljiva in kajpada ni pretirana napoved, da se Opera SNG nadeja glasbenega in umetniškega uspeha, pa tudi odmevnosti gostovanja. Dodajmo, da bo naš ansambel gostoval v Brnu in Bratislavi tudi v okviru tamkajšnjih glasbenih festivalov, na katerih sodelujejo odlični ansambli z Vzhoda in Zahoda.

V prejšnjem programu je ljubljanski operni ansambel že uprizoril dvoje del: kot prvo premiero je na 9. opernem biennialu Jugoslavije junija predstavil Švarovo opero Veronika Deseniška, ki jo sedaj snemajo za televizijo in ploščo, s predstavo Straussove Rosalinde «Netopirja (baletna izvedba)» pa je podaljšal 30-letnico ljubljanskega Festivala. Obe predstavi bosta kot prvi na programu v novi sezoni. Začela se je že z nekaj predstavami turnejskega dela za mednarodno občinstvo (udeleženci nekaterih kongresov v Cankarjevem domu). Celotna sezona bo poudarila šest novih predstav. V začetku decembra bo premiera Puccinijeve Turandot iz Beograjskega Hakočevićeva v naslovni vlogi, februarja premiera Mozartove priljubljene opere Caramba piškal (Kraljica noči bo Vlatka Oršanič), marca bo premiera s tremi slovenskimi deli: Luciana Maria Skerjanec — IV. simfonija, Blaž Arnič — Zapeljivec in Alojz Srebotnjak — Vrag in trobenta. Gre za krstne izvedbe treh domačih baletoev, odzihom za leto reografije na glasbo naših skladateljev. Dodati velja, da bodo vse baletne predstave izvedene z

orkestrom in ne s pomočjo posnetkov. Aprila bo še premiera dveh enodejanskih: Kratkatega življenja Manuela de Falle in Španske ure Maurica Ravela. Prva je tragična ljubezenska zgodba iz ciganskega življenja, obarvana s špansko glasbeno folkloro, druga pa duhovita komedija, ki jo podpira stilno prečiščena glasba.

Proti koncu sezone bo Opera SNG pripravila še obnovljeni predstavi Smetanove Prodane neveste ter Verdijeve Traviate, za junjski jugoslovanski baletni biennial pa večer z deli Igorja Stravinskega. Kajpada bodo ohranili na programu še predstave železnega repertoarja: Puritance, Lucijo, Lammermoorsko, Era, Lisicko zvitorepko, La Bohème, Seviljskega brivca, Don Carlosa, Moč usode, Othella, Rigoleta, Trubadurja in baleta Giselle, Romeo in Julija, Chopiniana, Ples na teme namagnificata, Zico in Carmen (Schedrin — Bizet).

Ljubljanska opera bo v novi sezoni precej sodelovala z drugimi domačimi opernobaletnimi hišami (Maribor, Novi Sad, Skopje, Zagreb), z ansambli solistov in dirigentov pa bo izmenjala dvoje

DANES DRUGI

Glasbeni popoldnevi v repentabrski cerkvi

Nadaljujete se nedeljska srečanja v skoviti repentabrski cerkvi. Danes, 26. t.m., bo sta priznana koncertista Nanke Schaa in Carlo Denti predstavila občinstvu program baročnih skladb za dve violi da gamba.

Nanneke Schaa je študirala klavirno flavto in violo da gamba na haaslem konservatoriju in je diplomirala v violi da gamba v razredu W. Kuijkena. Sodelovala je s številnimi skupinami, ki se ucarjajo z izvajanjem renesančne in baročne glasbe in z improvizacijo. Snela je za RIV na Nizozemskem, v Avstriji, Franciji in Belgiji. Poučuje na tečajih za izpopolnjevanje in sodeluje s priznanimi koncertisti (kot sta T. Koopman, W. Kuijken) in z raznimi komornimi ansambli (Chapelle Royal, Albi Musica).

Carlo Denti je študiral kontrabas in kompozicijo na konservatoriju v Firencah, na bruselskem konservatoriju pa violo da gamba s W. Kuijkonom (nori odlični dosegi «premier prize»). Bil je član številnih baročnih zasedb, snemal se je za belgijski radio in za CACEF. Obsežno sodeluje s P. Dombrichtom, B. Kuifkenom in A. Srebotnjakom — Vrag in trobenta. Gre za krstne izvedbe treh domačih baletoev, odzihom za leto reografije na glasbo naših skladateljev. Dodati velja, da bodo vse baletne predstave izvedene z

Skladbe bosta oba koncertista izvajala na instrumentih, ki sta konji viole «Colchona». Program obsega baročne skladbe angleških in francoskih skladateljev. Tako bomo najprej imeli priložnost slišati izvedbi skladb angleških avtorjev, na sporedu bosta Suita v C-duru Matthaea Lockeya in Ground v F-duru Christophera Simpsna. Drugi del programa pa bo posvečen rafinirani francoski glasbi, ki je nastala na prehodu med XVII. in XVIII. stoletjem. Najprej bo na sporedu Treizemske Concert François Couperina, dalje na bosta «Sledil Concert XVVe, avtor katerega je nek Monsieur de Sainte Colombe in Premier Sonate Joseph Bodina de Boismortiera.

Sporod koncerta je torej res zanimivo. Važno na je pravilno riti delstvo, da se v Italiji redno malo dobrih ansamblov in da bo torej ta koncert edinstvena priložnost za tržaško publiko, da srecna violo da gamba in se slika približa baročni glasbi. (ES)

MARIJAN ZLOBEC

«Triglav» iz Argentine

V preteklih dneh so nam prijatelj iz Buenos Aires poslal s svetlovlom «Primorskemu dnevniku» — Čeprav oddaljeni, vendar vedno blizu domovine lično brošuro z naslovom «Triglav — Zgodovina in dosežki, ki jo je izdelalo Slovensko jugoslovansko podporno društvo «Triglav». Predsednik društva je Boris Kosuta, tajnik pa Franc Kralj. Besedilo na okrog 100 straneh četrtinskega formata je v španski in predgovor je tudi v slovenski in srbohrvaščini. Na praporu imajo simbol Triglav (OF) z zvezdo.

Primorske bibliografske vesti

DOMETI 6, 1982.

Iz šeste številke revije za kulturo in družbeno vprašanja Dometi, ki jo izdaja Izdavaški center Rijeka, bi izpostavili dva članka, ki bi zanimala zgodovinarje in umetnostne zgodovinarje. V članku Vrednotni rezultati (str. 91-95) se je Petar Strčić dotaknil vprašanja historiografije delavskega gibanja na področju reške obale, ki so v to problematiko vstopili in poudarili doprinos nekaterih avtorjev, ki so v to problematiko vstopili svoja raziskovanja: Ilija Raspor, Eugen Cindrić, Luciano Giuricchio, Mladen Sobolevski. O radikalnem premiku v izrazu kipa Rijeka Karine, o njegovem najpomembnejšem ciklu, ki mu je avtor dal naslov «Kamen na kamen» je analitično spregovoril umetnostni kritik Milan Zinaić v prispevku — Akademik kipar Ljubomir Karina (str. 97 - 100).

QUALESTORIA, N. 2., anno X, giugno 1982. Bollettino dell'Istituto regionale per la storia del movimento di liberazione nel Friuli — Venezia Giulia.

Druga številka revije Qualestoria se vsebinsko deli na pet delov: dokumenti in problemi, diskusije, kritični zapisi, recenzije in poročila. Zanimiv in tehen je prvi del, ki je zgodovinsko obravnavan. Lucio Fabi se je iz različnih vidikov dotaknil življenja najzgodnejših tržaških slojev v času habsburške monarhije v 19. stoletju. Obsežni študiji je dal naslov: Il labirinto assistenziale. Disciplina e controllo sociale delle classi basses nella Trieste asburgica del XIX. secolo (str. 3-40). Naslednji članek obravnava obdobje med vojnama in sicer kriminal v Trstu iz vidika statistike prizivnega sodišča. Študijo Criminalità e società. Le statistiche giudiziarie nel distretto della Corte d'Appello di Trieste nel periodo tra le due guerre (str. 41-47) je napisal Cesare Vetter. Kar 53 strani je dolga razprava Jožeta Pirjevca, ki je študijsko analitično prikazal zaključno obdobje fašističnega nasilja s poudarkom in razkritjem zakulisja Tomažičevega procesa. Študija La fase finale della violenza fascista. I retroscena del processo Tomazić (str. 75 - 128) je tehen doprinos k poznavanju tega, posebno za primorske Slovence težkega obdobja.

VJESNIK HISTORIJSKIH ARHIVA U RIJEKI I PAZINU. Svezak XXIV. Pazin - Rijeka 1981.

Vesbina 24. zvezka Vjesnika historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu, ki je posvečen 40-letnici vstaje narodov in narodnosti Jugoslavije, je razdeljena na štiri tematske dele: arhivsko gradivo, razprave in članki, register in inventar ter obvestila. V prvem delu je osem prispevkov: Anton Giron: Proširena mjesna konferencija organizacije SKH u Susaku 1941. godine, Ivo Kovačić, Izveštaj o djelovanju vojne komande u Rijeci od 27. ožujka do 23. travnja 1941. Drazan Vlahov, Dokumenti za povijest partizanskog školstva u Istri, Ines Krola - Ive Zurak, Zapisnici skupština Radničkog saveza za Rijeku i njeno područje 1901. i 1902. godine, Ines Krola - Ive Zurak, Zapisnici radničkog saveza za Rijeku i njeno područje 1901. i 1902. godine, Jakov Jelincić, Korespondencija Giovanni Kobler - Karlo de Franceschi, Ivan Erceg, O zdravstvenim prilikama u Istri početkom 19. stoljeća, Ivan Erceg, Izvori o životu i uređenju u Vinodolu i Gorskom kotaru (doba feudalizma). Klen Danilo se je v študiji Glagoljske isprave crkvenikove samostana pavlina (str. 269 - 286) lotil znanstvene analize glagoljskih listin crkvenikove pavlinske samostana. Omeniti velja tudi študijo Nada Klaičeve — Još jednom o Bašćanskoj plodi kao izvoru za vladanje kralja Zvonimira (str. 287 - 197). Njena najnovija spoznanja se bodi poudarjala pomen Bašćanske plošče.

N. S.

Z OTOČCA NA KRKI SKOZI PLETERJE IN KOSTANJEVICO V DOLENJSKE IN ŠMARJEŠKE TOPLECE

Petnajst evropskih novinarjev na ogledu slovenskih naravnih zdravilišč

I. «Slovenci so eden najmanjših evropskih narodov, na samostojno državo ureditelj. Na ozemlje, ki ga naseljujejo danes, so se priselili v 6. stoletju in zasedli takrat mnogo razsežnejši prostor, ki pa je bil že od nekdaj prometno in politično občutljiv; ob nenehni pritiski z vseh strani so tako uspeli prvo samostojnost ohraniti le nekaj stoletij, naglo se je krčilo tudi njihovo ozemlje. Kljub tisoletni okupiranosti pa so le obdržali svoj izvirni jezik in do danes ustvarili bogato in samosvoje kulturno izročilo, ki je ne navadno zanimiva sinteza praslavanske dediščine, njihovega večnega življenja ustvarjalnega duha pa marsičesa najboljšega z evropskega vzhoda in zahoda, severa in juga — kar se je pa skozi stoletja prelivalo skozi to njihovo križnico.

V 16. stoletju so že ustvarili bogato tiskano književnost, vključno s prvim prevodom biblije; slovenski kraji pa so se dolgo pred tem uveljavili za neizčrpen vir učenih in umetniških nadarjenih mož, ki so delovali po vsej Evropi (samo rektorjev dunajske univerze je bilo prek 35 Slovencev). Narod, ki šteje danes okoli 2 milijona glav, od tega veliko v italijanskem in avstrijskem zamejstvu, bdi nad svojo kulturno suverenostjo s poudarjeno pozornostjo, ki se na primer zrcali v dejstvu, da vzdržuje dve univerzi, 8 poklicnih gledališč in tako naprej, da slovenske založbe izdajo tudi po 30 in več izvirnih pesniških zbirk na leto in še in še bi lahko naštevali.

Med zadnjo vojno so bili Slovenci že od vsega začetka obsojeni na iztrebljenje, vendar so kljub vsej svojini in majhnosti useli v svoje roke in se skupaj z drugimi jugoslovanskimi narodi vzdignili v silovit boj za življenje in smrt. Zmagalo je življenje.

Tako je zapisano v mikavno opremljenem turistično-propagandnem splošnem z naslovom «Slovenija — zeleni svet med morjem in Alpami», ki sta ga izdali za predljudskimi Gospodarska zbornica Slovenije in Turistična zveza SRS in ki smo ga skupaj z grmado prospektov in podobnega gradiva prejeli med enotendenskim časnikiarskim popotovanjem po prelepi vzhodni delu naše ožje domovine Slovenije. Bil je to študijski izlet za tuje novinarje, ki sta ga priredili Turistična zveza Slovenije in Poslovna skupnost slovenskih naravnih zdravilišč s sodelovanjem Turistične zveze Jugoslavije, da bi predstavljale sredstev množičnega obveščanja iz številnih držav evropske celine seznanili z naravnimi zdravilišči, njihovimi značilnostmi, ki so tudi letovisne narave, pa še z možnostmi izkoriščanja kmečkega turizma, ki se vse bolj uveljavlja.

«Ker se na slovenskih tleh tamto različna evropska pogorja, zemlja ni mogla docela ukrotiti svoje notranjosti in tako vrejo iz nje na vseh koncih in krajih različni topli vrelci in slatine. Ni bržkone boleznih, da se zanjo ne bi med njimi našel kaj zdravilnega. V Čateških Toplicah doseže izvirajoča podzemna voda 58°C, v Podčetrtku je radioaktivna, v Dobrni z njo že stoletja zdravijo številne bolezni, blagodat Rimskega Topla so poznali pač že stari Rimljani, Slatina iz Radence je pod svojimi zaščitnimi tremi arci znana po vsem svetu — danes je napolnijo in razpoširjajo iz 30 vrelcev dnevno nad milijon steklenic, a nadse koristne so tudi kopeli v njej; podobno je z Rogoško Slatino, ki je znana vsaj že iz leta 1141 — že v 17. stoletju so se v njej sistematično zdravili s kopanjem in pitjem, prejšnje stoletje je semkaj zahajala največja evropska smetana z Napoleonovim bratom, pariškimi Rotschildi in Lisztom na čelu. Vseokrog pa samo zelenje in gozdovi; en sam hektar odraslega iglastega gozda izdela letno 30 ton sproščene kisika, kar zadostuje za 100 odraslih ljudi. V Sloveniji pa je milijon hektarov gozda in le približno dva milijona prebivalcev: četudi bi ne bilo posebnih zdravilnih vod, je kar vsa dežela eno samo klimatsko zdravilišče.»

Tudi gornje smo povzeli iz omenjenega turistično-propagandnega splošja in da je vse to res, smo se na kraju samem prepričali. Od enajstih naravnih zdravilišč, ki jih obiskali devet, sicer poleg omenjenih (izjemno Rimskega vrelca) še Dolenjske Toplice, Šmarješke Toplice, Moravske Toplice in zdravilišče v Slovenski.

Petnajsterica casnikarjev z gostitelji v Titovem Velenju, kamor v našem popotovanju zaenkrat še nismo prišli. Na sredi je predsednik občinske skupščine Janez Basle

Na prijetno in čezvse poučno, četrtno nekoliko naporno turo, se nas je odpravilo 15 časnikiarjev. Zbrali smo se v nedeljo, 12. septembra, v razkošnih prostorih najnovejšega ljubljanskega hotela Holiday Inn na Miklošičevi 3: tu je 127 sob in 6 apartmajev, v njih so francoske postelje, kopalnica z vsemi modrimi sanitarijami, televizor, radio, direktni telefon, klimatska naprava za hlajenje in greje, a gostom so na voljo plavalni bazen, savna, trim kabinet, zajtrkovalnica, aperitiv bar, velika restavracija, katere stene krasijo izdelki domače obrti, saloni za konference in drugačne prireditve, ki sprejemajo lahko do 200 oseb, frizerski salon, trgovina s spominki in trindostopna

Prebili smo led in brž zasedli svoje se sedeže v sicer ne ravno novem, toda udobnem Kompasovem avtobusu, ki ga je upravljal Ciril Blatnik. To je bister in duhoviti mlad družinski očka, ki mu po odsluženem vojaškem roku žilica ni dala miru: hotel je v svet, čeprav bi si tudi doma brez težav služil kruh v gostinstvu, in tako je 7 let vozil težke prikolice tovornjake TIR tako rekoč po vsej Evropi pa še Aziji in Sovjetski zvezi. Nato se je zaposlil pri Kompasu in že štiri leta upravlja avtobuse na turističnih linijah. Vsi brez razlike smo se mu po končani turi srčno zahvalili za popoln občutek varnosti in udobja med vožnjo, kakršnega ti more vili samo res večja soferja roka.

gostdom. Med njegovimi nekdanjimi fevdalnimi gospodarji je poseben znan grof Ivan Lenkovič, general Vojne krajine. V zadnji vojni je grad bil delno poškodovan, v letih 1953-59 pa obnovljen in preurejen v sodoben hotel B kategorije s 44 ležišči. Sobe in oba apartmaja, ki sta izredna značilnost Hotela Grad Otočec, so opremljeni izključno s stilnim pohištvo, ki ga je izdelala tovarna Stiles v Sevnici. Videl smo tako louisa XIV. in XVI., tu sta barok in bidermajer pa bežeški lestenci in dragocena ogledala in karnise. Površina apartmajev znaša 120 kvadratnih metrov.

Na terasi hotela, okrašeni s bujnim rastlinjem, sta nam živo nasmejani dekleti v narodni noši prišli rdeč nageljček in postregli s kruhom, soljo in poprom, pač po stari slovanski navadi v znamenje iskrene dobrodošlice. Strežaji pa so nam ponudili slivovko, ki je poznejše ti bila naša redna spremljevalka, da smo na ta račun marsikatero šaljivo povedali. Sprejeli so nas sam predsednik Turistične zveze Leopold Kress, namestnik sekretarja v republikanski komiteju za informiranje Slobodan Rakovec, predsednik skupščine Poslovne skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč Slavko Plavec, predsednik Splošnega združenja za gostinstvo in turizem, direktor TOZD Otočec Jože Lampret, vodja komercialno-prodajne službe Franc Šmajdek in predstavnica Turistične zveze Miša Žlajpah.

Po nadrobnejšem ogledu hotelskih prostorov smo se seznanili s pahljačo kuhinjskih specialitet, med katerimi pravičijo kot cvet v gumbici marinirana postrva, tatarski biftek, pečena telečja goloba in pljučna pečenka wellington. Te, pa še druge dobrote, smo seveda okusili, tako da je naše kolegece že zaskrbelo, kako bo naslednje dni z linijo. Gostitelji nas nam ponazorili, da razpolaga Slovenija v vzemem okviru z najpopolnejšo turistično ponudbo: tu so reke in jezera za morje, ravnine, gore in z gozdovi prekriti hribovi in naravna zdravilišča, kamor se hodi zdraviti ali samo telesna in psihično krepitev, tu je vsega sveta, v prvi vrsti se verni narodi.

Na Otočcu so na voljo gostom še istoimenski Garni hotel (23 enoposteljnih in 65 dvoposteljnih sob, dva apartmaja, pokrit plavalni bazen in savna), motel in bungalovi (38 dvoposteljnih sob in trije apartmaji) in kampiranje na obrežju Krke za kakih 40 šotorov.

Spoštljivo mimo Kočevskega Roga

Z Otočca nas je Ciril peljal mimo preizkusnih hmeljskih nasadov proti Dolenjskim Toplicam. Pavel Uhl, ki je pri teh toplicah zadolžen za propagandni sektor, nam je pojasnil, da naseljuje bližnji Kočevski Rog obilo marmarjev in medvedov pa še druge divjadi. Tu so tudi trajna pribežališča in težki in vendar slabi deli narodnoosvobodilne boja: «V časih najbolj črnega svetovnega mraka je bil stoletnih gozdovih utrjalo srce svobodne Slovenije. Ostali so pomniki. In večni gozdovi, ki dajejo mir in spokojnost tistemu, ki gre mimo s spoštovanjem». Tako piše na naslovi strani prospekta o Partizanskem Rogu — Bazi 20, ki ga je založil Odbor za vzdrževanje partizanskih spomenikov na Rogu. V njem so označene točke, kjer so globoko v goščavi nekdanji sedeži vodstva osvobodilnega boja, partijska šola, glavni štab NOV in POS, potem še štab glavni odredov in štab korpusa, dalje kurirske postaje, bolnišnice, tiskarne in tehnične, delavnice, skladišča in zaklonišča; vse to si je seveda mogoče ogledati. Vodič je na razpolago vsak dan.

Dolenjske Toplice oaza miru in zdravja

No, in kot bi trenil, smo se znašli v Dolenjskih Toplicah, enem najboljših slovenskih naravnih zdravilišč. Izkopane nam pripovedujejo, da so tod zdravilno vodo poznali že v halštatski dobi, pisani dokazi pa govorijo o rimskih časih. Temelje današnjemu zdravilišču je postavil grof Ivan Vajkard Auer-

sparg, prva zgradba je bila sezidana prav nad izviri termalne vode, kot nam je po prisrčnem pozdravu ponazoril direktor zdravilišča Jože Plut in skupaj z načelnico zdravstvene službe Marijo Gažić rade volje odgovarjal na naša vprašanja.

Termalna voda (36-38°C) je bogata z ogljikovim dvokisom in kalcijem, zato pa odlična za rehabilitacijo, rekreacijo in rekonvalescenso vseh, ki imajo revmatične bolezni, kronična obolenja ali posledice poškodb na lokomotornem aparatu. Toda oglejmo si indikacije: vse oblike revmatičnih obolenj hrbtenice, sklepov, mišic in veziv; stanja po poškodbah in operacijah kosti in gibala; prekrvavitvene motnje okončin; okvare živčevja. Kaj pa kontraindikacije? Tu pridejo v poštev: akutne faze vnetega revmatizma, duševne abnormalnosti, nalezljive bolezni in nezdravljena rakasta obolenja. Zdravilišče razpolaga z zadostno nočitveno zmogljivostjo — 230 ležišč, vsi objekti so bili leta 1975 docela prenovljeni v sodoben hotel B kategorije z bogato stilno opremo, knjižnico, udobnimi dnevnimi prostori, senčnatim vrtom, teraso in za Zdraviliškim domom — starodavnim parkom, sredi katerega je olimpijski bazen s termalno vodo (poleg otroškega in pa pokritih bazenov).

Zdravilišče Dolenjske Toplice obdaja mnogo tujcev, nanje odpade 10 do 15 od sto pacientov, gre pa v prvi vrsti za zahodne Nemce, Avstrijce, Francoze, Belgijce in Italijane (pretežno Tržačane in Rimljane). Med domačimi gosti jih od pade okrog 35 od sto na take, ki uživajo brezplačno oskrbo kot zavarovanci, mnogo pa je samoplačnikov. Čemu toliko Avstrijcev in Nemcev? Ker hodijo semkaj na zdravljenje v smislu posebnega sporazuma med bolnišniškimi blagajnami. Takšne konvencije z Italijo ni; če smo pravilno razumeli, zato ne, ker v Italiji za to ne kažejo interesa, saj je Italija bogata s podobnimi zdravilišči.

Res pa je tudi, da sami italijanski poznavalci termalnih kopeli na Apenninskem polotoku priznavajo izvirnost politike, ki jo vodi slovenska naravna zdravilišča: medtem ko si ob vstopu v italijanski zdraviliški dom zdi, kot da prestopaš prag bolnišnice in moraš mimo tega že vnaprej odšteti toliko in toliko denarja, vsega tega v Sloveniji ni. Slovenska zdravilišča so pravzaprav turistično-gostinski objekti, kamor gostje lahko tudi samo na letovanje, če pa si tega potreben, se daš te mamo pregledati in na osnovi zdravniških izvidov se boš odločil za takšno ali drugačno, preventivno ali rehabilitacijsko, terapijo. Ničte se s silo ne bo pahnili v zdravilni bazen ali pa vate siloma vjala mizerano vodo. Pripomniti velja, da posevčajo v slovenskih zdraviliščih zadnje čase vse večjo pozornost ravno preventivnim terapijam.

Med ogledom Zdraviliškega doma smo poleg drugega videli oddelek za parafinoterapijo, ki nadomešča

zavzeti. Zgodovinar J. W. Valvasor piše v «Slavi vojvodine Kranjske», da je bilo Novo mesto v 17. stoletju klub bormim ostankom nekdanjega blagostanja, še vedno za Ljubljano najimnetnejše na Kranjskem.

Skozi Dobrovo in Šenjerjemo smo se sredi vinorodnih gričkov pripeljali v Pletenje. Pred vzhodom v kartuzijanski samostan je bila tišina popolna, spokojnost mile narave je povzdignilo žvrgolenje ptic. Pater Lanuin nas je prijazno sprejel in ko je pripomnil, da je vstop dovoljen le moškim, našim kolegam to ni bilo po godu. «Veste, no, ter sme občasno le soproga kakopov, mišic in veziv; stanja po poškodbah in operacijah kosti in gibala; prekrvavitvene motnje okončin; okvare živčevja. Kaj pa kontraindikacije? Tu pridejo v poštev: akutne faze vnetega revmatizma, duševne abnormalnosti, nalezljive bolezni in nezdravljena rakasta obolenja. Zdravilišče razpolaga z zadostno nočitveno zmogljivostjo — 230 ležišč, vsi objekti so bili leta 1975 docela prenovljeni v sodoben hotel B kategorije z bogato stilno opremo, knjižnico, udobnimi dnevnimi prostori, senčnatim vrtom, teraso in za Zdraviliškim domom — starodavnim parkom, sredi katerega je olimpijski bazen s termalno vodo (poleg otroškega in pa pokritih bazenov).

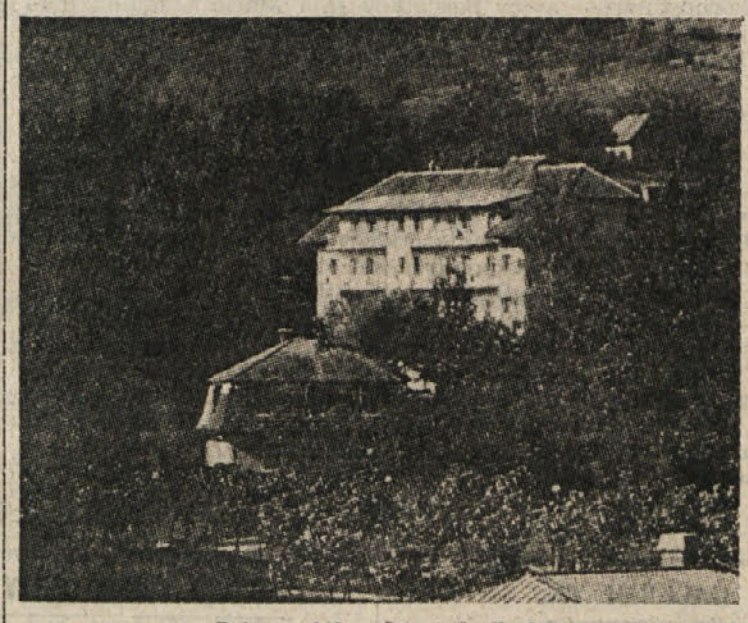
Kartuzijanska tradicija na slovenskem ozemlju je stara. Prva žička kartuzija, je bila ustanovljena že leta 1160. Sledili sta ji Jurkloster (1196) in Bistra (1255), nato pa v letu 1403 Pletenje. Viharji ča

to bogastvo je strogo zavarovano z alarmnimi napravami; kaže namreč, da so kartuzije že imeli opraviti z dolgorpnezi.

Ko smo se nazaj gredli spuščali po temno rjavih skrbno vzdrževanih stopnicah, nas je v slovo obletel netopirček. Namesto popotnice nam je pater Lanuin postregel z žlahtno pletersko slivovko in brinjevcem.

Umetninski čar Kostanjevice

Takole znotraj ogreti smo se židane volje odpeljali v strejaj od daljane Kostanjevice, od tod pa v cistercijski samostan, danes po vsem svetu sloveč zaradi tamonjske forme vive. Kostanjevica na Krki je eno najstarejših in tudi najmanjših mest v Sloveniji, naseljuje jo le nekaj nad 670 ljudi. V listinah je Kostanjevica kot mesto prvič iz-

Delen pogled na Šmarješke Toplice

sa so te otočke miru razdeljali in ponovno so bile obnovele samo Pletenje (1899), ki so danes edina kartuzija v slovenskem in socialističnem svetu. Kartuzijanski red je ustanovil leta 1084 v alpski samoti Chartreuxa v Franciji sv. Bruno; rojen je bil okoli leta 1030 v Kolu, študiral je v Reimsu, na francoskih tleh desetletje samotari, na podoben pa, še vedno poševnik, izdihnil leta 1101 v Kalabriji.

Pleterska kartuzija je največji samostan v Jugoslaviji, obdaja meri tri kilometre, hodniki so dolgi vsega skupaj dva kilometra, po samično dosežejo 180 metrov. Po obnovitvi je od starega samostana ostala le gotška cerkev. Med ogledom celic, v katerih se drobca prahu ne zaslediš, in kapel, ki hranijo slikarske stvaritve italijanskih, francoskih in drugih mojstrov ne precepljene vrednosti, nam je pogled usel do strune sekoje (se goveda) in dlje do trti, ki rojevajo cvike, pa do sirnih nasadov ja-

recno omenjena leta 1252. Razprostrla se je na otoku Krke, kot celota je z najbližjo okolico vred zaščiten kot kulturni spomenik prve kategorije. V mestu se od leta 1958 uveljavlja Lamutov likovni salon, v katerem se vrstijo občasne likovne razstave. V osnovni soli se od leta 1956 nahaja solska galerija Jože Gorjup, ki zaobjema stalno zbirko likovnih del domačih in tujih ustvarjalcev. V Miklavževi cerkvi si moreš ogledati obsežne freske Jožeta Gorjupa (1907-1932), ki jih je slikar dovršil malo pred smrtjo, medtem ko je Jakobovi cerkvi lahko občuduješ slovite romanske stavboke.

Cistercijski samostan stoji nedaleč od vzhodja Gorjanec, utemeljen je leta 1234 Bernard Spanheimski, samostanska vloga pa je bila razsežna zgradba izgubila že pred slabimi dvesto leti in od tedaj jo ljudstvo označuje preprosto kot grad. Septembra 1942 je bil med italijansko okupacijo zažgan,

terse Kartuzije, potem so tu še Mednarodna vinoteka, ki hrani več kot tisoč vrst sortnih vin z vsega sveta. Lapidarij najlepši klesarskih primerkov srednjeveškega stavbarstva, in že omenjeni Dolenjski festival.

Okrug gradu je na prostem zbirka Forme vive, ki zajema še nad sto monumentalnih kiparskih del iz slovečega hrastovega lesa (Krakovski gozd); izklesalo jih je okrog 80 kiparjev iz vse Jugoslavije in v vseh strani sveta. V cerkvi je urejena fotostaza takšnih in podobnih stvaritev, ki so jih izklesali še v Portoroku, Mariboru in na Ravnah na Koroskem. Kostanjeviki grad si zlasti v poletnih mesecih vsako leto ogleda 80 do 100 tisoč ljudi, med njimi je običajno veliko šolarjev.

Poseben užitek je za nas bil obisk umetnostnih dvoran. Taško se je bilo ločiti od Božidarja Jakca lito-grafij, lesorezov, jedkanj in portretov pa od Jožeta Gorjupa brastave «Mater z otrokom» in Toneta Kralja lesoreza «Slep», ki so te v hipu pahnili v senc in temno-be polno preteklost. Toda mračilo se je že in bilo je treba naprej.

Ciril je zavozil do vzhodja Trške gore, naprej po strmini pa se zaradi ozkega cestišča ni dalo, tako da smo se do vrha pripeljali v konjih. Pred Krčinim hramom, od koder je prekrasen razgled na dolino Krke po eni in na vinorodne gričke po drugi strani, nas je s poskočnimi veselo pričakal harmonikar Slavko — član novomeške ansamble «Slavček», ki je večkrat gostoval na tujem, tako tudi v Števerjanu v goriški pokrajini. Med napitico na panoramski terasi smo se poželjivo zazrli v razen, na katerem sta se vrela jagenček in odjek, ki sta nam bila pozneje tudi servirana po teletiji obari z ajdovimi žganci. Posladkali smo se s pehtirno potico, ki je bila ravno

Detail pokritega termalnega bazena v Dolenjskih Toplicah

pravišnja protitež cvčku. V slovo smo si pošteno nabrusili pete ob poskočnih vižah, ki jih je Slavko kar srtal iz meha.

Za srčne bolnike: Šmarješke Toplice

Naslednji dan, prav tako sončen kot prejšnji, smo obiskali Šmarješke Toplice. Gostoljubno sta nas sprejela direktor zdravilišča Jasna Peče in pomočnik direktorja Henrik Alegro in nas seznanila z značilnostmi zdraviliškega doma. Termalne izvire so tu poznali že v srednjem veku; prva pisana pričevanja o njih segajo v leto 1740, a 60 let pozneje so se pojavili prvi strokovni spisi o terapevtskih lastnostih vode, ki je ob temperaturi 32°C bogata z magnezijem, kalcijem, natrijem in kalijem. Sprito tega je izvrstna za zdravljenje bolezni ožilja, srca in nevropsihičnih obolenj (tako imenovanih manager-skih bolezni). Med posebnosti terapevtskih postopkov sodi specialna globoko krožna elektroterapija. Specifičneje se tu zdravijo kronično obolenje srčne mišice, obolenja arterijskega krvnega tlaka in nevroastenije ali njihovi simptomi, migrena in pa simptomi nespečnosti. Zaradi nespečnosti zahajajo v to zdravilišče prvenstveno zahodni Nemci. Seveda gre za take, ki si spanja ne morejo privoščiti brez uspavalnih tablet. No, termalna voda jim toliko pomaga, da po povratku domov močno zadržijo tableto ali pa se jim celo lahko odrečijo; to je pač odvisno od stopnje nespečnosti. Dalje prihajajo semkaj na rekonvalescenso po bolnišniškem zdravljenju žrtve možganske kapi, a v kratkem bo tu lajšanje specializirano osebje močlo tretirati, prav tako kot v kliniki, tudi sveži infarkt.

Tako zdravilišče kot hotelski del objekta sta prav sedaj v obnovi in ju širijo. Leseni bazen z direktnim vrelcem (edini v Evropi) bodo prekrili s steklom, da bo uporaben tudi pozimi (na voljo sta sicer še dva termalna bazena), prenočitveno zmogljivost bodo povečali na 220 ležišč, katerim gre dodatno še nadaljšati 50 v bungalovih, v gradnji je novo prostrano parkirišče s parkom, a zdravstveno ponudbo kot tako bodo še razširili. Zdravilišče razpolaga tudi z arhitektonsko opremo za telesno mirzade, kot so, denimo, parapleži, katerim je namenjenih zaenkrat 10 sob. Kot za preteklo novovala, ki je bil spetlan pred tremi leti, termalna voda iz Šmarjskih Toplic steka neposredno v kuhinjske pice Novega mesta; medtem se precej oglikovnega dvokisa sicer porablja, v vodi pa vseeno ostane dovolj zdravilnih rudnin. To pa ni nič muh.

Se zadnji prisrčen pozdrav in hajdi naprej skozi Družinski vas proti Čateškim Toplicam.

(Nadaljevanje sledi)

Zunanost nekdanjega cistercijskega samostana v Kostanjevici

latne obloge: takšna terapija velja sicer samo perifernim sklepom, kot, denimo, kolenu ali komolcu, s katerim opravljajo gibalne vaje v parafinu. To je izvrstno sredstvo zo per artritisa ali artrozo.

V spokojni tišini Kartuzije Pletenje

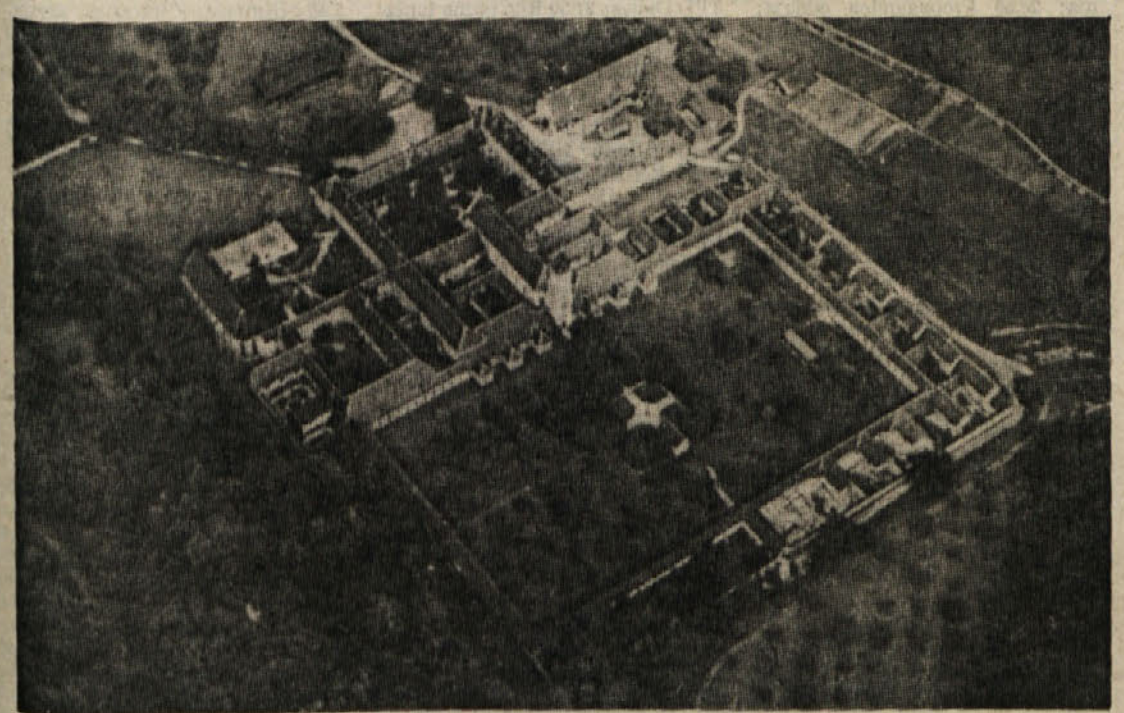
Ko so naslednjega jutra prvi sončni žarki razganjali meglico, smo krenili novi zanimivosti naproti: Kartuziji Pletenje. Morali smo seveda skozi «srce» Dolenjske. Sedmega aprila 1365 je vojvoda Rudolf IV. podpisal listino, ki je dala naselju ob slikoviti okljuki Krke mestne pravice. Rojeno je bilo s tem Novo mesto. Seveda ni zraslo na golih, neobljudenih tleh; po vsem svetu znane zbirke Dolenjskega muzeja pričajo, da je bilo današnje mestno območje naseljeno že okrog leta 1000 pred našim štetjem. Tekla so stoletja, tako kot večno zelena in rib bogata Krka, usoda pa prinaša mestom vzpon in padce. V 16. stoletju je šlo skozi Novo mesto do 15.000 tovarov najrazličnejšega blaga letno, v letih bolezni, požarov in raznih ujm pa so se na opustošenem Glavnem trgu, ki je bil večji od največjega v Ljubljani, pasle kose. Turkom, ki so pridivali celo do Dunaja, se Novega mesta ni posrečilo

blan in hrusk, onih znamenitih hrusk, ki dozorevajo v steklenkah in gredo v promet za lepe denarce; tedaj se je z dvoršča dvignil ropot malega traktorja, ki je vlekkel voz obložen z zabojčki teh hrusk.

Pred vojno je v samostanu bilo kakih 80 kartuzijcev z vseh strani evropske celine; danes jih je 25 poleg Slovencev so tu Švicarji, Holandci, zahodni Nemci in Avstrijci, a vsi popolnoma obvladajo slovensko. Znano je, da so docela samostojni, večši so najraznovrstnejših rokodelskih poklicev tako da jim v primeru potrebe ni treba iz samostana, denimo, po kovača ali elektrika.

Samostan razpolaga s štirimi knjižnicami in arhivom, v katerih je shranjeno gradivo, ki ga sploh nihče še ni mogel oceniti. Tu je 40.000 knjig v 25 jezikih, in to ne le nabožne, marveč tudi znanstvene in umetnostne vsebine. Videli smo zajeto zbirko francoskih del o patrologiji, ki so jo hoteli Američani kupiti za bajno dolarstvo vsoto, pa jim to kajpak ni uspelo. Vse

Spisal in uredil:
Drago Gašperlin

Pogled na Kartuzijo Pletenje iz ptičje perspektive

PRED IZIDOM JADRANSKEGA KOLEDARJA ZA LETO 1983

Zbirka, ki ne sme manjkati na naših knjižnih policah

Pred dnevi je izšel seznam z naslovi knjig, ki bodo priložene Jadrankemu koledarju za leto 1983. Tudi tokrat je izbira pestra, knjižna zbirka, ki jo je Založništvo tržaškega tiska pripravilo za svoje bralce pa skuša zadovoljiti različne zahteve in okuse.

Toda pogledimo pobliže, katere so letošnje knjige in prednosti, ki jih nudi Jadranki koledar. Predvsem moramo omeniti Jadranki koledar sam, že običajni almanah in zbornik, ki leto za leto prinaša slovenskim bralcem vrsto strokovnih, političnih in kulturnih člankov z najrazličnejših področij. Večji del teh člankov bo tudi tokrat posvečen obravnavi nekaterih problemov in aktualnosti iz življenja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, od Benicije do Milja, nekaj pa bo tudi strokovnih člankov iz matične domovine. V zborniku za leto 1983 bo seveda tudi prostor namenjen leposlovju.

Na področju poezije bo pozornost naravnih pritegnili novi, obsejni izbor iz zakladnice kraškega pesnika Iga Grudna, z naslovom "Zasranjanost". Ob 90-letnici rojstva nabrežinskega pesnika je namreč čas, da pobliže spoznamo njegov opus, se vanj poglabimo. Na pesnika naših kraških vasi, pozabljenih ribiških prtičev, burje in ljubezni smo namreč doslej gledali prepovršno. Morda si namreč prav zaradi njegove pripadnosti ožjemu zamejskemu svetu, Iga Grudna nismo upali uvrstiti med večje ustvarjalce našega prostora in časa. Izbor in pripravo besedila k zbirki "Zasranjanost" je pripravil Miroslav Kosuta.

Preglednega zgodovinskega romana z naslovom "Tolmenci", ki je tudi vključen v knjižno zbirko Jadranki koledarja, ni treba posebej predstavljati, saj gre za klasi-

siko slovenske literature. Založništvo tržaškega tiska je ob 100-letnici rojstva Ivana Preglja ponatisnilo njegovo vrhunsko delo, roman o tolminskih puntarjih ter dobi prvih oboroženih uporov slovenskega ljudstva proti zatiranju in izkoriščanju. Spremembo besedo k novi izdaji Tolmencev je poskrbel Ivana Hergold.

Novost v naših knjižnicah bo nedvomno zbirko fotografij fotoreporterja Primorskega dnevnika Maria Magajne, ki nosi naslov "Trst v črno-belem". Fotokronika sega od leta 1945 do zadnjih dogodkov v letu 1980 in s pomočjo vizualne dokumentacije podaja razgibano in včasih celo dramatično sliko prvih povojnih let, delavskih in študentskih bojev v letu 1968 ter boja za naše narodnostne pravice. Gre za niz slik, ki segajo globoko v naša čustva ter v zgodovino naših krajev. Zgodovinski jezik in komentar k zbirki je prispeval Jože Firjevec, spremeno besedo svojemu dolgoletnemu delu pa je zapisal avtor posnetkov sam Mario Magajna. Letošnja knjižna zbirka spremlja tudi stenski koledar, opremljen z akvareli Roberta Hrvata.

Narodnikom Jadranki koledarja je namenjen še bon s popustom 8.000 lir, ki ga bodo lahko izkoristili pri nakupu knjig, plošč in kaset iz kataloga ZTT za leto 1982 - 83. Namen teh popustov je pritegniti zanimanje bralcev in narodnikov na knjižne izdaje tržaške založniške hiše ter jih opozoriti na prednosti, ki jih slednje lahko nudijo. Naj ob koncu še poudarimo, da je ugodnost, ki jo ob nakupu nudi zbirka Jadranki koledarja precejšnja. Cena celotne zbirke znaša namreč 19.000 lir, skupna cena omenjenih knjig v prosti prodaji pa bo presežala vsoto 50.000 lir.

SUZI PERTOT

BENEŠKI DNEVNIK

Razprava o razvoju gorske skupnosti Nadiških dolin

SPETER SLOVENOV — Gorska skupnost Nadiških dolin je na skupščini sklepala o nekaterih upravnih pristojnostih v zvezi z javnimi razpisi in razpravljal o izrednih programih dela v obdobju 1979 do 1982.

Posebno živahna je bila razprava o predlogu upravnega odbora, naj bi občinam namenili okrog 630 milijonov lir kot prispevek za stroške za šolske prevoze in za zemljišča za industrijske in ljudske stanovanjske gradnje.

Imz. Fabio Bonini za skupino neodvisnih in odvetnik Giovanni Battolotti za komunistično skupino sta bila kritična bodisi do zamud, s katerimi se izvajajo ti izredni posegi, kot do dejstva, da ne obstaja splošni načrt, ki bi jih usklajeval. Imz. Bonini je posebej poudaril, da se vse premalo skrbi posveča ustanavljanju novih delovnih mest, medtem ko je Battolotti opozoril na pomankljivo načrtovanje, zmešano pri določanju posegov in pri izbiri natančno določenih prednostnih nalog. Nadalje je omenil, da ni bilo nikakršnega posega v prihodovno notranjo krajevno kulturo in po bud, ki so na tem področju že obstajale, kot tudi ne zavzetosti, da bi uresničili konzorcijsko urejeno službo za zbiranje odpadkov. Opozoril je tudi na pomankljanje po bud, s katerimi bi lahko na krajevni ravni uresničevali gospodarska določila osimskih sporazumov.

Na istem zasedanju je skupščina sprejela resolucijo, s katero je obsojala izraelski vojaški poseg v Libanonu in izrazila željo, da bi bile končno spoštovane neodtujljive pravice palestinskega in libanonskega ljudstva. Na seji so tudi izrazili ogorčenje nad umorom palestinskega prefekta, generala Dalla Chiese.

Radio izid

Nedelja, 26. septembra 1982

ITALJANSKA TV	
Prvi kanal	
10.00 Sveta maša	22.30 TV dnevnik
11.00 Brescia: Prenos iz Piazza del Duomo	23.00 - 23.15 Nogometno prvenstvo A lige
12.30 Zelena linija	
13.00 TV dnevnik	
13.30 TV Novice	
13.00 - 19.50 Domenica in...	
14.25 Sportne novice	
15.00 Discoring	
15.50 Sportne vesti	
16.55 Muppet show z Marty Feldman	
18.00 Nogometno prvenstvo	
18.30 90. minuta	
20.00 TV DNEVNIK	
20.40 La Certosa di Parma	
21.45 Sportna nedelja	
22.45 Pupo na koncertu	
23.20 TV DNEVNIK in vremenske razmere	
Drugi kanal	
10.00 Glasba Ottorina Respighija	
11.15 Dnevi Evrope	
11.45 Proti letu 2000 - stanje stoplost	
12.30 Rhoda - TV film	
13.00 TV dnevnik	
13.30 Carte in tavola - komedija	
15.15 - 17.55 Športno popoldne	
17.55 TV film - Codice rosso fuoco	
18.50 TV dnevnik - flash	
19.00 Nogometno prvenstvo	
19.50 TV dnevnik	
20.00 TV - Domenica sprint	
20.40 Zgodba nekega Italijana - 12. epizoda	
22.05 Hill Street giorno e notte	
22.55 Speciale mixer - Documenta	
23.30 TV dnevnik	
Tretji kanal	
11.45 - 13.15 I. Show Club	
16.00 - 17.35 Sportno popoldne	
17.35 Aura D'Angelo in «Canta che non ti passa»	
18.05 Speciale Cantamare 82	
19.00 TV DNEVNIK	
19.15 Kronika sporta	
19.35 Kronika poletnega rocka	
20.40 Sport tri	

TRST A

8.00, 13.00, 14.00, 19.00, Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojšanu; 9.45 Nedeljska matineja; 10.30 Poslušali boste; 11.00 Mladinski oder: «Rokodelstvo redi svojega moža»; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutki Slovencev v Italiji; 12.30 Narodnozabavna glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.10 - 19.00 Nedeljski radijski zbornik; 15.00 Kulturna panorama; Zabavni program; 16.30 Šport in glasba - Na počitnice (panovitev).

KOPER

(Slovenski program)
7.00, 8.00, 14.00, 18.00 Poročila; 7.00 Veselo v nedeljsko popoldne; 7.30 Za zdravje; 8.07 Kinospored; 8.10 Stoji, stoj tipica - glasbeni utrinki; 8.30 Polje, kot te bebi ljubil - oddaja za naše kmetovalce; 13.00 Na valu radia Koper: Sosednji kraji in ljudje; 13.30 Glasbeni notes; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.15 Igra orkestra Paul Nero; 15.30 Radijska krizanka; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Objave in zabavna glasba; 16.30 Primorska poje; 17.00 Nedelja na športnih igriščih.

KOPER

(Italijanski program)
7.30, 12.30, 13.30 Poročila; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.50 Domenicollage; 9.30 Lucianovi dopisniki; 10.00 Besede in glasba; 10.32 Glasbeni kotiček; 10.40 Mosaiki; 11.20 Glasbeni notes; 11.35 Glasba po željah; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.15 Igra orkestra Paul Nero; 15.30 Radijska krizanka; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Objave in zabavna glasba; 16.30 Primorska poje; 17.00 Nedelja na športnih igriščih.

KOPER

(Italijanski program)
7.30, 12.30, 13.30 Poročila; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.50 Domenicollage; 9.30 Lucianovi dopisniki; 10.00 Besede in glasba; 10.32 Glasbeni kotiček; 10.40 Mosaiki; 11.20 Glasbeni notes; 11.35 Glasba po željah; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.15 Igra orkestra Paul Nero; 15.30 Radijska krizanka; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Objave in zabavna glasba; 16.30 Primorska poje; 17.00 Nedelja na športnih igriščih.

KOPER

(Italijanski program)
7.30, 12.30, 13.30 Poročila; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.50 Domenicollage; 9.30 Lucianovi dopisniki; 10.00 Besede in glasba; 10.32 Glasbeni kotiček; 10.40 Mosaiki; 11.20 Glasbeni notes; 11.35 Glasba po željah; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.15 Igra orkestra Paul Nero; 15.30 Radijska krizanka; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Objave in zabavna glasba; 16.30 Primorska poje; 17.00 Nedelja na športnih igriščih.

KOPER

(Italijanski program)
7.30, 12.30, 13.30 Poročila; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.50 Domenicollage; 9.30 Lucianovi dopisniki; 10.00 Besede in glasba; 10.32 Glasbeni kotiček; 10.40 Mosaiki; 11.20 Glasbeni notes; 11.35 Glasba po željah; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.15 Igra orkestra Paul Nero; 15.30 Radijska krizanka; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Objave in zabavna glasba; 16.30 Primorska poje; 17.00 Nedelja na športnih igriščih.

KOPER

(Italijanski program)
7.30, 12.30, 13.30 Poročila; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.50 Domenicollage; 9.30 Lucianovi dopisniki; 10.00 Besede in glasba; 10.32 Glasbeni kotiček; 10.40 Mosaiki; 11.20 Glasbeni notes; 11.35 Glasba po željah; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.15 Igra orkestra Paul Nero; 15.30 Radijska krizanka; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Objave in zabavna glasba; 16.30 Primorska poje; 17.00 Nedelja na športnih igriščih.

Ponedeljek, 27. septembra 1982

ITALJANSKA TV	
Prvi kanal	
12.30 Sola in vzgoja - Politik je mož z orožjem	23.00 TV dnevnik
13.00 Michel Angel Estrella - pianist	
13.30 TV dnevnik	
14.00 Film iz serije MASH	
14.30 Specialno iz parlamenta	
15.00 Sola in vzgoja	
15.30 La valle dei Craddock - 1. epizoda	
16.20 Sportni ponedeljek	
17.00 TV dnevnik - Flash	
17.20 Con un colpo di bacchetta - 1. epizoda	
18.20 Kulturna oddaja	
18.50 Koga se vidi? Glasbeni spektakel	
19.45 Almanah jutrišnjega dne	
20.00 TV dnevnik	
20.40 Il ribelle dell'Anatolia	
23.25 Srečanje s kinom - kaj bomo videli na velikem ekranu	
23.35 TV dnevnik - danes v parlamentu in vremenske razmere	
Drugi kanal	
13.00 TV dnevnik	
13.30 Sola in vzgoja - Starši, samo kako?	
14.00 TV za otroke	
16.00 Sola in vzgoja	
16.30 Figure, figure, figure	
17.30 TV dnevnik - Flash	
17.40 Omni - Nove meje	
18.25 Prosti kotiček	
18.40 Sportna oddaja	
18.50 TV film - Zakaj so ubili Sammya	
20.40 Zena in njen sovražnik	
21.35 Kronika	
22.20 Strah pred nepredvidnim	
22.45 Studenec življenja	
23.10 TV dnevnik ob koncu Las Vegas - avtomobilizem	
Tretji kanal	
16.45 Nogometno prvenstvo A in B lige	
19.00 TV dnevnik	
19.30 Deželni sport	
20.05 Sola in vzgoja	
20.40 Kako govori italijanski film	
21.35 Vožnja v mesto	
22.05 TV dnevnik	
22.40 Ponedeljkov proces	
JUGOSLOVANSKA TV	
Ljubljana	
8.35, 10.35 TV v šoli	
10.00 Poročila	

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 - 10.00 Radijski mozaike; Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napoved in melodije; 9.30 Dramatizirani roman: Ivan Tavčar: «Čevlji v jesen»; 4. del; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja: Giacomo Puccini: Dekle z lila; 11.20 Opoldanski zbornik: Literarni listi; 12.00 Kulturni dogodki - Kako ti je ime? (vmes glasba); 13.20 - 16.00 Iz glasbe neposredno; 16.00 Klasični album; 17.10 - 19.00 Razširjeni obzorji - Na obisku pri...; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Socialno vprašanje v slovenskem romanu; 18.20 Jazzovski koncert.

KOPER

(Slovenski program)
6.00, 6.30, 7.25, 14.00, 16.55 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.15 Obvestila in EP; 6.37 Objave; 6.45 Čestne razmere; 7.15 Radijski, televizijski in filmski spored; 7.28 Zaključek; 13.00 Na valu radia Koper - Poročila - Glasba, objave; 13.15 Kinospored; 13.30 Zanimivosti; 14.10 Predstavitelji oddaj; glasbene želje poslušalcev po telefonu; glasba; 14.30 Zapoje no pesem; spored mladinske zbornice; 15.00 Glasba po željah; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Glasba, objave; 16.30 V podlasku - pregled športnih dogodkov.

KOPER

(Italijanski program)
6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 18.30 Radijski dnevnik; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.35 Peseem in...; 9.00 Strti četrti; 9.15 In ti, kdo si?; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.10 Zdravo otroci; 10.32 Intermezzo; 10.40 Mosaiki; 11.00 Kim, svet mladim; 11.36 Tisoč povelj; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 13.33 Lajha glasba; 15.45 Igra orkestra Herbie Mann; 16.32 Crash; 17.00 Operetna glasba; 17.32 Juke box.

KOPER

(Italijanski program)
6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 18.30 Radijski dnevnik; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.35 Peseem in...; 9.00 Strti četrti; 9.15 In ti, kdo si?; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.10 Zdravo otroci; 10.32 Intermezzo; 10.40 Mosaiki; 11.00 Kim, svet mladim; 11.36 Tisoč povelj; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 13.33 Lajha glasba; 15.45 Igra orkestra Herbie Mann; 16.32 Crash; 17.00 Operetna glasba; 17.32 Juke box.

KOPER

(Italijanski program)
6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 18.30 Radijski dnevnik; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.35 Peseem in...; 9.00 Strti četrti; 9.15 In ti, kdo si?; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.10 Zdravo otroci; 10.32 Intermezzo; 10.40 Mosaiki; 11.00 Kim, svet mladim; 11.36 Tisoč povelj; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 13.33 Lajha glasba; 15.45 Igra orkestra Herbie Mann; 16.32 Crash; 17.00 Operetna glasba; 17.32 Juke box.

KOPER

(Italijanski program)
6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 18.30 Radijski dnevnik; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.35 Peseem in...; 9.00 Strti četrti; 9.15 In ti, kdo si?; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.10 Zdravo otroci; 10.32 Intermezzo; 10.40 Mosaiki; 11.00 Kim, svet mladim; 11.36 Tisoč povelj; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 13.33 Lajha glasba; 15.45 Igra orkestra Herbie Mann; 16.32 Crash; 17.00 Operetna glasba; 17.32 Juke box.

KOPER

(Italijanski program)
6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 18.30 Radijski dnevnik; 6.00 - 9.30 Glasba za dobro jutro; 7.15 Horoskop; 7.35 Peseem in...; 9.00 Strti četrti; 9.15 In ti, kdo si?; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.10 Zdravo otroci; 10.32 Intermezzo; 10.40 Mosaiki; 11.00 Kim, svet mladim; 11.36 Tisoč povelj; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 13.33 Lajha glasba; 15.45 Igra orkestra Herbie Mann; 16.32 Crash; 17.00 Operetna glasba; 17.32 Juke box.

V ČETRTEK V GALERIJI TK

NEMŠKA VLADA GRE V DOBRO PLAČAN POKOJ

Otvoritev razstave češkega umetnika Jiržija Anderleja

V četrtek, 30. septembra, bo v galeriji Tržaške Knjižarne otvoritev razstave del priznanega češkega grafika in slikarja Jiržija Anderleja. Anderle, ki je letos pristoil tudi na beneski biennial, v osrednjem paviljonu, bo v galeriji Tržaške Knjižarne predstavil 30 grafik iz ciklusa Interieri, Portreti v času, Fragmenti, Moli fragmenti, Proti vojni in Antifa.

Anderle je rojen v Pavlikovic pri Rakovnici v CSSR leta 1936. Studiral je na višji šoli za umetno obrt v Prahi, in nato, vedno v Prahi, na Akademiji likovnih umetnosti. Zatem je deloval z avangardno skupino Crna gledališča, s katero je prepotoval Evropo, Afriko, Avstralijo in Ameriko, v letih 1961 - 69. Do leta 1973 pa je bil asistent v ateljeu za knjižno ilustracijo in grafiko na višji šoli za umetno obrt v Prahi. Odtlej deluje kot svobodni umetnik v Prahi.

Anderle je eden najvidnejših predstavnikov sodobne češke likovne scene, saj so njegova dela razstavljena v najpomembnejših galerijah in muzejih sodobne umetnosti, ki omenimo le najbolj reprezentativne, kot so Museum of Modern Art v New Yorku, The Victoria and Albert Museum v Londonu in Musée de l'Art Moderne de la Ville de Paris, seveda v Parizu. Od leta 1968 je Anderle prejel tudi celo kopico nagrad na mednarodnih graficnih bienalnih v Jugoslaviji, Nemčiji, Belgiji, ZDA in drugje.

Medtem ko smo na beneski biennial lahko gledali njegove slike, ki so res izrazite in zelo originalne v postavitvi in po izvornosti, bomo v galeriji lahko gledali Anderlejeve grafike. Saj bodisi slike kot grafike imajo ista izhodišča, če izvajamo tehniko, ki jo Anderle uporablja pri upodobitvi. Anderle izhaja iz figurativnosti, in to iz zelo čiste in kratične figurativnosti, s katero upodablja ne le estetsko kvalitetne objekte in predmete, a gre vedno v iskanje, analizo, drežanje predmeta, ali bolje rečeno človeka saj so njegova dela prežeta

s človeško prisotnostjo. Tako ustvarja svoje cikluse, kjer izpričuje svoje stališče proti vojni in za mir, ki se se projektira nazaj v čas, v zgodovino, v slepo preteklost, ki je lepa, ravno zato ker se ne more poriniti. Značilna so na primer dela, kjer Anderle iz preteklosti izkopa stara fotografija in jo spoveča na platno. V glavnem so to človeške skupine, obrabi, portreti, ki so sveti fotografijam. Anderle pa s svojim čutenjem in občutljivostjo spreminja telesa in okolje, tako da so vidni znaki vojne, na primer tele so s ranjena, obleke imajo krave madeže.

Anderle bo zdaj prvič razstavjal v Trstu in je treba tudi poudariti pomen te priložnosti, ki jo hoče vodstvo galerije odpreti pot v spoznavanju likovnega ustvarjanja države vzhodne Evrope. Ker če se pritožujemo, da v našem mestu so kvalitetne razstave bolj redke, lahko tudi upravičeno trdimo, da vzhodnoevropskih umetnikov v našem mestu sploh ne vidimo. Tako, da je ta razstava galerije Tržaške Knjižarne, tretja po katalogu, toliko zanimivejša in bo gotovo privabila vse, ki ljubijo umetnost.

(bg)

ZELO VISOKA CENA VLADNE ZAMENJAVE

Najbolje bo preskrbljen Schmidt - Vseh 200 vladnih uradnikov verjetno ne bodo zamenjali - Dodatno breme davkoplačevalcem

BONN — V teh nekaj dneh, ki ločijo nemško vlado do prejema konstruktivnih zaupnic v Bundestagu, je marsikdo delal računa. Toda ne gre za račune, ki bi zadevali nemško gospodarstvo, v katerem sičar vlada da nemalo težav, temveč za take, ki resetajo osebnih kanclejev žep. Schmidt bo izgubil dosedanjih 21 milijonov mark, kar je okrog enajst milijonov, in pol let mesečno, namenjenih zveznemu kancleju, vendar zagotovo ne bo obubožal. Njegov vladni staž znaša namreč kar 16 let, skupaj s tremi leti, ki jih je prešel v hamburškem senatu, kar mu daje pravico do pokojninskih prejemkov v višini 71 odstotkov kanclejskih dohodkov. To pa je le prvi znesek 15 tisoč mark ali osem milijonov 250 tisoč lir. Prav gotovo bo prav Schmidt najbolj preskrbljen upokojenec socialdemokratske zavezništva, ki je bilo 13 let na krmilu zahodnonemške države. Manj zavidljiv, v denarnem pogledu seveda, je prav položaj finančnega ministra Lahmsteina, ki je stopil v vlado pred petimi leti in meseci in torej ne izpolnjuje pogojev, ki veljajo za upokojeve članov vlade. Kot nekdanji podtajnik pa bo lahko zaprosil za pokojnino, namenjeno visokim vlad-

nim uradnikom, ki znaša okrog šest tisoč mark ali tri milijone 300 tisoč lir. Poleg tega je za člane vlade, ki se ji iztekajo dnevi, predvidevan tudi nek vrsta odpravnine, ki tudi ni pretirano nizka. Skratka, vladna kriza bo po predvidevanjih tehnika Die Zeit, nemškega davkoplačevalca velja kar deset milijonov mark, ali pet in pol milijard lir samo za odpravnino članov vlade. Tem pa seveda sledi še vrsta podsekretarjev, ministrskih upravnikov in visokih uradnikov, ki jih bo zajela vladna zamenjava. Skupaj gre za okrog dvesto oseb. Če bo nova vlada upokojila vse, bo strošek znašal kar dvajset milijonov mark. Zelo verjetno pa je, da bodo povečini ostali na svojih mestih, kot se je to zgodilo tudi ob zadnji menjavi vlade 1969. leta. Vsekakor pa je za »odpuščene« ne bi smelo biti problema vsaj v prvih petih letih, v katerih bodo prejeli 75 odstotkov plače, po tem obdobju pa bo tudi za njih obveljalo pravilo, ki pokojnino uravnava po veljavni službeni letih.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU IDRISKE OBČINE

Krajin Godoviča bodo praznovali

IDRIJA — Z današnjim praznovanjem krajevnega praznika krajevnih skupnosti Godovič se prične program proslav in prireditev ob prazniku občine Idrija, ki ga 1. oktobra delovni ljudje in občani praznujejo v spomin na ustanovitev Vojkove brigade leta 1943 v Cerknem. Praznik krajevnih skupnosti Godovič praznujejo v spomin na 22. september 1943. leta, ko so okupatorji divljali po Godoviču in takrat požgali vas in pobili pet talcev. To je bil povračilen ukrep okupatorja za uspešno izvedeno partizansko akcijo na njihovo motorizirano enoto pri Godoviču. Nemci so takrat požgali 53 stanovanjskih hiš in več kot 40 drugih gospodarskih poslopaj na Godoviškem. Praznovanje krajevnega praznika danes ob 15. uri v Godoviču združujejo krajanje z novo delovno zmagoto, otvoritvijo Sebaljaskoga Bajerja, ki je plod večletnih prizadevanj in dela krajanov. Z več kot 4.800 urami prostovoljnega dela so krajanje plemenitili sredstva, ki so jih prispevale organizacije združene dela občine Idrija in na 5 tisoč kvadratnih metrov površine Bajerja zajeli 15 tisoč kubičnih metrov vode, ki bo lahko služila kot protipožarna voda za bližnjo industrijsko cono v Godoviču. Prav tako pa bo v Bajerju in njegovi okolici možna različna rekreacijska dejavnost kra

Darovi in prispevki

ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V NOB IZ KRIZA
V spomin na mammo Giselo Tence in očeta darujeta Marcela in Vladimir Košuta (Križ št. 86) 100.000 lir.
V spomin na Franca Šibelo ter ob obletnici smrti matere in Ivota Sosiča daruje Leander Košuta z družino 12.000 lir.
ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V NOB S KONTOVELE
V spomin na Olgo Danev daruje Cvetana Danev 3.000 lir in V. da Gerlane 5.000 lir.
Stanko Štoka daruje 20.000 lir.
ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V NOB IZ GROČANE
Namesto cvetja na grob Ivane Stanič iz Arviz darujeta družini Gropaj 10.000 lir.
ZA SKUPNOST DRUŽINA OPČINE
Ob 23. obletnici smrti Stanka Kralja daruje Ivanka Kralj (Trebče 18) 10.000 lir.
V spomin na Pepija Bana daruje R. Zagar, R. Stopar, M. Arduini, V. Milič, B. Pangerc, W. Kovarčič, D. Glavina, V. Komar 40.000 lir.
V spomin na Angelo Delez por. Žerjav daruje družina Sivitz (Trebče) 20.000 lir.
V spomin na Andreja Križman čiča daruje Zelka Križmančič (Bazovica) 10.000 lir.
Diego Puzzer daruje 50.000 lir. Sergio Birs 20.000, N.N. (Opčine) 10.000 in Marija (Opčine) 10.000 lir.
V spomin na Pepka Grgiča daruje sestra Milka Grgič 10.000 lir.
V spomin na Franca Šibelo daruje Gilda Košuta 10.000 lir za vzdrževanje doma A. Sirk.
Namesto cvetja na grob Silvija Stoparja daruje Marija Tavčar 5.000 lir za otroški pevski zbor iz Škedenja in 5.000 lir za škedenjske skavte.
V spomin na drage starše daruje hčerka Sonja 50.000 lir za center za rakasta obolenja.
Ob priliki praznika 60-letnikov iz Lonjerja, s Katinare in iz Rovt daruje Gigi Biščak 10.000 lir za ŠD Adria.
V spomin na drago ženo in mammo Marčelo Kralj darujejo mož Marčelo, hči Nadja in sin Darko 20.000 lir za KD Primorec, 20.000 za ŠD Primorec, 20.000 za godbo Viktor Parma iz Trebče, 20.000 za popravilo ljudskega doma v Trebčah, 20.000 za SZ Sloga, 20.000 za KPI Zorko Kralj - Trebče, 20.000 za zvezo partizanov ANPI iz Trebče in 20.000 lir za časopis KPI Delo.
Ob obletnici smrti matere ter Ivota Sosiča in v spomin na Franca Šibelo daruje Leander Košuta z družino 12.000 lir za vzdrževanje doma Albert Sirk iz Križa.
Namesto cvetja na grob Ivana Škerlja darujejo sestre Breclj 30 tisoč lir za TPK Sirena.
Ob prejemni izkaznice partizanovskega združenja darujejo Dušan Križman 7.000 lir, Aldo Colja 7.000, Andrej Udovič 7.000 in Ravel Ko-

Ob 10. obletnici smrti Josipa Regenta daruje žena Vanka 10.000 lir za ŠD Kontovel.
V spomin na Lotko Antonij daruje Gina in Edi Kemperle 5.000 lir za godbeno društvo Prosek in 5.000 lir za pevski zbor Vasilij Mirk.
V spomin na mammo Antonijo daruje družina Kralj (Trebče) 20.000 lir za KD Primorec, 20.000 lir za ŠD Primorec, 20.000 lir za godbo Viktor Parma, 20.000 lir za pevski zbor Primorec, 20.000 lir za nagrobni kamen msgr. Rozmana in 20.000 lir za cerkev sv. Andreja v Trebčah.
Ob 23. obletnici smrti Stanka Kralja daruje Ivanka Kralj (Trebče 18) 10.000 lir za VZPI - ANPI Trebče, 10.000 lir za KD Primorec, 10.000 za osnovno šolo Pinko Tomazič - Trebče, 10.000 lir za nagrobni kamen msgr. Rozmana, 10.000 lir za godbo Viktor Parma in 10.000 lir za ŠD Primorec.
Roza Počkar daruje 6.000 in Nelja Vižintin 5.000 lir za društvo slovenskih upokojencev.
V spomin na Karlo Čuk vd. Antoni daruje družina Mira Ukmarija (Devinsčina 27) 15.000 lir za kulturni dom Prosek - Kontovel.
V spomin na Pepija Bana daruje R. Zagar, R. Stopar, M. Arduini, V. Milič, B. Pangerc, W. Kovarčič, D. Glavina, V. Komar 40.000 lir za Dijsko matico.
V spomin na Emilijo Sedmak vd. Antonaz darujeta Desanka in Vojmir Tretjak 20.000 lir za ŠD Vesna.
V spomin na Nerino Sanci daruje Klementina Barnafy 10.000 lir za KD Ivan Grbec v Škedenju.
V spomin na svakinjo Nerino daruje Lidija Sanci 20.000 lir za KD Ivan Grbec v Škedenju.
V spomin na Nerino Merlak - Sanci darujeta Mira in Darinka Šuman 10.000 lir za KD Ivan Grbec v Škedenju.
Namesto cvetja na grob Franca Šibela darujeta Odon in Zofij Sedmak 10.000 lir za sekcijo VZPI - ANPI Križ.
Namesto cvetja na grob Lotke Antonij darujeta Vanka in Sarica 10.000 lir za Godbeno društvo Prosek.
Ob 50-letnici rojstva Lučita Cibica daruje Erika z družino 20.000 lir za Godbeno društvo Prosek.
Namesto cvetja na grob Lotke Antonij darujeta Vanda in otroci 10.000 lir za pevski zbor Vasilij Mirk.
Namesto cvetja na grob Lotke Antonij darujeta Stana ter družini Stocca in Cibelli (zlatarna) 50.000 lir za Godbeno društvo Prosek.
V počastitev obletnice smrti mame in nečake Egon daruje Bruna Daneu 10.000 lir za ŠD Primorje in 10.000 lir za Godbeno društvo Prosek.
V počastitev obletnice smrti Ego Puntarja in Marije Daneu darujeta Guerina in Milko 15.000 lir za ŠD Primorje.
Namesto cvetja na grob drage Viky Rijavec daruje Ada Orel 2.000 lir za društvo slovenskih upokojencev.
V spomin na Viky Rijavec daruje Albin Orel 5.000 lir za združbo bivših aktivistov iz Trsta.

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA

optika
Viki
foto-kino
kontaktne leče
Ulica Buonarroti 6
(prečna Ul. Rossetti)
TRST Telefon 77-29-96

CASTEL

Drevored XX Settembre 67/b
telefon: 573098 — TRST
ŠTEDIŠNIKI S CENTRALNIM
GRETJEM NA PREMOK
IN DRVA ALI NA PLIN
od 12.000 Kcal. do 25.000 Kcal.

Instalacije in naprave za centralno gretje

DRAGULJI

Giacini & Giorgi
Capo Di Piazza 2
Trst
Tel. 61607

EDI MOBILI

JADRANSKI KOLEDAR
1983
SKNJIŽNO ZBIRKO
JADRANSKI KOLEDAR
almanah - zbornik 1983
Igo Gruden
IZBRANE PESMI
Ivan Pregelj
TOLMINCI,
Mario Magajna
TRST V ČRNOBELEM,
fotokronika, 1945-81
STENSKI KOLEDAR
s slikami R. Haviatyja

CENA ZBIRKE
19.000 lir
NAROČILA IN PREDPLAČILA
DO 31. OKTOBRA 1982
Osebnost na sedežu ZTT, Ul. Montecchi 6, Trst
V Trstski knjižnici, Ul. sv. Frančiška 20, Trst
Na uradnih mestih Primorskega dnevnika, Ul. 24. maja 1, Gorla
Na uradnih mestih Novoga Matjažarja, Ul. De Rubis 20, Čedad
Preko razpisovalnih Primorskega dnevnika
BON za POPUST 8.000 lir,
ki ga lahko takoj izrabite za nakup drugih
izdaj ZALOŽNIŠTVA TRŽAŠKEGA TISKA.

Zasteklitve Lauro

Izdelava in montaža:
● aluminijastih zasteklitve s posebnim termičnim rezom
● aluminijaste rolete in polkna
● zunanja zloziživa vrata
● kovinske police
● barvanje v peči 180°
TRST — Industrijska cona — III Est
Telefon 820-016

GROZDIJE ZA VINO

SUPERORTOFRUTTICOLO — Trg Cagni 1
(zadnja postaja št. 19) TELEFON 81-03-21
SAMO IZBRANO GROZDIJE: BELO — ČRNO — MUŠKAT

ROLICH

NABREŽINA
Kamnelomi 35/e
Tel. 20-03-71
KERAMIČNE PLOŠČICE
SANITARJE

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

ULICA TORREBLANCA 25 — ULICA FILZI 6
POOBlaščen od Ministrstva za javno vzgojo
(Glavna direkcija za kulturne izmenjave) M.D. 26. 9. 1977
Edini pooblaščen center v Furlaniji - Julijski krajini za

THE BRITISH SCHOOL V TRSTU

Center št. 6317 za izpite v angleščini kot tuj jezik
OBVEŠČA:
1. Potek roka za vpis v «First Certificate in English», «Proficiency» in «Diploma», decembrski rok 1982. Bodisi formulirje kot takse za izpite je treba predložiti v British School do četrta, 30. septembra 1982, do 12. ure.
2. Po poteku tega datuma ne sprejemamo več vpisov.
3. Taksa za izpit za First Certificate (FCE) znaša 69.300 lir, taksa za izpit Proficiency (CPE) znaša 72.450 lir.
4. There examinations are open only to candidates whose mother tongue is not English.
FCE has got no official recognition.
CPE is recognised by nearly all British Universities as the equivalent of GCE Ordinary Level English language, or the use of English test or special tests of English for foreigners at this level (JBM Test, TOEFL etc.).
Za nadaljnje informacije
v TRSTU: Mr. Peter Brown - Cambridge Local Secretary British School - Ulica Torreblanca št. 25, telefon 69140 - 69453.
Služba javnega obveščanja British School v Trstu

Trgovina ROSIZH BRUNO

TRST — Ul. Palestina 5 — Tel: 768-059
OLIVETTI IN DRUGE ZNAMKE
■ Pisalni stroji
■ Računalniki po neprekosljivih cenah
■ Oprema

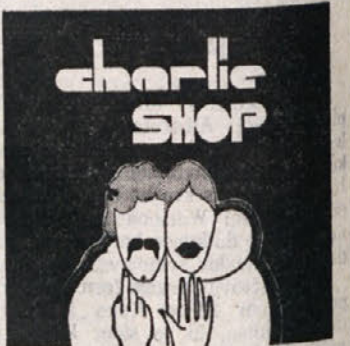
Cremaffé

PRIMO ROVIS
Nudi pravim ljubiteljem kave
1. široko izbiro najboljših kave
2. najbolj ugodne cene, ki se ujemajo s kakovostjo kave
3. dnevno sveže praženo kavo na vašem domu in se obveže, da bo ohranilo nespremenjene cene
SKODELICA KAVE 300 lir
Kavne mešanice CREMAFFÉ so vam na razpolago v degustaciji na Trgu Goidoni št. 10 ter v vseh trgovinah, supermarketih in kavarnah.

FIAT GRGIČ

Poverjeni predstavnik in mehanična delavnica
PADRIČE - TRST - 226161
Prodaja novih in rabljenih avtomobilov — SERVIS

VSE MODNE
NOVOSTI
USNJE
GALANTERIJ
IN KONFEKCIJE

TRST
Ul. San Lazzaro 18
Tel. 68-124
Velika poletna razprodaja
POPUSTI

PETROLCHIMICA ADRIATICA

F. MALE
MAZIVA — GORIVA ZA OGREVANJE
IN POGON — DODATKI GORIVOM
Tel. 817395, 824400 Domjo 145 - TRST

CARNIEL

TRST — ULICA S. CATERINA 11
TEL. 631277
● OTROŠKA OBUTEV
● ŽENSKO SPODNJE PERILO

ZAVAROVALNA DRUŽBA UNIPOL

AGENCIJA KMETIJSKE ZADRUGE
tvoja agencija
za vsa zavarovanja
Telefon: 274986

KOSMINA SERGIJ

BARVNI TV SPREJEMNIKI — vse kar najboljše nudi nemška in italijanska tehnika
ITT Schaub - Lorenz, TELEFUNKEN, PHILIPS, REX
NABREŽINA Center
Tel. 200-123

ZLATARNA - URARNA «Svizzera»

di A. Sorace
SEIKO
DOXA
TRST
Ulica S. Spiridione 12
Tel. 80-252

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72
KROJČNICA za moške in ženske ima na zalogi nove vzorce blaga za obleke, kostime, plašče, tirol loden, double face, Košuta, Drevored D'Annunzio 11, Trst.
16-LETNI fant s prakso v peki kruha išče službo v pekarni ali slaščičarni.
ŽELIM SE zaposliti v pisarni ali trgovini, najraje na Opčinah ali v bližini. Imam večletno prakso in diplomiro iz te stroke. Tel. 213643 v večernih urah do 21. ure.
IZDELUJEM odprte kamine, sistem centralne kurjave, ročna izdelava ter postavljam lončene peči. Ponudbe na telefon od 20. ure dalje 069866 - 73638.
PRODAM alfa sud 1300 S letnik 79, kovinsko sive barve, prevoznih 44.000 km. Telefon 61034 od 10. do 12. ure. Vprašati po dr. Švabnu.
PRODAM motor honda CB 400N letnik 80. Telef. 410476.
PRODAM vrtno kletko in kanarčke. Prostornina kletke 4 kub. m. Telef. 299-488.
PRODAM klini pas dolg 100 cm, po ugodni ceni. Telef. 040-53441.
PRODAM avto minor letnik 70 v odličnem stanju. Cena po dogovoru. Tel. od 19. do 20. ure na št. 229234.
PRODAM zavidljiv in nezavidljiv teren na Krasu od 12. do 14. ure na št. (040) 226577.

PREDEN PRODATE
VAŠE STARO ZLATO
ZGLASITE SE PRI ZLATARNI
Aurum
ki nudi konkurenčna kotiranja in brezplačne ocenitve.
TRST, UL. MAZZINI 43/D
TEL. 68980

SLOVENSKA družina kupi tudi starejšo hišo z vrtno na Proseku ali v bližini. Ponudbe pod šifro «Hisa» ali tel. 794672 int. 48.
PRODAM hišo v dobrem stanju v okolici mesta. Telefonirati od 17. do 20. ure na št. 040 - 826242.
SLOVENSKO STALNO GLEDALICE razpisuje delovna mesta elektrika, odrskega delavca in rekviziterja. Pogoji: italijansko državljanstvo, obvladovanje slovenskih

KRZNARSTVO
igor Oblati
Vam priporoča
izredne modele
najboljše kakovosti,
tudi po naročilu
hrani, popravlja
in čisti Vaše krzno
ULICA S. NICOLÒ 33
Tel. 040/61-420

RIELLO AERMEC
LANDIS & GYR
BILLMAN
34127 Trst
Ul. F. Severo 42
Tel. 56920/02